കാദംബരീകഥാസാരം

ഭാഷാകാവ്യം

കാദംബരീകഥാസാരം.

ഭാഷാകാവ്യം.

പ്രസാധകൻ:

ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ, ബി. ഏ., എം. ആർ. ഏ. എസ്സ്

കാദംബരീകഥാസാരം

മഹാകാവ്യം

സംസ്കൃതത്തിൽനിന്ന്

മ. രാ. രാ.

കൊടുങ്ങല്ലൂര കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു

പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയത്

തൃശ്ശിവപേരൂർ

വിദ്യാവിനോദിനി അച്ചുക്കൂടം

കാദംബരീകഥാസാരം

ഭാഷാകാവ്യം

സൎഗ്ഗം ൧

ഭൈസപാരംശങ്കരഭാഗ്യകല്പലതയെക്കനിവിട്ടുകൂപ്പീട്ടിതാ
നാരംഭിച്ചു ഇസിദ്ധമായിവരുവാന്‍പ്രാൎത്ഥിച്ചുബാണോദാരം
സാരംകണ്ടറിന്നവൎചൊന്നവഴിയെബാണന്റെകാദംബരീ
സാരംകേരളഭാഷയില്‍ച്ചിലമുറിശ്ലോകങ്ങളാക്കുന്നുഞാന്‍ ൧

ഇന്ദ്രന്‍പുരിയോടുദിവ്യവിഭവംപൂണ്ടിട്ടുവാണൊന്നുപോ-
ലെന്നുംപുണ്യമെഴുംമഹസ്സുടയവംശാലംബമായങ്ങിനെ
ചിന്നുംരത്നമരീചിചാപമണിയുംമട്ടില്‍പ്രകാശിച്ചുപോല്‍
മുന്നംവേത്രവതീതടത്തില്‍വിദിശാഭിഖ്യാനമൊക്കുംപുരി ൨

എട്ടായീടിനലോകപാലകര്‍കലാംശവശാല്‍ക്കലൎന്നീടിലും
പുഷ്ടാഹ്ലാദമൊടിന്ദുവെന്നനിയതംനാട്ടാര്‍നിനയ്ക്കുംവിധം
ധൃഷ്ടാരിപ്പടകീഴടക്കിവിപുലശ്രീപൂണ്ടുകൊണ്ടങ്ങൎക്കോന്‍
മട്ടായ്ഭൂപതിശൂദ്രകന്‍പദവിയില്‍പ്പാൎത്തീടിനാനപ്പുരേ ൩

പ്രത്യേകംനാലുപാടുംനെടുകടലതിരാംഭൂമിയൊക്കെജ്ജയിച്ചി
ട്ടദ്ദേഹംമന്ത്രിമാരില്‍ധരണിഭരണമേല്പിച്ചുതന്നിച്ഛപോലെ
ഉദ്യോഗംനാട്ടുകാൎക്കല്പവുമിവനില്‍വരാതൎത്ഥധൎമ്മങ്ങൾതെററാ
തുദ്ദേശത്തില്‍ക്കഴിച്ചുകളികളിലുചിതംയൌവനത്തില്‍ദ്ദിനങ്ങൾ ൪

മററുള്ളോൎക്കെത്തിടാത്തസ്സുഖമവനിവരെക്കൈവന്നൊരാബ്ഭൂപനന്നാൾ
ചെററഞ്ചേതോഹരസ്ത്രീസുരതവിധികളില്‍ച്ചെന്നതില്ലന്തരംഗം
മറെറാക്കെച്ചൊല്‍വതെന്തിന്നവനുടെമനമോദൃഷ്ടിയാചെററിളക്കം
കററക്കാര്‍വേണിയാളെക്കുസുമശരനൊരേടത്തുമൊത്തില്ലകാണ്മാന്‍ ൫

ഇത്ഥംവാണവരുന്നകാലമൊരുനാളാസ്ഥാനമദ്ധ്യത്തിലാ
പൃത്ഥ്വീപാലനെവന്നണഞ്ഞിതുവണക്കത്തിയാത്താദരം
'എത്തിട്ടുണ്ടകലത്തുനിന്നതിരമൂക്കാൎക്കുള്ളൊരത്യത്ഭുത
ത്തത്തകളൊത്തോടുമൊത്തൊരുത്തിപറയപ്പെണ്‍കുട്ടി'യെന്നിങ്ങിനെ ൬

ഏവംകേട്ടുകുറച്ചുഭൂപതിയുടന്‍ചിന്തിച്ചുമന്ത്രീന്ദ്രര്‍തന്‍
ഭാവംപാൎത്തരുളിച്ചെയ്തു'പോട്ടെയരികെവന്നോട്ടെ'യെന്നിത്രയും
ഭാവംവൎണ്ണംസ്വരൂപകല്പനസ്സനുസരിച്ചുള്ളോൎതൊടാതൊത്തിടാ
ത്താവട്ടത്തിലടുക്കലേക്കുപറയപ്പെണ്‍കുട്ടിയുംകേറിനാൾ ൭

പൊന്നിൻകൂട്ടിനകത്തുള്ളതത്തയെയുമെടുത്താപ്പെൺകിടാവിന്നാട
ത്തൊന്നിച്ചുഗ്രതവിട്ടുള്ളത്തപരയൊപ്പാരംകടന്നീടിനാൾ
മിന്നിച്ചിന്നിട്ടമത്ഭുതദ്യുതിയോടൊത്തുചണ്ഡാലിയെക്കണ്ടുടൻ
മന്നിൻനായകനാളുമതൊരെകമേചിന്തിച്ചിതൊന്നിത്ഥം ൭

ഒരുപംപുനരിപ്രമോതിശയമീസ്സൗന്ദര്യമെന്നൊന്നുമേ
ചേരുന്നില്ലമനുഷ്യമട്ടിനുപരംചണ്ഡാലികൾക്കൊക്കമോ
മാതിനോലിവൾമായകൊണ്ടുപറയപ്പെൺപൈതലായ്ദൈവത
ശ്രീരൂപംധരണീതലത്തവതരിച്ചിട്ടുള്ളതാണിശ്ചയം ൮

എന്നോരോന്നുനിനച്ചിടുംനൃപനെയാപ്പെണ്ണുംമനോജ്ഞപ്രൗഢയാം
കന്നോരംഗനപോലെപൂവാകലിവാഴിരയകനാചിട്ടക്കൂപ്പീടിനാൾ
നന്നായ്മുട്ടനിലത്തണച്ചുതലയുംകുനിച്ചിട്ടുവൃദ്ധൻമുറ
ത്ത്വാന്നായ്രണ്ടുകരങ്ങൾകൊണ്ടുപകിളിക്കൂടുംപിടിച്ചാതിനാൻ ൯

ഹേ രാജാവേ! വൈശമ്പായനാഖ്യൻകിളികിളികളിൽവെ
ച്ചുത്തമംരത്നമല്ലോ
ഇവൻതാനാണരത്നാശ്രയമഴകിയലു
ന്നല്ലപാഠങ്ങൾപോലെ
എല്ലാശാസ്ത്രങ്ങൾകടയതിപാവ
ള്ളികൾക്കിടാവിന്നുകൊള്ളു
ള്ളൊന്നാപ്പിച്ചിതൊന്നാൽകനിയുകിവളിലീ
ത്തത്തയെസ്വീകരിക്ക ൰

എന്നേവംചൊല്ലിവെച്ചാക്കിളിവരനവിടെയാം
കൂട്ടരത്നത്തളത്തിൽ
തന്നേവെച്ചാനകൂടിതൊഴുതുവിനയമോ
ടൊത്തുദൂരത്തുമാറി
അന്നേരത്തിങ്കിതംപൊത്തുടനരികിലണ
ഞ്ഞൊരുപ്രതീഹാരിയപ്പോൾ
തന്നേകൂടുംഎടുത്താൾകിളിവെളിവിൽ
ച്ചടേറ്റിട്ടുനിന്നു ൰൧

വൈശമ്പായനപക്ഷിദക്ഷിണപദംപൊക്കിക്കൊണ്ടുയർത്തിയുച്ചരി
ച്ചാശീസ്സംശ്രുതിമന്ത്രമുക്തമധുരീഭൂതംശ്ലോകവുംചൊല്ലിനാൻ—

ഹേരാജവീര! തവവൈരിവധൂകുചങ്ങ
ളാറാടിയശ്രുവിലസത്സലിലത്തിൽ
നീറുന്നശോകദഹനാന്തികവിഭ്രമത്താ
ലേറുന്നുതീവ്രതമെടുപ്പവയെന്നതോന്നാം? ൰൨

ക്ഷോണീശക്രൻകിളിചൊന്നപദ്യമിതുകേട്ടത്യത്ഭുതാൽകൺവിടൎ
ന്നാശുസ്വാന്തകുമാരപാലസുമഹാമന്ത്രീന്ദ്രനോടോതിനാൻ ൧൪

'കേട്ടിട്ടുണ്ടോഭവാനാരിതുവിധമധി
ത്യത്ഭുതംകേട്ടതായി
ട്ടുണ്ടോതിൎയ്യക്കിനങ്ങളിമ്മഹിമയൊരുമനു
ഷ്യന്നുമൊക്കാൻപ്രയാസം
വേണ്ടുംവേദാദിവിദ്യാപരിചയ,മിററചേ
രാന്തമാതംഗസംഗം,
വീണ്ടുംചാണ്ഡാലജാതികളിടയിലിവളിതാ
ശ്ചൎയ്യഭേദങ്ങളല്ലേ? ൧൫

മന്ത്രീന്ദ്രൻചൊല്ലി,'ജന്മാന്തരപരിചിതമാം
വാസനാമൂലമായി
സ്സന്ധിച്ചേക്കാമിതെല്ലാമിവിടെയധികമാ
യത്ഭുതംപിന്നെയുണ്ടോ
ചിന്തിക്കിൽത്താഴികന്മാരിവയൊരുപരദേശ
ക്കാരമാറാത്തിലേറെ
ബോധിക്കുംഹേതുവല്ലോമദമുടയമഹാ
നാസ്തികൌഘംമടക്കാൻ? ൧൬

ചിത്രംബ്രഹ്മന്റെസൃഷ്ടിപ്പണിപുനരതിലും
ചിത്രമീവാസനാംശം
ചിത്രംതൽപ്പാകഭേദംപരമതിലുമഹോ
കാലമാററംവിചിത്രം?
ഇത്ഥ്യംവന്നതെപ്പററിയപലകഥകൾ
ക്കൊക്കെയുംവിഘ്നമായി
പ്രത്യേകംദിക്കിലൊട്ടുകിളികളിവലിയമ
ദ്ധ്യാനഭേരീനിനാദം ൧൭

'ഇച്ചണ്ഡാലകുമാരികയ്ക്കുപുരമേപാൎപ്പാനിടംനല്കുകെടോ
മെച്ചപ്പെട്ടൊരുപക്ഷിരാജനെയകത്തേക്കങ്ങുകൊണ്ടാക്കെടോ?
സച്ഛന്ദംനൃപനിപ്പടിക്കുതവണക്കാരത്തിയോടാജ്ഞചെ-
യ്യുന്നാംസഭവേർപിരിച്ചുനൃപതിക്കൂട്ടംപിരിച്ചീടിനാൻ ൧൮

അല്പംവ്യായാമവുംചെയ്തുഴക്കൊട്ടുകുളിത്തേ
വാരമെന്നല്ലഹോമം
വിപ്രാശിസ്സേൽക്കലൂണെന്നിവനൃപതിനട
ത്തിട്ടന്തൎഹൎമ്മ്യഗേഹത്തിൽ

നൽപ്പുമെത്തപ്പുറംവാണശുകിമപിനിനാ
ച്ചന്നോടനന്തപൂരംവി
ട്ടുപ്പക്ഷിപ്രൌഢനേത്താന്നരികലവിടെവെ
ച്ചാനായിപ്പിച്ചവീരൻ ൧൯

ഒരുനാൾകഞ്ചുകികൊണ്ടുവന്നകിളിയോടാദ്യത്തിലാശിസ്സമം
പേശികൌതുകമോടവൻറചരിതംചോദിച്ചുജാതാദരം
വൈശമ്പായന!താങ്കളാരെവിടെയാണങ്ങായതെങ്ങിത്രനാൾ
വാസംചെയ്തുകിടച്ചതെങ്ങിനെകലാശാസ്ത്രാദിവിജ്ഞാനവും? ൨൦

തെന്നന്നുമമപൂർവ്വജന്മമറിയുന്നാരോഭവാൻതലേ
പോന്നങ്ങായവനെന്നപക്ഷികളിലീമെച്ചംഭവിച്ചീടുമോ
പിന്നെബ്രാഹ്മണനൊത്തതായിട്ടുമൊരീപ്പേരാരുതന്നുഭവാ
നിന്നെന്തീവകനാമരീതിപെടുമോചണ്ഡാലവർഗ്ഗാളിയിൽ ൨൧

എന്നാലെങ്ങിനെചെന്നുപെട്ടുപറയക്കൂട്ടത്തിലങ്ങുതാൻ
വന്നാസ്സംഗതിയുംക്രമത്തിൽമുഴുവൻചൊന്നാലുമെന്നിങ്ങിനെ
മന്നോർമന്നനുദാരമാദരവോടുംചോദിച്ചതിൽബുദ്ധികൊ
ണ്ടൊന്നാലോചിച്ചിട്ടടിനാദിവൃത്താന്തവുംചൊല്ലിത്തുടങ്ങീടിനാൻ ൨൨
കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാംപ്രപൃഥ്വീശ!ഭവാ
നങ്ങുപൂർവ്വാപരാബ്ധി
പ്പാട്ടിൽത്തട്ടുംവിധംനീളവെവിലസിനവി
ന്ധ്യാടവീഷ്ഷമിഭാഗം
കാട്ടാനക്കുററർകന്നാംതരുവിലൂരസിട്ടും
ദണ്ഡകാരണ്യമാമീ
കാട്ടിൽഭഗോത്തുസീതാസഹജസഹിതനാ
യ്യാത്തുപോൽപ്പണ്ടുരാമൻ ൨൩
ലോപാമുദ്രനനച്ചയത്തിനാമരക്കൂട്ടത്തൊടൊത്തിന്നമാ
ബ്ഭോഗത്തിലഗസ്ത്യമാമുനിവരന്നൊന്നുണ്ടുപുണ്യാശ്രമം
ശോഭാർത്ഥംജനകേന്ദ്രപുത്രിചെവിയിൽച്ചാർത്തിന്നപൊട്ടിച്ചതായ്
ശ്രീപാളുംപലനീലനീരജമെഴുന്നാപ്പമ്പയുണ്ടന്തികേ ൨൪
അപ്പമ്പയ്ക്കൊട്ടടുത്തിട്ടൊകടയപടിഞ്ഞാറെവക്കത്തുപണ്ടേ
നിൽപ്പുണ്ടേപൊക്കവുംവണ്ണവുമധികമെഴുംജീർണ്ണമാംപൂളവൃക്ഷം
തപ്പൂളില്ലുള്ളകൊമ്പിൽകവരകളിടയിൽച്ചുററമെക്കൂടുകൂട്ടി
പ്പാർപ്പുണ്ടേപേടിയെന്നേപലപലകിളിതൊട്ടുള്ളപക്ഷിപ്രപഞ്ചം ൨൫

കാലത്തേററവയസ്സുമിങ്ങുമുഴറിത്തീററസ്സുപോയന്തിയാം
കാലത്തെത്തിരസിച്ചുരാത്രിയവിടെക്കൂട്ടിൽക്കിടന്നീടുമേ
മേലിച്ചെന്നുടെയച്ഛനമ്മകളിതിന്മട്ടാണവാൎദ്ധക്യമാം
നാളിൽപ്പിന്നെയവൎക്കൊരൊററമകനീമാപാപിഞാൻതീൎന്നതേ വന്നു

അന്നുകൺപോററവനോവിൻവികടതസഹിയാ
ഞ്ഞമ്മപേരോടുകൂടി
തീൎന്നുദ്വേഷ്ടറിട്ടെന്നുടെനിലനിരൂപി
ച്ചീവയസ്സായകാലം
ചിന്തംഭോഷ്ഠുവേലിയംഗവ്യസനമറിവമ
ത്തീട്ടുമെൻപ്രാണരക്ഷ
ക്കേന്നുംയത്നിച്ചുപോന്നുസകലസമയവും
സാധുവാമെൻറതാതൻ ൨൧

അമ്മേച്ചാവാത്സല്യമ്മൂലംജനകനുംപുറമേ
വല്ലുംതീററതേടാൻ
വമ്പ്ലത്താലെന്നുമററതിരാവുപകലുണ്ണാ
ച്ചിട്ടുകൂട്ടിൽക്കിടക്കും
പച്ഛററാൽവല്ലുകൂട്ടിന്നരികിലുമവർതൻ
തീററതാഴെക്കൊഴിഞ്ഞാൽ
പ്പേച്ചത്താൻകൊക്കിലാക്കിത്തരുമിവനുമെൻ
തിന്നാശേഷംക്ഷമിക്കും ൨൨

ഏവമ്പോളുമ്പുലത്തിവന്നിട്ടമൊരെന്നച്ഛൻറമാററുമുണ്ണാതാൻ
മേവുമ്പോഴംച്ചിറകുമ്മുലച്ചുഘപരക്കെനോക്കിക്കുന്നനാൾ
ആവൻപിച്ചടവിക്കൊക്കൊഗളഗൂട്ടുമെയ്യപ്പെട്ടുഴ
ന്നാവുമ്പാട്ടയമപ്പൊതമ്പറകണക്കുണ്ടായികോലാഹലം ൨൩

അപ്പോഴച്ഛൻറമററവൻതൊല്ലയോടട
ങ്ങുന്നഞാൻകൌതുകത്താൽ
കെല്പോടേനാലുപാട്ടുംകൊട്ടുമുതലപുറ
ത്താക്കിനോക്കുന്നനേരം
ദുഷ്പ്രൌടന്മാവേടപ്പടയടവിയട
ച്ചിട്ടുവേട്ടക്കുവേണ്ടി
ഒട്ടപ്പുത്തുട്ടുന്നവേടൎക്കൊചണനെയവിടെ
ക്കണ്ടുനായാട്ടിലാക്കി ൨൪

അപ്പോഴെൻകഥതീൎന്നുവെന്നുമടിയോടാവൻമരംവീണ്ടടൻ
പൊള്ളോയെന്നുമരണ്യമന്യനിലയായെന്നുംഭയാൽത്തോന്നിമേ
ക്ഷിപ്രംകണ്ടൊരജന്തുനിരയെക്കൊന്നേററിട്ടുംചോരയും
മേല്പററീടിനവേടർകാട്ടുനിറയെക്കാണായിതാനുംക്ഷണാൽ ൩൧

വേട്ടക്ഷീണംകെടുക്കുന്നതിനാശബര
സ്വാമിയാപ്പുളവൃക്ഷ
ച്ചോട്ടിൽപ്പമ്പാസരസ്സിൻകരയിലിളയപുൽ
ത്തട്ടിലായൊട്ടിരുന്നു
പാട്ടിൽത്തണ്ണീർകുടിച്ചുംപലഫലമൂലങ്ങളാ
ളാദിതിന്നംക്ഷണംവാ
ണൊട്ടിക്കൂട്ടുന്നവേടപ്പടയൊടുസമരം
ഘ്നാപാടേനടന്നു ൩൨

എന്നാലായതിൽവെച്ചുദുഷ്ടനൊരുവൻകാട്ടാളമുത്തൻപരം
നിന്നാനന്തകകിങ്കരന്നുസമനായ്നീണ്ടൊരുനിഷ്ഠുരകൻ
അന്നാവേട്ടയിലൊട്ടിരച്ചികിടയാഞ്ഞാപ്പാപിയിപ്പുളമേ
ലൊന്നായങ്ങണികാലടുത്തിയതുപോലാദ്ധ്യംനടത്തീടിനാൻ ൩൩

പിന്നെക്കേറാൻപ്രയാസപ്പെടുമുപെരുകുമാ
പ്പുളമേലാകിരാതൻ
തന്നെത്താൻക്രൂരൽക്കൂടാതിജവമൊടുടൻ
കേറവാനുംതുടങ്ങി
അന്നേരംപേടിമൂത്തിട്ടുവശതയൊടുഞാ
നെന്റെയച്ഛന്റെമാറിൽ
തന്നോതാതൻവിരുത്തുംചിറകുകളാമറയ്ക്കാ
ക്കീട്ടുപററികിടന്നേൻ ൩൪

കൊമ്പാകെക്കാമ്പുകൾതോറമേകയറിട്ടുംകോണിപ്പടിപ്രായമാ
വൻപാപികഴുവേറിയേറിയവിടെക്കൂട്ടിൽക്കിളിക്കുട്ടരേ
ഡംഭാൽത്തൊട്ടുകഴുത്തൊടിച്ചെറിയുമാക്കൂട്ടത്തിലെന്നച്ഛനേ
ത്തൻഭാഗ്യക്ഷയമേവമെന്നൊടുസമംതാഴത്തെറിഞ്ഞീടിനാൻ ൩൫

എന്നാലപ്പോഴെനിക്കുതാതഗതിയാൽസ്സന്താപവുമ്മററമ-
ല്ലൊന്നായ്ക്കൂടിയപേടിയാണധികമായ്മാന്തട്ടിലൂടപ്പെട്ടതും
എന്നച്ഛന്നുടെപക്ഷരക്ഷയതിനാൽച്ചാവാതെചത്തങ്ങുവീ-
ണെന്നച്ഛന്നഭയംകൊഴിഞ്ഞിലകളിൽപ്പൂണ്ടൊളിച്ചീടിനേൻ ൩൬

വേട്ടക്കാരനിറങ്ങിവന്നാഥമരച്ചോട്ടിൽക്കിടക്കുംകിളി
ക്കുട്ടക്കൊന്നതെടുത്തുമണ്ടിയുടനേമുൻകൂട്ടരായ്ക്കൂടിതേ
ദ്ദുഷ്ടൻദൈവവശാൽക്കൊഴിഞ്ഞിലകളിൽച്ചെന്നാനിറത്തിൽപ്പെട്ടം
കഷ്ടപ്പെട്ടുഴുമെന്നെയാഭ്രമമുയിൽക്കണ്ടില്ലവല്ലെങ്കിലും ൩൧

ദ്ദൂരത്താബ്ബഹുദുഷ്ടമൂർത്തിമറവായല്ലോയപ്പൊഴെന്നുള്ളിലൊ–
ട്ടാരംഭിച്ചിതുജീവനിൽക്കൊതിയഹോദാഹംപൊറാഞ്ഞിട്ടുടൻ
ചാരെപമ്പവരെപ്പറക്കുവതിനുക്കൂടിപ്പിടിക്കാഞ്ഞയാൽ
നേരേകാൽനടയായുതൈയ്യെവിട്ടെത്തുന്നതാൻപുറപ്പെട്ടഞാൻ ൩൨

എന്നിട്ടുംവളരെക്കുഴഞ്ഞിവെയിലിൻചൂടേററിതാപിന്നെയും
വന്നിട്ടങ്ങിവനെന്നടിക്കടിവയപ്പെട്ടോത്തുഴന്നങ്ങനേ
നിന്നിട്ടുള്ളൊരുയോത്തുകേണവിഷമംപ്രാണൻകഴുത്തോളമാ–
യെന്നിട്ടെൻതലചുററിയങ്ങുവഴിയിൽക്ഷീണത്തിനാൽവീണതൻ

എവക്കുംസങ്കടതീത്തരുളുമൊരുതപ–
സ്സാലിജാബാലിയാവും
മേവുംപുണ്യാശ്രമംപാവനമൊടധികമുക–
ന്നുള്ളഭാഗത്തിലല്ലൂ
എവംഞാൻവീണമോഹിച്ചുഴവുപതിവിലാ
പ്പുന്നയിക്കൽക്കളിപ്പാൻ
പോവുംഹാരീതനെന്നാമുനിയടയമഹൻ
താനകണ്ണന്തികേവന്നു ൩൪

കഷ്ടംക്കൂടതിൽനിന്നുദുഷ്ടനൊവനൊതാഴത്തുവീഴിച്ചൊരി
ക്കുട്ടിത്തത്തകുഴഞ്ഞിടുന്നപരമെന്നൊന്നായെടുത്തിട്ടവൻ
ഒട്ടൊട്ടംബുകണങ്ങൾതന്നടനുടൻവിശ്രമതീർത്തുതാൻ
മുട്ടാതാഹ്നികവുംകഴിച്ചുകനിവോടെത്തിച്ചുതാതാശ്രമേ ൩൫

ക്ഷീണന്തീൻതെളിഞ്ഞവാറഴുകമെഹാരീതതാതാസ്പദം
കാണുന്നേരമെനിക്കുജീവനിലുറപ്പായുന്നിതത്യാഗ്രഹം
കേട്ടീകൂടിനുതാഴെവീണൊരുകിളിക്കുഞ്ഞൊന്നിതെന്നച്ഛനോ
ക്കൊട്ടീതൻകരതാരിനുള്ളിലമരുന്നെന്നേയുമന്നാദ്ധിജൻ ൩൬

പിന്നെക്കണ്ടേൻതപസ്സിനകനിവിയലും
മാമുനിശ്രേഷ്ഠർചൂഴെ
ധന്യശ്രീപൂണ്ടജാബാലിയെമഹിമയെഴും
ബ്രഹ്മണന്റേതുപൈമുന്നിൽ

ഫിനംവരെയ്ക്കുമൂലംതിരുമുടികളോരോ
ച്ചംഗഭേദങ്ങളെല്ലാ
മൊന്നൊന്നായ്സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിനുവിഷമമാം
ബ്രഹ്മതേജസ്സിനുള്ളിൽ ൪൩
മൂപ്പാരിന്നകമുള്ളതാസകലവുംതാൻദിവ്യചക്ഷുസ്സിനാൽ
കയ്യേറാംബദരീഫലത്തിനുസമംകാണുന്നയോഗീശ്വരൻ
അബ്രഹ്മർഷിയുമെന്നെയൊന്നുസദയംനോക്കിസ്മിതംപൂണ്ടുകൊ-
'ണ്ടിപ്പാപംനിജകർമ്മമൂലഫലമെന്തിന്നുനീ'യെന്നോതിനാൻ ൪൪

എന്നീമുനീന്ദ്രനരുളുന്നിവചസ്സവിടെ
നിന്നീടുമാമുനികളാകെ
ട്ടൊന്നിച്ചുകൗതുകമിയന്നിട്ടുമാമുനിയെ
വന്ദിച്ചുഭക്തിയൊടുടൻ
മുന്നുള്ളജന്മമതിലുള്ളിലറിവ്വനി
വന്നുള്ളദുശ്ചരിതമെ-
ന്തൊന്നൊക്കെയുംകനിവിയന്നന്നുചൊല്ലിടുക,യെ
ന്നോതുന്നപേക്ഷയരുളി ൪൫

ഇത്തരംമുനികളുത്തിരന്നളവിലുത്ത
രംമുനിമഹത്തരൻ
സത്താപരംസ്മിതമൊടൊത്തുരച്ചുപകലത്ത
വേലകളാനടത്തുവിൻ
അനുസ്മരിച്ചുനിജകൃത്യമൊക്കെയുമൊത്തു
ചെയ്യരികിലെത്തുവിൻ
വിസ്തരത്തോടരുളിത്തരാംശുകമഹത്ത
രകഥയൊക്കെയും? ൪൬

പാരീടംപുകഴുമ്പിതന്നാജ്ഞകേട്ടാമുനീന്ദ്ര-
ന്മാരീവണ്ണംപകൽമുഴുവനുംകർമ്മമോരോന്നുചെയ്തു
ഹാരീതൻതാൻകനിവൊടരുളുംകൈവിനോദങ്ങളേറ
ച്ചോരീഞാനുംസുഖമൊടുകഴിച്ചീടിനേനന്തിയോളം ൪൭ 47

സൎഗ്ഗം—൨

അന്തിക്കുള്ളസമാധിയെന്നുമുതലായുള്ളോരുകർമ്മങ്ങളെ
പ്രീതിക്കായവർചെയ്തുചേർന്നുകിടക്കപ്പായിലായിരുന്നീടിനാർ

സ്വാന്തംപൂൎവ്വകഥാപ്രസംഗവിവരംകേട്ടീടുവാൻമോഹമോ
ടന്തശ്ചാപലമൊക്കെനീക്കിയവിടെക്കൂടീമനംവെച്ചതാൻ ൫

അപ്പോഴപ്പാലാഴിവെള്ളത്തിരകളുമറിയുമ
മ്മാറെഴുംവെണ്ണിലാവാൽ
ചെല്ലാടാപൂണ്ടുമന്ദ്യാശ്രമധരണിയാന
ച്ചിന്തുവുംവന്നയന്ത്യ
നന്മട്ടാശ്ശിഷ്യരംവാണാഥമരവിരിയം
യോഗപട്ടംധരിച്ചാ
ബ്രഹ്മൎഷിസ്വാമിജാബാലിയുമൃഷിനിരയോ
ടേവമോതിത്തുടങ്ങീ:— ൬

ഹല്ലോഹംസേകപോപ്പിനൊന്നാൽക്കിളിയുടെകഥയെ
പ്പററിമുമ്പംചരിത്രം
ചൊല്ലാംസാക്ഷാലവന്തിക്കെമൊരുപുരിയു
ണ്ടുജ്ജയിന്യാഖ്യയത്രേ
ഹല്ലാസ്സംസാരസത്തുംവിളയുമൊരിതിന
ക്കൊണ്ടിലൊട്ടംകിടക്കാ
ള്ളില്ലാലകാളകാവാസവപുരികളിലു—
ള്ളോൎക്കുതാൻതാൻഗൃഹത്തിൽ ൭

ഗൗരീകൈലാസവാസകൌതുകികളുടെകൊററ
കാളയൊന്നായ്പ്രയാടാ
ഗ്ഗൗരീകാന്തൻവസിപ്പുണ്ടവിടെവെളിവിൽമ
ററൊന്നുചൊല്ലേണ്ടതുണ്ടോ?
വേരാളുണ്ടുള്ളസാക്ഷാൽപൃഥുഭരതമുഖ
ക്ഷോണിപന്മാൎക്കുതുല്യൻ
ശരാപീഡാഖ്യനാകുംനൃപതിവടിവൊടാ
സ്ഥരക്ഷിച്ചുവാണു ൮

ഒന്നിച്ചുല്ലാതെചിന്നിച്ചിതറിനഗുണരേ—
ങ്ങൊന്നതമ്മിൽപ്പിണങ്ങാ—
തൊന്നിൽച്ചേൎന്നിട്ടിരിപ്പുണ്ടവിടെവുകളുമീ
രാജരാജകന്മല്ലാ

ണിച്ചാശു ശുക്രനേയും സുരഗുരുവിനെയും
ബുദ്ധിയാൽത്താഴെയാക്കാ-
നന്നിച്ചേ ലോകത്തെങ്ങുമൊരു ചിന്തയുള്ളകനാ-
സാമ്യനാം മന്ത്രിമുഖ്യൻ ൫

ഭൂലോകം മുഴുവൻ ത്രിവിക്രമനുമൊന്നായ്ക്രമിച്ചാനൃപൻ
ചേലോടീടിന മന്ത്രിമുഖ്യനിലതിൻ ഭാരം ചുമത്തീടിനാൻ
മാലോകർക്കനവധി ത്തിലുള്ളവയിൽ വെച്ചൊന്നെങ്കിലും ക്ലേശവും
മാലോകർക്കറിയാത്ത മട്ടിലവരെപ്പാലിച്ചിതാമന്ത്രിയും ൬

ചെമ്മേ തൻപ്രജകൾക്കു മന്ത്രിവരനിൽ ത്താതനെന്നായിടും
മെന്നെല്ലാത്ര വളർന്നവിശ്വസനമന്നാത്രയ്ക്കു സിദ്ധാത്മനായ്
ഉന്മേഷത്തൊടു കൈവശത്തിലിവനീപ്പാരാജ്യമേറ്റം സുഖ-
ത്തിന്നാൽ വിശ്വമിതെന്നു മന്ത്രിവരനായേല്പിച്ചതൊന്നല്ലഹോ ൭

സൈപരം താൻ കൃതകൃത്യനായിട്ടുകയാൽ കാര്യങ്ങളിൽ ചിന്തയാ
ഭാരം വിട്ടു സുഖം പരം വിഷയസംഭോഗത്തിലാക്കീനൃപൻ
ഓരോന്നായ് കൃതകൃത്യനാം നൃപനസംഭോഗങ്ങളൊക്കെഗ്ഗിയായ്
ത്തീരുന്തീരെ മറിച്ചുമീ മകൃതാത്ഥനൊന്നാട്ടത്തിപ്പുമാം ൮

ചിന്തും സംഭോഗമേകം, കളി, സഭ, വിളയാ-
ട്ടം, വിലാസം, രസമെ-
ന്നെന്നും പാർത്താൽ യുവാവായ് സുഭഗപുരുഷനാ-
യീടുമീ ബ്ഭൂമണാളൻ
അന്തം കാണാതെ കണ്ടില്ലുമിലകലാകളും
കൈവരം കൊണ്ടികായ
ച്ചന്തം കണ്ടാൽ മയങ്ങും കമനികളിടപെ-
ട്ടിഷ്ടമട്ടിൽ സ്സുഖിച്ചു ൯

ഇല്ലാതെസ്സൗഖ്യക്രമത്തിൻ നിവയുമറിയുമാ
ബ്ഭൂപനോഹന്തസാധി
ച്ചില്ലാ സന്താനസൌഖ്യസ്ഥിതിയെയറിയുവാൻ
മാത്രമെന്നായിതന്നു
ഉല്ലാസാൽ യൗവനത്തിൻ പടവുകളാകയ-
വനൊരോമപുത്രനുണ്ടാ
യില്ലായെന്നുള്ള താപത്താൽ വനാഴലതിയാ
യിട്ടു വർദ്ധിച്ചു വന്നു ൧൦

ആ രാജാവിന്നു ഭാര്യമാർകളിൽ വിശേഷിച്ചും പ്രിയപ്പെട്ടിട്ടു
ള്ളോരു മാനിനിയാം വിലാസവതിയായീടും മഹാരാജ്ഞിയാൾ
നാരീസത്തമ വല്ലഭാനുസരണം വാങ്ങിപ്പുറത്തുള്ളൊരു
ഗ്ഗൌരീക്ഷേത്രമതിൽ തൊഴുന്നതിനെഴുന്നള്ളീടിനാളേകദാ ൨൨

അന്നേരത്തവിടെപ്പുരാണപഠനത്തിങ്കൽ പ്രസംഗിച്ചുപോ
ലൊന്നത്രേ ശ്രുതിവാക്യം പുത്രനൊഴികെ ലോകങ്ങളെന്നിങ്ങിനെ
മന്നിൻ നായികതൻ ചെവിക്കതു പഴുപ്പിച്ചാത്തശിപ്പടി
ക്കൊന്നിച്ചേററമസഹ്യവേദനപെടുമ്മാറായ്ത്തറച്ചു ദ്രവം ൨൩

പിന്നെപ്പോന്നു ഗൃഹത്തിൽ വന്നവൾ മുഖം വസ്ത്രത്തിനാൽ മൂടിയും
ച്ചിന്താദുഃഖമൊടും വിലജ്ഞുടനതങ്ങേറെക്കരഞ്ഞീടിനാൾ
വന്നെത്തും സഖിമാർ പുലമ്പിന സമാധാനത്തിലും നിന്നതി-
ല്ലെന്നല്ലണിനമേററതില്ലമതിയാൾക്കീലേശമേരോദനം ൨൪

അപ്പോളാഭൃത്യർ പറഞ്ഞറിഞ്ഞു ദയിതാസന്താപമെന്തോ പെരു
ത്തുൾപ്പൂസംഭ്രമമോടണഞ്ഞു നൃപനങ്ങെല്ലാം ചൊല്ലീടിനാൻ
'മൽപ്രാണേശ്വരി! എന്തിനിങ്ങിനെ കരഞ്ഞീടുന്നു താൻ മന്യുവെ
നൽപ്പാദിപ്പതിനെന്നമീനവതരത്വം കാണിച്ചിതോ കാരണം ൨൫

എന്നല്ലെൻ മുഖമുത്തുനോക്കുമവനെൻ കണ്ണുൽപ്പരം പ്രാണനും
നിന്നുള്ളോൻ തവ നീരസത്തിനിടയാക്കുന്നോരു കോപിയാവാൻ
എന്നെല്ലാം വളരെ പ്രസാദനവചസ്സോതീട്ടുമിണ്ടാഞ്ഞതിൽ
ച്ചെന്നല്ലൽപ്പെട്ടവൾ നിമിത്തമവനോടോതിച്ചു താൻ തോഴിയാൾ

ഇത്തരം പറകേട്ടറിഞ്ഞിട്ടുടനുരുമഹിപാ-
ന്നശ്രുതുക്കന്നഭാര്യാ
വക്ത്രാന്തം നന്നണച്ചിങ്ങിനെ ചെറുതുക-
ഞ്ഞീടിനാനാനരേന്ദ്രം
ഇത്ഥം കേണൊട്ടു കണ്ണീർ കനിവിനൊടു തുട-
ച്ചിട്ടു താൻ കാന്തയോടാ
പൃത്ഥ്വീശൻ പറഞ്ഞാൻ മൊഴികളുമിടറി-
ക്കൊണ്ടഹോ സാന്ത്വവാക്യം ൨൬

'അല്ലേ ദേവി! സദാപ്പൊഴും മമ മതന്നില്ലാത്ത രോഗം കണാ
ക്കല്ലുന്നകെട്ടത്തിട്ടുന്ന ചിരമീവൻ ചിന്തയെൻ ചിത്തവും

ഇല്ലെന്നമ്മുടെനാടിനുംമുതലിനുംസൌഖ്യത്തിനുംജീവനും
തെല്ലുമിംഫലമെന്നുസന്തതിപെറാഞ്ഞൊട്ടല്ലെടോസങ്കടം ൯൭

ഉണ്ടാമോസുകൃതംകുറഞ്ഞിട്ടുമെനിക്കീബ്ഭാഗ്യസമ്പത്തുഞാൻ
കണ്ടാവൂപുനരെങ്ങിനെസുമുഖി!നിന്നങ്കത്തിലങ്ങുണ്ണിയെ
കൊണ്ടാടിച്ചിലകൊഞ്ചൽവാക്കൊടുകളിക്കപ്പിന്നലട്ടിത്തരം
കണ്ടാമീശ്ശമകൻവലിച്ചുരസമീപ്പാപിക്കുകിട്ടീടുമോ? ൯൮

എന്നേവംപലതുംപറഞ്ഞവനിപൻകണ്ണീരൊടുംകേണിട്ട
ന്നന്നേരംശുകനാസനീക്കഥയറിഞ്ഞങ്ങോടിയെത്തീടിനാൻ
മുന്നേമന്നവനെന്നപോലെമകനെദ്ദൈവംകൊടുത്തീലവ–
ന്നന്നോവല്ലഭകേഴചൂണ്ടെഴൽമുഴ്ത്തില്ലത്തിലപ്പൊക്കമേ ൯൯

പക്ഷേമന്ത്രിയതോർത്തിടാതുടനെയാസ്വാമിക്കെഴുംദുഃഖമേ
ദുഃഖംകേവലമെന്നുറച്ചുസമാധാനപ്പെടാനോതിനാൻ
'ഉൾക്കാമ്പിൽവ്യഥയെധൈര്യമുള്ളവരിവിടുന്നെങ്ങിനെയത്രവൈക്ലബ്യമെ
ങ്ങൊക്കൊന്നിന്നിതമേനിപോലെയുടയോർക്കുള്ളിൽദുഃഖംസങ്കടം ൱

എന്നാലോസ്ത്രീസഹജഭാവംവഴിയഴകിയലും
ദേവിദുഃഖിതയിവളെ
ന്നായിത്താടിയുംമീശയുമുടയഭവാ
നെന്തുകണ്ണീരൊലിപ്പാൻ
യൊന്നായ്‌നേടിടുവാനുംഹിതമഹിതമക
റ്റാനുമൊന്നാണതങ്ക–
ല്ലൊന്നാണോകണ്ണിലേറ്റുംകവിളൊടുപെട്ടുവീ
ഴ്പ്പിട്ടീടുംപ്രയോഗം ൱൧

ഇമ്മട്ടല്ലൽഭവാനുസന്തതിപിറന്നീടാത്തുകൊണ്ടെങ്കിലോ
ധർമ്മത്തിങ്കൽമനസ്സുവെക്കുകഖിലംധർമ്മത്തിനാൽകിട്ടുമേ
നന്മട്ടുകക്കസുരക്ഷ്യധന്മമിങ്ങച്ചിക്കുവാനോരെയും
നിർമ്മിപ്പിക്കുകടൻപ്രപാദികൾകുളംകത്തിക്കുകക്ഷ്മാപതേ ൱൨

ഇന്നെല്ലാംഭുവനത്തിലുംതിരകിലുംധർമ്മത്തിനാൽകൈവരാ
തൊന്നില്ലാപുരുഷാർത്ഥമുത്തമ!ഭവാനുള്ളവക്കോട്ടമോ?
എന്നെല്ലാംശുകനാസനന്നതിയുക്തികളൊട്ടോട്ടുപദേശിച്ചേറ്റിരു–
ന്നൊന്നല്ലാതിനകൃത്യംചെയ്വാൻപതിയുമതാർത്താകിയുംകൂട്ടുതെ ൱൩

ഒന്നംയാഗങ്ങൾഹോമം തവമിവകൾകൊ-
ണ്ടുന്നതൊട്ടേററമേററീ
ന്നൂനംനാട്ടാൾക്കുനല്പത്തമിതിലുളവാ-
മ്മാറരണ്ടാളുമൊപ്പം
താനേവംവാണിടുമ്പോളൊരുകുറിനൃവരൻ
കണ്ടിതീ സ്വപ്നമെന്തോ
താനേതാൻപൂർണ്ണചന്ദ്രൻ പ്രിയയുടയമുഖ-
ത്തേക്കുകേറുന്നതായി ൨൪

ചന്ദ്രന്നിങ്ങിനെയാവിലാസവതിതന്നാസ്യപ്രവേശംക്ഷിതി-
ശ്ശിന്ദ്രൻകണ്ടവിധംമനോരമയതാമന്ത്രജ്ഞനാകംഫലം
നന്നായത്ഭുതപുണ്ഡരീകമണയെക്കൊണ്ടായിമന്ത്രീശ്വപി-
റെന്നാൾമംഗളപൂർവ്വമീക്ഷിതിപൻകേൾപ്പിച്ചമന്ത്രീന്ദ്രനെ ൨൫

എന്തോതേതങ്ങുഫലിച്ചുകാൎയ്യമുടനേചന്ദ്രാനനാമൂർണ്ണിയും
സ്സ്വന്താശത്തോടുദേവിയിങ്കലുളവായെന്നാൻമുദാമന്ത്രിയും
എന്നേവംചിലനാൾകഴിഞ്ഞൊരുദിനംദേവിക്കുഹോഗേച്ഛയു-
ണ്ടെന്നേറെപ്രിയമുള്ളതോഴികളറിയിപ്പിച്ചുധരിത്രീശനെ ൨൬

മന്നൻവസ്തുങ്ങളൊന്നല്ലാതണമിവരസി-
ച്ചായവക്കൊക്കെയൊട്ടുത്തു
മന്ദംപിന്നെത്തെളിഞ്ഞൂദിനമനുതെളിയും
ഗർഭചിഹ്നത്തോടൊപ്പം
തന്നുള്ളിൽപ്രീതിയോടീക്ഷിതിസചിവനെയും
സ്വാമികേൾപ്പിച്ചുപെററീ-
ട്ടന്നാൾകത്തിനന്ദരസമൊട്ടുമഴനാൾ
കാത്തുവാഴ്വാനൽപോലെ ൨൭

മാസംപത്തുംതികഞ്ഞാരളവൊരുദിനമേ
ല്പെററിതാളൂവിശേഷാ-
ല്ലാസംമൂലംജഗത്തൊക്കെയുമതുസമയം
മട്ടുമാറിച്ചമഞ്ഞു
ശുക്രൻപൂർണ്ണഹർഷത്തൊടുമുടനുടനേ
ചെയ്തുസമ്മാനദാനം
ലേശംകൊള്ളാതെയായത്ഭുതമൊരുവിധവും
മൂന്നുലോകത്തിനുള്ളിൽ ൨൮

കണ്ടാനിശ്ശുകനാസനാം നൃപനെക്കെട്ടിപ്പിടിച്ചു രസ-
ക്കൊടന്നു തത്ര പരമൊത്തു സമമായ് നൃത്യാലയം പൂകിനാർ
കണ്ടാർപ്പിന്നായവൻ തെളിഞ്ഞൊരുടലിൻ വട്ടത്തൊടൊത്തിട്ടുടി-
ച്ചുണ്ടാം ശരണനിറംകലർന്നപുരുതാം പൂണ്ടുന്ദ്രപാലുണ്ണിയെ ൩൯

നന്നായിശ്ശുകനാസനുണ്ണിയുടെ മെയ്യംഗങ്ങൾ വെവ്വേറെയോ-
ന്നോന്നായ് നോക്കി നരേന്ദ്രനോടതിരസാൽ ഉല്ലാസം പിടിച്ചാതിനാൻ
'എന്നാൽ ശംഖമിതു, ചക്രമാണിതു, ഇക്കാണുന്നതു യാണമ്പ്' ജന്മ-
ത്തിന്നായോലാസ്യപചക്രവർത്തിയിലെഴും ചിഹ്നങ്ങളുണ്ടാകയും ൪൦

അന്നിദ്ദേവീമുഖത്തിൽക്കയറമൊരുസുധാ
രശ്മിയെസ്സപ്നകാലേ
തന്നിൽക്കണ്ടീലയോ നിന്മകനിവനാവനാ-
ണൊട്ടുമേ ശങ്കവേണ്ടാ?
എന്നിത്ഥം ചൊല്ലിട്ടനാസ്സചിവനുമവനീ
നാഥനും പുത്രനോടൊ-
ന്നിട്ടുത്തമ്മയാം ഹർഷക്കടൽക്കരകവിയും
കോളിളക്കത്തിലായി ൪൧

അന്നേരം ധൃതിയോടു മന്ത്രിപുരിയിൽ ചെല്ലുന്നില്ലുംമുടൻ
ചെന്നെരിശ്ശുകനാസനുണ്ണിയുളവായോരാനന്ദം തീർത്തിടിനാൻ
ഒന്നാമരസമോടു മന്ത്രിയെ നൃപൻ കെട്ടിപ്പിടിച്ചിട്ടുടൻ
തന്നേ വേഷ്ടിവലിച്ചെടുത്തു തന്നിയസമ്മാനമെന്നിങ്ങിനെ ൪൨

ഒരൂഴീപതി മന്ത്രിയോടരുളിനാൻ നാളുള്ള സുഖത്തിൽ സ്സുഖം
വന്നുമറ്റതിനുമേൽപ്പതിഞ്ഞിതുപരം ഉവ്വെന്നിലാവിന്നിതോ
എന്നേ ദൈവവിലാസമത്ഭുതമഹോത്സാഹമാം പ്രിയമായ്
അന്നാനാളിലൊത്തിട്ടനസമമായ് സന്താപവും സൌഖ്യവും ൪൩

ഏവം ഭൂപാലനാമോദവാഴ്ചയുളപുരെ
കൊട്ടുപാട്ടാട്ടമോട്ടം
കൈവന്നാക്കുങ്കുമം ചന്ദനമിവകൾ കലക്കീ-
ട്ടൊഴിക്കുന്നഘോഷം
ഒവ്വണ്ണം സ്ത്രീപുമാന്മാർ ചെറിയവർവലിയോ-
രെന്നഭേദങ്ങളില്ലാ-
തേവട്ടത്തിൽത്തുടങ്ങീലഹളപലവിധം
പുത്രജന്മോത്സവത്തിൽ ൪൪

വീണ്ടുംരാജഗൃഹത്തിലീലഹളകണ്ടൂഴീശപാലൻപോന്നോർ
വേണ്ടുംഘോഷമിരട്ടിക്കൂട്ടിമതിമാൻമന്ത്രീന്ദ്രഗേഹത്തിലും
കൊണ്ടാട്ടമ്പടിജാതകർമ്മമഥഷഷ്ഠീജാഗരമൊന്നുമാ-
യ്ക്കൊണ്ടാടസ്സുണ്ടതശേഷവുംമഹിഷീശുദ്ധിക്കായ്ക്കുളിക്കുംവരെ ൩൫

എന്നാമുഖ്യമുറയ്ക്കുപേറുപുലയുംപോയന്തണജ്യോത്സർതാൻ
ചൊന്നനല്ലമുഹൂർത്തനേരമധികംദാനംകഴിച്ചൂഴിപൻ
ചന്ദ്രാപീഡനമാഖ്യപുത്രനരുളീസ്വപ്നോചിതംനൽകിനാ-
നെന്നാൽമന്ത്രിയുമിട്ടുതൻമകനുവൈശമ്പായനാഖ്യാനവും ൩൬

നന്ദ്യാവണ്ണവിധംവളന്നുവഴിയേചൌളംകഴിഞ്ഞങ്ങളെല്ലാ-
ച്ചന്ദ്രാപീഡകുമാരകൻപിതൃജനാനീകത്തിന്നലങ്കാരമായ്
നന്നായ്ത്തിങ്കളൊടൊത്തമെയ്യഴകുമാക്കൂട്ടിത്തെറിക്കുള്ളതൊ-
ന്നൊന്നായ്മല്ലാഞ്ചിതവാക്കുമായവർമനസ്സന്നേകവന്നാനവൻ ൩൭

ഉണ്ണിക്കേഴുവയസ്സടുത്തളവിലാശാലയത്തിൻപുറം
വണ്ണിക്കേണ്ടവിധംമെനഞ്ഞവനിപൻവിദ്യാഗൃഹംതീർത്തുതേ
പിന്നെക്ഷത്രിയനൊത്തമട്ടുപറയിപ്പിപ്പാഠശാലയ്ക്കക-
ത്തന്നെത്തിച്ചിതുവേണ്ടവിദ്യകൾപഠിച്ചുണ്ടാകുവാനുണ്ണിയെ ൩൮

തർക്കവ്യാകരണാദിവേദികൾധനുർവ്വേദത്തിൽവൻപുള്ളപേ-
രൊക്കെനീതിയിൽമുമ്പരിത്ഥമവിടെക്കല്പിച്ചിതാചാര്യരേ
ശ്ശ്യാലൻമന്ത്രിയുമമ്മുറയ്ക്കുപനയിച്ചുണ്ണിയെക്കൊണ്ടുപോ-
യാക്കീരാജകുമാരകന്നുതുണയായപ്പാഠശാലയ്ക്കകം ൩൯

തിട്ടംപോരുകശാലപൂക്കവരവൻതന്നുണ്ണിയെക്കണ്ടുമീ-
ച്ചുട്ടംവിട്ടിഹരാജധാനിയിൽവരുത്തീലമ്മയാചിക്കിലും
ശിഷ്യൻനന്ദനനോവയസ്സുപതിനാറായപ്പൊഴേക്കേട്ടപാ-
ടിഷ്ടംപോലെതെളിഞ്ഞുവിദ്യമുഴുവൻപണ്ടേപടിച്ചുമ്മിധം ൪൦

എല്ലാശ്ശാസ്ത്രാർത്ഥവുംകണ്ടറിയുമൊരുകവിയ്യാ-
യേതുഭാഷയ്ക്കുമെന്നാ-
ല്ലെല്ലാവാദത്തിനുംതാൻമറുപടിപറയും
സർവ്വതന്ത്രജ്ഞനായി

എല്ലാക്കൂട്ടംകലയ്ക്കുംവിരുതൊടുപടുവായ്
ത്തീൎക്കൎമ്മത്തിനെല്ലാം–
മെല്ലാനാടൻനടപ്പിൻവഴികളിലുമവൻ
പോകരുതെററാതെയായി ൪൮

വ്യായാമത്തിൽപ്രവേശിച്ചവനതിൽവഴിയേ
ദക്ഷനായ്പ്പന്നവെന്ന–
ല്ലായാസമ്മൂലമേറീപ്പപസൃതനഴകെ–
ന്നുള്ളുതംഗങ്ങൾതോറും
കായാഭയ്യാത്തകഷ്മിൻപൊലിമച്ചുമലിനും
കട്ടിമാറിൽപ്പരപ്പേ–
ന്നായതൊക്കെല്ലാംതികഞ്ഞുനടകരികിടയായ്
വന്നിതായൗവനത്തിൽ ൪൯

എന്നാലാശുകനാസപുത്രനരചപ്പുത്രൽപ്രതിച്ഛായപോ–
ലൊന്നായീബഹുശാസ്ത്രങ്ങളിൽവിഭവംവിട്ടുള്ളതെല്ലാററിലും
മന്നോർമന്നനുമീവിധംഗുരുകുലത്തിൽക്രമംസിദ്ധമായ്
വന്നോരുണ്ണിയെമന്ത്രിയാൽകൂട്ടിവരുത്തീടാമെന്നോരുങ്ങീടിനാൻ ൫൦

സേനാനായകനാംവലാഹകനെയാബ്ഭൂപൻവരുത്തിശ്ശുഭ
ധ്യാനാൽപ്പുണ്യദിനേയഥാക്രമമതിന്നായിട്ടയച്ചീടിനാൻ
മാനാൽസ്സമ്മതരാജപുത്രരെയുമങ്ങൊരായിരത്തോളമേ
താനാപ്പുത്രനുപിന്തുണയ്ക്കതിനുടെക്കൊട്ടുത്തീടിനാൻ ൫൧

എന്നല്ലുച്ചൈശ്രവസ്സാംകുതിരയുമധികം
സമ്മതമാംസൽഗുണത്താൽ
നന്നല്ലെന്നാക്കുമിന്ദ്രായുധഹയമണിയേ
ക്കൂടെയുംകൂടെനൽകീ
അന്നെപ്പോലേറെവാജിപ്പടകളുടയവൻ
പാരശാലാസ്ഥലത്തിൽ
ച്ചെന്നുല്ലാദസേനാകണ്ടാക്ഷിതിപതിസുതനേ
സ്സാദരംകൈവണങ്ങീ ൫൨

കേളിച്ചൂതാപുരാനങ്ങരമനയിലെഴു
ന്നുള്ളവാരൊന്നുചൊല്ലി
കേൾപ്പിച്ചുരാജപുത്രപ്പരിഷയെവിവര
മ്പോലെകാട്ടിക്കൊടുത്തു

കെല്പിൽസ്സന്നാനിതാന്തങ്ങളടകലശബാലധാ-
മാദിയോളുമൊപ്പമൊന്നേ
കുപ്പിസ്സ്വിച്ചതൻപോററിയെയവർഹരിയെ
ദ്ദേവവർഗ്ഗംകണക്കെ ൪൬

ചിന്നംതന്നാലവീന്ദ്രായുധമണിയുമിതിൻ
പേരിതിന്ദ്രായുധനാം
നെന്നംകാണിക്കമാത്രത്തിനെയരികിലണ
ച്ചൂതിനിന്നാധിനാഥൻ
എന്നാലോപാർസിരാജാവരചാരുതിരുമ
ക്കൊള്ളയാളെല്ലച്ചതാണീ
നാനായിട്ടുള്ളപോരുള്ളൊരുകുതിരയിതിൽ
ക്കേറിടാമെന്നിവണ്ണം ൪൭

ചന്ദ്രാപീഡനലഭ്യാസൽഗ്ഗുണമെഴുന്നിശ്ശേഷതന്ത്രത്തിനെ
സാന്ദ്രാമോദമിയന്നുനോക്കിയകമേചിന്തിച്ചിതന്നിത്തരം
കെന്നാമെന്നതമുള്ളതീക്കുതിരയെസ്സൃഷ്ടിതന്നാലമ്പര-
ല്ലെന്നാൽവല്ലവതംശപിച്ചമഹാതാപീതുപമായുന്നതാം ൪൮

എന്നോർത്തിപ്പിന്നവൻവിരായോതിശയംസാക്ഷിപ്പെട്ടനണ്ടഹോ
മുന്നംവിൻവധുരംഭപോൽകുതിരയായ്ശാപത്തിലെന്നുള്ളപോൽ
എന്നല്ലാഗന്ധവമാംഗതിയെപ്പുസ്സുള്ളൊരുവസ്സിനമാ
മെന്നല്ലാതിതുപോലെനാട്ടുകുതിരക്കൂട്ടത്തിലില്ലൊന്നുമേ ൪൯

എന്നോരോന്നോർത്തുവലാഹകാശ്വതനുമാപാദിചാത്തിട്ടുടൻ
വന്ദിച്ചാശ്ശത്തനാഥരാദിജനമൊട്ടങ്ങാജ്ഞാസ്വാങ്ങിട്ടവൻ
നന്ദ്യാമന്ത്രികമാരനംകുതിരയിൽക്കേറീടവേതാകളാ
രെന്നാലുംതൊഴുതേൻക്ഷമിക്കയെന്നോന്നാശപമേറീടിനാൻ ൫൦

ചോദോടിന്ദ്രായുധാരോപാരിഹരിഗന്ധൻ
തരളമേറിനാനീ
ത്രൈലോക്യംകയ്യിപ്പെടാനായമിനിങ്ങളതി
ക്കൊണ്ടുള്ളപാലപുത്രൻ
ചലങ്ങനിത്തമാകമാചിവസുതനോടും
ചേൻമെല്ലനവേണ്ടും
പോലെതാൻരാജപുത്രപ്പരിഷയൊടുസമം
രാജധാനിയ്ക്കുണത്തു ൫൧

നരവരസുതൻമെല്ലച്ചൊല്ലാനിന്ദ്രസമൂർത്തിയാ
നരപതിപുരത്തൂടേപോകുമ്പോഴവഴിയ്ക്കുമടമേൽ
ലളമിഴിമാർതികളിക്കൂടിച്ചൊരിഞ്ഞശതത്രപം
സ്മരവപുരതിയുംകാട്ടിക്കുട്ടികളൊക്കസ്മരാർദ്ദകരം 108 ൫.

സർഗ്ഗം ൩.

രാജപുരത്തിലെത്തിക്കുതിരയുമടപുറം
വിട്ടിറങ്ങീട്ടവൻനി-
ശ്ശങ്കംസോദരതുല്യംപ്രിയസചിവസുതൻ
പിമ്പുമായ്രാജപുത്രൻ
രാജാസ്ഥാനത്തിലുൾപ്പുക്കധികകുതുകമാ
ർന്നശ്രുവാർന്നീടുമപ്പൻ
രാജാവിൻകാൽക്കലന്നംവിനയമൊടമിവാ
ർന്നുംകെഴിച്ചുതൊഴുകൂപ്പി ൧

മന്നോർമന്നൻപുണർന്നിട്ടിയമുടിയിൽക
ന്നുകരാഗതിരുതാ
നൊരുന്നാൾതാലുംകുമാരൻവിനയവിളവോടൊ
ത്തഴുതാഴത്തിരുന്നു
നമിച്ചുക്കണ്ടൊന്നതിനവുടനവൻ
തൊട്ടിടാനംകൊതിപ്പു-
ണ്ടെന്നിട്ടുംതെല്ലിതന്നോടുലവുജനനിയെ
ച്ചെന്നുകാൺകെന്നയച്ചു ൨

നമിച്ചുത്തമജ[illegible]
വാ[illegible]ത്തനായൻവണങ്ങി[illegible]
എന്നിട്ടായവർചെയ്യുമംഗളമവൻവാങ്ങിച്ചതെല്ലാക്കയും
നിന്നിട്ടുക്കനുസോദരാശൈത്യവിടൻപോയനടൻതൽഗൃഹേ ൩

സപത്മനംപടിപ്പുക[illegible]നിന്നിട്ടിറങ്ങിക്കട-
ന്നക്കണേ[illegible]വിധം[illegible]ട്ടിപ്പുകനി[illegible]
ശക്കുന്നാപ്രണയംപിടിച്ചുടനെ[illegible]ച്ചു[illegible]
ന്നഞ്ചിന്നരസമോട്ടമെന്നരാഴ്കിലെ[illegible]നാൻമന്ത്രായും ൪

ചൊല്ലാളുംസചിവൻപണിപ്പെട്ടുകിലുമതാസനാംശുകിവാ-
ണില്ലാശുഭഗനിലത്തിലേറ്റവുമിതുന്നുള്ളനാളരന്ദ്രാത്മജൻ
നില്ലാതെശുകനാസനാസനമുപേക്ഷിപ്പാതെയുംസമ്മതി-
ച്ചില്ലാപിന്നെയവൻമനോരമയെയുംകാൺമാനകംപൂകിനാൻ ൭

മന്ത്യാരാജസുതൻവിലാസവതിയാംതന്നമ്മയെപ്പോലെയാ-
സക്ത്യാകൈതൊഴുതാമനോരമകൊടുത്താശീസ്സാട്ടംപോന്നുതേ
ചന്ദ്രാപീഡനരണ്ടിടത്തുമിവിടെക്കാണിച്ചകാഴ്ചക്രമം
സാന്ദ്രാമോദമുദാനനാകിയതകൊണ്ടായനന്നാംസമം ൮

ഉണ്ടോരാജകുമാരനുംമകനമാത്യേന്ദ്രിക്കുമേറ്റപ-
നാണ്ടാമന്ത്രികുമാരനുംസുതനുമായ്വ്യത്യാസമില്ലൊന്നിലും
രണ്ടാൾക്കുംശരിരണ്ടുമക്കളിവരെന്നത്രേവിചാരംസമം
രണ്ടാളുംപുനരമ്മമാർക്കുസദൃശസ്സ്നേഹത്തിനുന്നാജനം ൯

മൂന്നാമവരെസമസ്തസാധനവുമൊത്തപ്പൻചമപ്പിച്ചൊരാ
വയ്ക്കോറാനകമാരമന്ദിരമകംവാണാനരേന്ദ്രാത്മജൻ
തൻപാർശ്വത്തിലതിന്നകത്തങ്ങിനാനിന്ദ്രായുധാഖ്യാനമൊ-
ന്നൻപാറിട്ടുഖരേശ്വസൂനൻകളികഴിച്ചാർത്തിണിതെല്ലാംക്രമാൽ ൰

അപ്പോളമ്മപറഞ്ഞയച്ചൊരുമുഖരിക്കാരൻമഹാഭൃത്യയായ്
കെല്പോളുന്നൊരുപെൺകിടാവൊടുസമംചെന്നൊന്നുണർത്തീടിനാൻ
ഇപ്പെൺകുട്ടികുലൂതരാജസുതയാണാപത്തിനാൽനാടുവി-
ട്ടിപ്പാടിങ്ങിനെദേവിപാറ്റിയവളത്രേപത്രലേഖാഖ്യയാൾ ൰൧

ബാലാവല്യംവന്നൊരങ്കപ്രമതിലുരുചിതം
 പോലെപാലിച്ചുപോന്നാ
ദേവപ്രീതിയുൾക്കൊള്ളുംസുതയിവളിവളെ
 ന്നൊവിശേഷമിട്ടും
പരിവാരത്തിലുൾപ്പെടുത്തെയ്യണമിതുവിധമതി
 ദ്ദേവികല്പിച്ചിതെന്നാ
ളുൾക്കൊണ്ടവളർത്തിയത്തെക്കൊണ്ടുപോയാളുവാറാൻ
 സാദരമിവളൊരുനാൾ ൰൨

ചന്ദ്രത്താരാള്ളനുമതൊത്തുദിനംസേവിച്ചിതാമ്പാൾതദാ
സച്ചിന്മാന്നസാുംകുമാരനവളോടൊട്ടോപ്പെടാതെവിധം
സന്തോഷമെമൊട്ടുവെറ്റിലച്ചുരുട്ടുകൊണ്ടാകിവെച്ചുൻമാ-
റ്റുള്ളോരാഭരണങ്ങളുംപതിനൊന്നുമാരവളിൽപ്ലീലാദിയാംകാണുവാൻ ൰൩

എന്നേവം വാണിടുമ്പോൾ മകനുടെ യുവരാ-
ജാഭിഷേകം കഴിപ്പാൻ
മുന്നേ മന്ത്രീന്ദ്രനോടൊത്തവനിപതി വിചാ-
രിച്ചൊരുക്കിത്തുടങ്ങി
ചന്ദ്രാപീഡൻ കുമാരൻ സചിവനൊടുമഭിഷേ-
കം സമീപിച്ചിരിക്കെ
ച്ചെന്നാൻ കാണ്മാനൊരുനാൾ ശുഭമതി ശുകനാ-
സാഖ്യനന്നേവമോതീ ൫൧.

ഉണ്ണീ! ശാസ്ത്രത്തിലെല്ലാമറിവൊടു വിനയാ-
ചാരശീലങ്ങൾ ചേർന്നാ-
ത്തുണ്ണിക്കിന്നൊട്ടുമില്ലുള്ളവനിതിനുപദേ-
ശിക്കുവാനില്ല പക്ഷേ
ഒന്നുണ്ടീ ജന്മസിദ്ധപ്രഭുപദവിഭവം
ചന്തമേറും ശരീരം
പിന്നെ പ്രായം ചെറുപ്പം പെരുത്തു പെരിയക-
ഷ്ടുകളിതെല്ലാമനർത്ഥം ൫൨.

സമ്പത്തെന്നാൽ മനുഷ്യപ്രകൃതി മുഴുവനും
മാററിടും യന്ത്രമത്രേ
മുമ്പത്തെശ്ശീലമാറാത്തൊരു ധനികർ ധരാ-
ജ്ഞുള്ളിലോകത്തിൽ ചുരുക്കം
വമ്പോടുണ്ടാക്കിടും ചൂടിഹ വെളിവിലുറ-
ച്ചേർത്തിടാതാക്കുമെന്നാ-
ല്ലമ്പാതാൻ ഭാവിദോഷവുമപകടമാം
ശ്രീജന്യരോഗമല്ലോ ൫൩.

കണ്ണാലേകളാനില്ലാ ഹിതവുമഹിതവും
കഷ്ടമേ കഷ്ടമെന്തോ
നാണാവോ ഗോഷ്ഠികാട്ടുന്നതു മതിമറിയും
ശ്രീമദഭ്രാന്തരല്ലോ
കാണാതെ പോകയില്ലാ കുലധനമിതിനി-
ക്കെന്നുറയ്ക്കാവതല്ലാ
ചേണാർന്നോരിന്നലത്തെദ്ധനപതിയെന്നു-
ന്നിന്നു പിച്ചക്കു കാണാം ൫൪

ഖ്യാതത്താൽ കൊച്ചിനിപ്പുറം വിധവുമതിയിൽ മു-
ള്ളുററമത്തം ജഗത്തിൽ
ശ്രീ തന്നത്താൻ ക്ഷണേന വലുമൊരിടവുമുടൻ
കല്യാച്ചു നശിപ്പു
ജാതദ്വേഷം സപത്നീനിലയേ തൃമിവാംസ
നസ്സഗ്ഗൃകയ്യ് വൈവകം
ഏതേനസ്സഗ്ഗ്യങ്ങാംശോകാത്തരചൎകരടരേ
പ്പോലെ നഴ്ത്തുവീടും ൫൬

സന്മാൎഗ്ഗം വല്ലകൎകാട്ടുമവരോനാട്ടിൽ ചുരുങ്ങും ഖൈവം
ദുൎമ്മാൎഗ്ഗികൾ ധൂൎത്തൎ സ്വകരത്തുണ്ടെല്ലൂറിഞ്ഞ തന്ത്രവാൻ
പുണ്യതായവരോരാശ്രിതി പറഞ്ഞതിൽപ്പെട്ടതിൽപ്പെട്ടും
സമ്മാനത്തോടുകൂടെ ദുഷ്ടവിഷയങ്ങളിൽ കൂട്ടുകിട്ടുമെ ൫൭

ധൂൎത്തന്മാർ ചതി ചെയ്യുമ്പോൾ വിഷയമൊത്തിതന്നാരപ്പൊന്നുകെ-
ട്ടെത്തുമ്മാനകളെന്നപോലെ പുത്രകൾ നോവിച്ചിട്ടുമേ
ഓൎത്താലീ വിഷയത്തിൽ വെച്ചുവിഷമം പെണ്ണാണെന്നതിലും
ചേൎത്തല്ലെ വഴിയിൽ കുടിപ്പെട്ടവൻ നിൎണ്ണിച്ചനാന്നിശ്ചയം ൫൮

ദുഷ്ടന്മാരോടിണങ്ങാതതികടുവിഷയാ-
ലോലരാകാതെ വണ്ണം
ശിഷ്ടന്മാരോടു യോജിപ്പതിനതികപടാ
തെന്നമീ പകൎന്നിപ്പും
ധൃഷ്ടം ധൂൎത്തൻ ചതിക്കാതലിവയോടേസ്വജനം
ധിക്കരിക്കാതെകണ്ടേ
കഷ്ടപ്പാടിൽപ്പെടാതെപ്പൊഴുമറിക വോ
നദ്ധ്യമിച്ചീടവേണം ൫൯

ധാരാളം ധീരനാണെന്നറിവുമധികമാ
യച്ഛന്നങ്ങേകിതാനം
പോരാതെല്ലെങ്കിലും തിൻ ഗുണഗണമതിവ
ത്യാഗമായാലിത ചെയ്യുന്നൻ
ആരാലപ്പൻ തരുന്നില്ലരികയോടേയുപരാ-
ജധികാരം വഹിക്കു
പോരാടീട്ടുള്ള വീണ്ടും ജനകജിതധരാ
ചക്രമൊക്കെയുള്ളു ൬൦

എന്നായീശുകനാസമന്ത്രിമുഖ്യനുപദേശിച്ചുള്ളവാക്യങ്ങളാൽ
ച്ചന്ദ്രാപീഡനലങ്കരിച്ചുവിധമായുള്ളോരു തെളിഞ്ഞിടിനാൻ
പിന്നെസ്സല്പദിനങ്ങളിലവനിനാഥൻ മുഹൂർത്താന്തരേ
തന്നെശ്ശ്രീയുവരാജനാക്കിയഭിഷേകം ചെയ്തു പുണ്യാഹിതേ ൨൧

ഇച്ഛിച്ചേന്നരഭിഷേകമഹോത്സവമധികം ചേർത്തോത്സവം തൂർച്ചരമാം
മെച്ചത്തോടഥനാട്ടുകാർപ്പെരവനെ ഘോഷിപ്പിച്ചുതേ
ദിക്ചക്രത്തിലശേഷപർവ്വതരെക്കൂട്ടുമന്നതിനാ
ദിച്ചുള്ളോത്തതിരേന്നമന്ദവിധിയാൽസ്സംതൃപ്തരായ്‌വിപ്രരും ൨൨

എന്നെന്നോമതിയാതെദാനനയൻ ദൈവജ്ഞർകൾ നാഥതിട്ട-
ന്നോരത്തൾപ്പുനരശ്വയാലിരകിരീടാരൈക്കജയിച്ചീടുവാൻ-
ദൈസ്വയംരക്ഷയാൽദാനമഹോത്സവം വിധിചെയ്യും ചാരു ഗ്രഹാദിസ്തവം
ദാരംപൂജകഴിച്ചുശസ്ത്രമുറയിൽകണ്ണമന്ത്രങ്ങളാൽ ൨൩

സ്വർണ്ണംകൊണ്ടിക്കൊട്ടുത്തുള്ളതിരസമൊട്ടു
ദേവരാശിസ്സനാകി
തിണ്ണംകണ്ണിരടക്കിഞ്ഞനനികട്ടരുളി
യനമംഗല്യമെല്ലാം
കണ്ണംപൊട്ടുന്നമട്ടിൽപ്പടഹബഹളമായ്
ശംഖുശബ്ദിച്ചുവാദ്യം
വർണ്ണംവാഴ്ത്തിപ്പുരത്തിൽസ്തുതിപഠനപ
രന്മാരുമത്യുച്ചഘോഷം ൨൪

മിന്നിച്ചുംദീപമാലാദികൾപരവിൽ
ച്ചന്ദനചൂർണ്ണമെല്ലാം
വന്ദിച്ചുള്ളിച്ചുകൂപ്പിക്കനകനെയഥമന്ത്രി
ന്ദ്രനെക്കൈവണങ്ങി
മന്നിന്നീശൻറപുത്രൻപുരജനനതനായ്
ദമിന്ദ്രായുധമാരൂഢ-
ന്തന്നിൽക്കേറികിഴക്കേപ്പുരത്തിൽവിലസും
ഗോപുരത്താലിറങ്ങി ൨൫

പിന്നപ്പിന്നണയസ്സുലോചകനണഞ്ഞീടുന്നോരൊരായിരം-
സന്നദ്ധത്തിലെപുത്രർകടയുംമറ്റനേകംഞാണി.ഷ

തദനന്തരം കുതിരപ്പുറം കയറിക്കവചധരനായവൻ കൂടവേ
പിന്നിലപ്പൊൻകുതിരപ്പുറത്തണഞ്ഞവൾ താൻ പത്രലേഖാഖ്യയാം

അന്നേരം വഴിപോന്നവൻ കൈകൂടിയേകത്തീടുന്ന ശിപ്രതട-
ത്തിങ്കൽക്കേളെറ്റു നമ്പടിച്ചുതിരകം പാഞ്ഞാശിത്രീശൻ
പിന്നെത്തദിവസം പൂർണ്ണമാസം കിട്ടുവേഴ്ഗ്ഗം ശോകം-
ത്ത്യന്നപ്പുറത്തുള്ളികളിൽ മഞ്ജുമാറിരക്കിനാൻ ൨൭

താക്ഷ്ണീപോത്തിയഗ്ഗപരെപ്പുരമധ്യേ തൻ്റെ മാർകളെല്ലൊക്കെകി
ഴെതാത്തൊരെയാമ്മൊഴിച്ചിത ഴിവഹേ ഒക്കിപ്പിന്നെയും പൊട്ടം
കാളുകാൽതൊഴുതാമരയ്ക്കറ പൂമധുവിശേഷ പൂർജ്ജിപ്പിൽ പാനവും
ചേൎത്തുശിക്ഷകൾക്കട്ടത്തുദണ്യാഗ്രിപലം മണിച്ചൂന്തം പുക്കളെ ൨൮

മുഖ്യബ്രാഹ്മണർ കൊണ്ടാകിവളരെ ഗ്രാമി ദേവാലയം
മുഖ്യശ്രീനിലയിൽപ്പണിത്തപലം ശൂദ്രാന്നസാധനങ്ങളെ
മുഖ്യൽപ്പത്തിനാകത്തുമർകടത്തിൽപ്പുരാടതപാത്തിൽ
ദ്രികെല്ലാം മിതിതൻ ശ്രീയുമഴിതൻ മനോഗുണമുള്ളൻ നൃപൻ ൨൯

ആദ്യന്തരന്നകിഴക്കെതിരത്തു താൻ മതശംപടിഞ്ഞാറമ
ത്ത്യോദ്യാഗത്തോടുടൻ വടക്കമഹാവനിയും ശയിച്ചുകിടന്ന
അദ്രികിന്നരിദ്ദപ്പുമഹേന്ദ്രമടമരനാളും കിരാതമർഷ്ടം
വൃന്തിക്കൊണ്ടു മികച്ചുസ്വച്ഛന്ദപുരവും താൻ ചീപ്പടകിടിനാൻ ൩൦

ആയത്തെത്തൊട്ടു വണ്ടപച്ചകളെ കഴുന്നല്ലോരരുത്തതിസ്ഥല-
ത്തായാളുമായി ആകടക്കുമച്ച്ഛോദം സപ്താത്ത് ശ്രമം തീൎപ്പവാൻ
നായാടിക്കൊണ്ടു നാലേനാളകുടിയമിട്ടു സ്നാതത്തു ഭദ്രൗതിനാൻ
പ്പോയവൻകണ്ടിതു കാട്ടിൽ വെച്ചൊരിണയാം മൊഹനാനാമരയും ൩൧

കണ്ടപ്പോൾ കൗതുകം കൊണ്ടതികതിരമുഖ-
ന്മാരെ വീരൻ പിടിപ്പാൻ
വേണ്ടിപ്പിന്നാലെയേറ്റം ഝടിതിയിലര-
ഞ്ഞുന്നോത്സാഹമോടെ
കണ്ടില്ലാ ചാമരത്ത്യാർ ചമരമൃഗവരോ-
പാന്തമാഷെലാസംഗതം
മണ്ടിക്കേറൻ ജതിച്ചു നൃപസുതയാ പാര
കേവലം പോട്ടുടൻ ത്തു ൩൨

പിൻകാല്പാട്ടിലടിച്ചുവേഗമധികംകൂട്ടീട്ടുമാശ്വത്തിനാൽ
വൻകാട്ടിൽപ്പുരമഞ്ചുയോജനയവൻപായിച്ചുപോന്നീടിനാൻ
മുൻകാണാതൊരുകന്ദരാദ്രിമേൽക്കയറിനാനക്കിന്നരന്മാരുടൻ
തൻകണ്ണിന്നുവരെപ്പിടിപ്പതരസംമാർഗ്ഗംപതാനക്ഷണം ൩൩

ഒപ്പംപിന്തുണയില്ലരാളുമവനങ്ങിന്നാശ്വാരൂഢരോ
ടൊപ്പംപായുമതന്ത്രവേഗതുരഗംകൂടെക്കഴിഞ്ഞില്ലയോ
അപ്പോഴത്താൻകടിഞ്ഞാൺപിടിച്ചുതനിയേ വക്കീടിവിച്ചിട്ടുതന്നായും
കെല്പേറുന്നവരുമെങ്കിലതച്ചുതളർന്നാശ്വത്തെയും പാർത്തതേ ൩൪

വന്നോരല്പംവിവേകംവീണ്ടുമെന്നീക്ഷിച്ചുതാൻതാനയോ
ന്നാരോപിടേവിഹസിച്ചുസാനുശയനായ്തിരിച്ചിതാനിന്നരം
അത്രോപവിഷ്ടവിചാരമാർഗ്ഗമെന്റെവിഷമിതമാംസഞ്ചാരമാം
മുന്നോട്ടീപ്രയസ്യമെന്തിനുപിടിപ്പൂലുമ്പിതക്കൂട്ടിലും ൩൫

എന്നോർത്തുതനപടിച്ചിടിനാപടിവഴിയു-
ന്നൂടിട്ടനാക്കാമതായാടി
പ്പോരുന്നൻകാണുന്നതില്ലാകനിവേട്ടവഴികം-
ട്ടാനാടിഞ്ഞാരെയുംതാൻ
എന്നാൽകൈലാസമാംശൈലാധികവനമിതുതാൻ
ഭാരതാവ്വിക്കാവുന്നതു
ഒന്നാകൊമ്പുണ്ടിനികല്പ്പനാമാരാജനാരമന
കണ്ടാവാനുംപ്രയാസം ൩൬

പാട്ടിൽപ്പോന്നവഴികൾപോകവതിനുംവണ്ണങ്ങളേഴിതളൊരി
കാട്ടിൽക്കണ്ടുകയില്ലയെന്നതതിരക്കാറില്ലട്ടപോലുംഉദകം
അച്ഛൻകിന്നരനാക്കവെച്ചുശരിയെന്തെക്കാട്ടപോകവേണം
പോരുമ്പുൾകമിപ്പോൾച്ചുസമയംതാനാണിന്നാളും ൩൭

ഇപ്പോഴത്തന്നവണ്ണതാനമിപ്പടമുന്നൊർക്കിടച്ചിട്ടകിൽ
കൊണ്ടുംനടുന്നതുച്ചതിതിരിച്ചുമേൽപ്പോകുന്നതല്ലതാനാം?
ഉച്ചപ്പചിതാവിവണ്ണനാടവൻതൻതന്നെതുറിപ്പും
യെപ്പുലോകടമുഴുതെണ്ടിട്ടുമല്ലെങ്കിൽ ൩൮

അങ്ങോട്ടുള്ളതിലിപ്പുവോഗവഴിയെക്കെല്ലാംതണ്ണപ്പോവ്ര-
[illegible]ണാനാപിച്ചുമിട്ടുകൊണ്ടാരമറവമ്പരസാൽ

അടക്കാനാവാതവച്ചിട്ടിലേറ്റി കഴിഞ്ഞിട്ടും കൂന്താളുമരുവു
ലടക്കാടിൽത്തഞ്ചം ചവിനമൂളുവഴി പുംകാണായിതാരാജിതന ൩൯

പിന്നിടാവഴി തിങ്ങിനിൽപ്പൊരു മരങ്ങളുട്ടത്തിലൂടെപ്പുരൈടൻ
പിന്നീട്ടംതിരച്ച നികുഞ്ജികകടൽ ഒരൊരരംസവരസ്സമാനവൻ
അടുത്തനരത്തുളകനയാത്രയിലതിങ്ങിനം ശമിച്ചാദരാൽ
ച്ചെന്നരികെയരികിലാഞ്ഞതിമേൽപിന്നിട്ടകന്നിതാൻ ൪൦

അംശപടത്താൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകാക്കരെമണലിലൂര-
ണ്ടെററതിരുപ്പിരിന്നയല്ലും
പച്ചപ്പുല്ലുകിളിർത്തിസ്സഡകൾകടുപ്പമ-
ന്മാറിയകിലയറാി
സപച്ഛന്ദംവക്കിൽനില്ലുന്നൊരു ചെറുതരുവിൽ
ച്ചേർന്നുകൊട്ടിരിപ്പ-
ച്ചിച്ചൂന്നൊരുവാൽകൊണ്ടുചന്തികിടപ്പായ്
പ്പുള്ളിമാൻകുട്ടി ൪൧

പിന്നത്താഴം കളിച്ചിട്ടിലുഞ്ഞുണ്ടൊ
ളഞ്ഞാറ്റിനത്തിയം
തന്നത്താൻ മൊഴിയിൽ കൊഞ്ചിയുമവനൊരുപാ-
റപ്പുറത്തങ്ങിരിക്കെ
മന്ദംകൊണ്ടുകൊയ് വടക്കറെയൊരിയസം-
ഗീതമിന്നാ [illegible]
മന്നാംകണ്ണാത്തെറി [illegible] ച്ചുവിറിവരയത
ക്കൊട്ടുകണ്ണിട്ടുകൂ ൪൨

എന്നാലീവിജനത്തിലെത്തുവകയിപ്പാട്ടുന്നുകൗതുഹലാൽ
ച്ചെന്നാപിന്ധരൻ [illegible] പോയിതൻ
ഒന്നാമങ്ങാട്ടിലിത്തളിക്കുടിയണ്ണ് [illegible]
നന്നായി [illegible] ൪൩

ചെന്നപ്പാളവനങ്ങുകണ്ടു [illegible]
മിന്നുംപൂടികൾ [illegible]
എന്നുള്ളൊരു [illegible]
കന്നിൽപെ [illegible] ൪൪

അദ്ദേവന്റെ വലത്തുഭാഗമതിലായങ്കത്തഴിം വീണയും പ–
ത്തദ്ദേവസ്തുതി ദിവ്യനാദമൊട്ടു താൻ പാട്ടുന്നതായങ്ങിനെ
നൽദ്ദേഹത്തിലണിഞ്ഞ കാന്തിയൊടു ശ്രീഭസ്മത്തെപ്പോലെഴും മ–
ലദ്ദേഹദ്യുതിയാണ്ടലക്ഷിയിലസൽകന്യാനനൊന്നാം വിധം ൪൫

കണ്ണുൾക്കപ്പമതിൽക്കലിച്ചു കണ്ടവൻ കിളിക്കുവാൻ ഭാവിയായ–
ടോണുതുകൊണ്ടു ഗജശരണേന്ദ്രത്ത തപം ചെയ്യുമെതിച്ഛായയിൽ
ശുദ്ധം യൗവനമാകിലും വളരെ വൈരാഗ്യമതി പാവനത്വ പ–
സ്സിദ്ധം പാശുപതവ്രതം തടവിട്ടു ചെയ്യുന്നവളെക്കണ്ടുതേ ൪൬

ചന്ദ്രാപീഡൻ പെരുത്തത്ഭുതമൊട്ടുമകമേ
പാണ്ഡുരിദ്യുതചമുനി–
കന്യാരത്നത്തിനാരാലിവളൊരുമനുജൻ
ഞാനോട്ടമെന്നേരം
ഒന്നായ്ക്കാണാതയാളെ ഗഗനവഴിയുടൻ
പൊങ്ങുമാറെന്നമാമോ
യെന്നായ്ചിന്തിച്ചുകുന്നിൻ മറവിൽ മരുവിനാൻ
പാട്ടുനിർത്തും വരയ്ക്കും ൪൭

പൊൻതട്ടോടൊപ്പമിട്ടിപ്പരിചിനൊടരികേ
വീണവെച്ചീപ്പോഴ–
ച്ചെന്നവർ കുമ്പിട്ടുകൂപ്പി പ്രഭുസുതനെ
പ്പൂജനാദിച്ചുചൊന്നാൾ
സ്വാഗതം സ്വാഗതം തേ ഇതിവഴി വരുവാൻ
വിശ്രമിച്ചാലുമിങ്ങി–
ന്നേതോ സൽപുണ്യഫലമതു തുടിയുതിനിലെ
പോന്നാളെക്കാൺകൈക്കാനിവണ്ണം ൪൮

ചന്ദ്രാപീഡൻ തന്നോടകട്ടെ പുറമേറെ നാണിച്ചിത്താവിരുന്ന–
പ്പിന്നാലെയവളുടെ ഗുഹയിൽ ചിന്തയും കമ്പിച്ചുപോയിനാൽ
തിന്നാം പഴങ്ങൾ പോയ കന്ദകയറികൾ തന്നെ വൃക്ഷം
ഉന്നുകിന്ധിജ്ജലമൊത്തെടുസ്സൽഫലവും ചാത്തമൊന്നും ഭുജിച്ചത് ൪൯

ദേവോൽസവന്ത്തിൽപ്പുനരപിയവളോടു–
ത്ഥിച്ചപ്പോളാലേ
ഉദ്ദേശത്താൻ ചോദിക്കുന്നു നിന്നുവളവടിയവളേ
മേവിച്ചു ചരാതിമ്മതം

ഓരോന്നായിസ്മരിച്ചാക്ഷിതിപതിസുതനും
ചൊല്ലിവൃത്താന്തമെല്ലാ-
മോരോന്നൽക്കന്യപിന്നെസ്സഖിയുടയയകം
വിസ്മിതയാക്കി ൯൮

ഭിക്ഷാപാത്രവുമായ്ക്കരച്ചുവടിചായ്ച്ചന്നൊന്നനിന്നാളുടൻ
വൃക്ഷാഗ്രങ്ങളിൽനിന്നനല്പഫലജാലത്തെക്കയ്യിലാപാത്രത്തിലും
അക്കന്യാപാദപത്മങ്ങളോടുമിളകിക്കൊണ്ടെന്നപോലങ്ങുത-
ങ്ങക്കൊത്തു തന്നെത്തുപ്പാലെ പയശനം ചെയ്യുന്നവൾ താനുമേ ൯൯

ഇത്ഥം ഭൂപൻ ഭജിച്ചാരളവിലെ പാദമവ-
ളൊടവൾക്കുള്ളപോയി
ശ്രാദ്ധം തന്നിതമാത്രം ശുചിയവളുടെപട്ടയാ-
ശിച്ചുപോന്നിട്ടു വീണ്ടും
സ്വസ്ഥംമാതാവിൽ വാണന്നൊരു ദിനമവിടെ വലിയ
രാജവൃത്താന്തങ്ങൾനാട്ടിൽ
വൃത്താന്തം ചോദിച്ചുകൊണ്ടങ്ങിനെ ചെയ്തിടനി-
ന്നീടിനാനന്ദിയോടെ ൱

എന്നാലിപ്പുണ്യവാൻ തന്റെ മൂത്തവൃത്താന്തം
നന്നായ്ച്ചോദിച്ചീടുകിൽചൊല്ലുകില്ല
എന്നായുള്ളിൽകൌതുകത്താൽകൂടി
ച്ചന്ദ്രാപീഡൻമേറെച്ചിന്തിച്ചിതന്നു ൱൧

കൂടുന്നോരാശ്ചര്യമതിലമനസ്സാധിതാക്ഷിണ്യമേവം
തേടുന്നോരത്രഗുണഗണങ്ങളുമവിശ്രമാസു താനും
ബാധംചോദിക്കിലിവൾപറഞ്ഞീടുമെന്നോർത്തു ചന്ദ്രാ-
പീഡൻപിന്നീടവളോടതു ചോദിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു 102 ൪്

സർഗ്ഗം ൪

ആയാളായവളോടു തൽഗുണഗണങ്ങൾ കണ്ടൊന്നിട്ടൊരു കൌതുകം
മായതേ ബഹുഭോഗിയായ് വിനയത്തോടിത്തരം ചൊല്ലിനാൻ
ശ്രേയസ്സേവുന്നതിൽ പ്രസാദമേകമാം പ്രാഗൽഭ്യമിപ്പുണ്യ ഹാ-
മായാസകടചാപലത്തിനുമേലത്താലുണ്ടിരിക്കുന്നിതാ ൧

എന്തുള്ളൊരാൾക്കു കണ്ണുകളിത്തുവിധമു
ള്ളത്ഭുതം കാണ്മതല്ലാ
തെന്തുള്ളം പ്രസാദിപ്പതിന്നിമമഹാ
നുഗ്രഹം തന്നെ കാർക്കം
ധർമ്മജ്ഞേ! സിദ്ധവിദ്യാധരസുരമുനിഗ
ന്ധർവ്വംശതിലേതോ
ജന്മത്താൽ ശ്ലാഘ്യമാക്കിനീ ഭഗവതി ബഹുമാ
ഹാത്മ്യസമ്പന്നചാരീ ൨

ഭോഗത്തിൽ ബാദ്ധ്യസ്ഥതെ പ്രകൃതിയിലെഴുമി
ദ്ദേഹമെന്താണുപാരം
വാർദ്ധക്യം ദീർഘനിദ്രാന്ത്യതിയിലുമതിയാ
നിത്രമാത്രം വെളുപ്പൻ
ദുഃഖനീ യൗവനത്തിന്നിടയിൽ നെടിയ വൈ
രാഗ്യമായിട്ടുകാണ്മിൽ
പ്രാപിക്കുന്നില്ല ദുഃഖമെല്ലാ മൊന്നതിനിയിൽ വരാ
തെന്തുമിഹാഹന്തവ്യദ്ധം?? ൩

എന്നാദ്യം കഥിച്ചുകണ്ടപ്പുണ്ടകുട്ടിയുടെ
കണ്ണുനീർത്തുള്ളിചാടി
ട്ടന്നേരം ഗീതനേമരംദിയിൽമുഖ-
ഞ്ഞൊടിനിലകളെത്തും
ചന്ദ്രാപീഡൻ മനസ്സാൽക്കൊട്ടകിടിമനചിം
ച്ചോളത്തം ഹാരപ്പം
ഇങ്ങനേരി ദുഃഖിതിക്കം വ്യസനമുരവാപാ
രാവല്ലാപാളെന്നിവണ്ണം ൪

ചിൽക്കൊൾക്കാൽക്കണ്ണെന്തൊ വാക്കുളച്ചിടിയാ
കാൻ തുടച്ചിട്ടുചുട്ടാ
ദീർഘശ്വാസം കഴന്നാനകിമപിപറ-
ഞ്ഞീട്ടുവാനും തുടങ്ങി
ഇക്കാലമെന്താരപുത്രി! വ്യസനമചനമായ്
ദുഷ്ടയായ് ഭാഗ്യമെന്നാ
ലിക്കണ്ണെന്നേ നീ ചതിനിന്നൊരിതകഥയോ-
ന്നുണ്ടുകേട്ടിട്ടുകാണ്മും ൫

കേട്ടതീത്രനാമകൈന്നിതിനവിടെമററാ
കൗതുകംതോന്നിയെന്നാ
ലാട്ടേഞാൻവിസ്തരിക്കാംക്രമമൊടതുഭവാൻ
കേവലംകേട്ടുകൊൾക
നാട്ടിൽപ്പാരംപ്രസിദ്ധംതവപുനരറിവി
ല്ലെന്നിരിക്കില്ലവാനോർ
നാട്ടിൽച്ചെന്നപ്സരസ്സെന്നൊരുചകവനിതാ
വൎഗ്ഗമുണ്ടെന്നിവണ്ണം ൧൬

അൎക്കൻ,കാററ്,ഋതി,ദു,ദക്ഷസുതമാ-
രെ,ന്നേവമോരോന്നിലീ
വൎഗ്ഗംതാൻപതിനാലുതാവഴിപിറ-
ന്നത്രേപരന്നാതതും
ദക്ഷൻതന്നുടെരണ്ടുപുത്രിവഴിയായ്
ഗ്ഗന്ധൎവ്വവംശദ്വയം
നില്ക്കുന്നുമുനിയെന്നരിഷ്ടപുനരോ-
ന്നാരണ്ടുപെണ്മക്കളാം ൧൭

ചൊല്ലാളമുനിപെററമക്കളിൽമഹാനാച്ചിത്രസേനാദികൾ
ക്കെല്ലാംസോദരനായചിത്രരഥനാംഗന്ധൎവ്വരാജേശ്വരൻ
ചൊല്ലാംതുംബുരുതൊട്ടരിഷ്ടയിലുദിച്ചുള്ളോരുമക്കളുംജ്യേഷ്ഠനാ-
യുല്ലാസാൽപ്പുകഴുന്നഹംസനപരൻഗന്ധൎവ്വലോകാധിപൻ ൧൮

കല്ലുതൂടാതിണങ്ങിക്കലൊറകലുഷരോ
ഷാദിദോഷാംശമോരാ
തുള്ളകൊണ്ടിഷ്ടമാണീമഹിമയുടയഗ-
ന്ധൎവ്വരാജാക്കൾതമ്മിൽ
തെല്ലോളംഭേദമെന്നാനാമണിനിരവിളയും
ഹേമകൂടാദ്രിതന്മേ
ലല്ലോപാൎത്തീടുന്നിഷ്ടന്തടവിട്ടമിവർകീ-
ഴാണഗന്ധൎവ്വരൊക്കെ ൧൯

പിന്നെച്ചന്ദ്രനിൽനിന്നുമൂന്നുമുദയംപൂണ്ടപ്സരസ്സിൻകുല
ത്തന്നിൽഗ്ഗൌരിയതെന്നപേരൊട്ടുളവായ്ചന്ദ്രാസ്യയാംകന്യയാൾ
ധന്യൻവെട്ടിതുഹംസനാത്തരുണിയേപ്പണ്ടേന്നുവണ്ണമായാ
ധന്യസ്ത്രീമണിഹംസഗാമിനിയുമായെല്ലാപ്രകാരത്തിലും ൨൦

ലോകംപ്രേമമൊടുംഗ്രഹേബഹുസുഖംക്രീഡിച്ചനേകംദിനം
പാകംപ്രാജ്യതയുള്ളിവൾക്കാത്മകൻപോലുംപിറന്നീലഹോ
ഭാഗ്യംകെട്ടൊരുദുഷ്കൃതത്തിദുരിതംനാനാവിധംചെയ്തുവോ
ദുഃഖപ്പാടിനുപാത്രമായിമകളൊന്നുണ്ടായിഞാൻമാത്രമേ ൫൫

ഉണ്ടായീലതുനാളുംവരെക്കൊരുകിടാവെന്നുള്ളനത്യാർത്തിയാൽ
കൊണ്ടാടീമകനുത്ഭവിച്ചവിധമായന്നെന്റെജന്മോത്സവം
തണ്ടാർവൈരിവഴിക്കവന്നൊരുടലിന്നുള്ളീവെളുപ്പാംനിറം
കണ്ടോരാൽമമപേരുമിട്ടിതുമഹാശ്വേതേതിവർണ്ണത്തിനാൽ ൫൬

കട്ടിക്കൊലുസ്സുമഞ്ജുസ്വരമൊടുപതിവാ–
ഴ്ത്തീണയേപ്പോലിണങ്ങു
മട്ടിൽഗ്ഗന്ധർവ്വർകാട്ടീടിനമടികളിൽഞാൻ
മാറിമാറിക്കരേറി
ഇഷ്ടംദ്വേഷംവിഷാദംവ്യഥയിതിപലതാം
ദ്വന്ദ്വധർമ്മത്തിലൊന്നും
കഷ്ടപ്പാടേശിടാതങ്ങിശുഭദശയുതാ
താലയത്തിൽക്കഴിച്ചേൻ ൫൭

പിന്നെബ്ബാല്യാൽപ്പുറത്തേപ്പലരസമറിവായ്
മാരമാഹാത്മ്യബോധ
ത്തിന്നെത്തുംപ്രായമായീവനനിരയിൽമധു
ശ്രീവിളങ്ങുന്നൊരുന്നാൾ
നന്ദിച്ചമ്മേമുദാമാമിസ്സരസിജനനിയോ
ടൊപ്പമീഞാൻകളിപ്പാൻ
വന്നിട്ടാളീസമേതംമധുവനരുചിക–
ണ്ടങ്ങുമിങ്ങുംനടന്നേൻ ൫൮

അപ്പോഴങ്ങൊരിടത്തുനിന്നമരപൂക്കൂട്ടത്തിലേഗന്ധമേ
പൊല്ലോകമ്പടിഞങ്ങളാംമുമ്പിലറിയാത്തത്യുത്തമശ്രീമണം
കെല്പോടേറ്റിതതിന്റെമൂലമറിവാൻവേണ്ടിക്കുറച്ചങ്ങുചെ
ന്നപ്പോളംകണ്ടിതുകാമ്യകാന്തതനുവായാടുംമുനിക്കുട്ടിയെ ൫൯

കട്ടത്തീക്കണ്ണനാർകൺകനൽകലകലരാ
ഉള്ളകാമൻകണക്കേ
ചട്ടറ്റോട്ടംകളങ്കക്കരിമഷിപിരളാ
ഉള്ളചന്ദ്രന്റെമട്ടും

ഒട്ടംചേരാസ്സിലുമ്മേഘലമരവിരിമാ–
ന്റൊൽകളാൽഭേദംഗികൂട്ടി
കിട്ടുമ്മാറംവിശേഷിച്ചുഴകെഴുമവനാ–
ണാമുനിശ്രേഷ്ഠപുത്രൻ ൫൩

അദ്ദേഹംകൂന്റഭാഗത്തണിയുമമ്മതൊലി
പ്പൂകലപ്പുമണന്താ–
നദ്ദേശത്തൊക്കെവീശിപ്രഥമമധികമെൻ
ഘ്രാണസന്തൃപ്തിനൽകി
ഇത്ഥ്യേവംദൈവയോഗാലിവിടെയഴകൊഴു
കിട്ടുകണ്ടോമഹാത്മ
പ്രത്യക്ഷംകൌതുകാൽകണ്വിടരുമൊരുവിധം
നന്നെഞാൻനോക്കിനിന്നേൻ ൫൪

അന്നാസൌന്ദര്യമാത്രപ്രിയനൊരുഗുണവും
ദോഷവുംനോക്കിടാത്ത
കന്ദാസ്ത്രൻകണ്ണൊന്നൊപ്പരവശനിലയാ–
മ്മട്ടുതൻപാട്ടിലാക്കി
പിന്നാക്കംപോകവാൻഞാൻമുതിരുകിലുമൊരാ
ളെന്നെമുന്നോട്ടുതള്ളി
ട്ടൊന്നാരണ്ടാക്കിട്ടമ്മട്ടഥമുനിതനയൻ
തൻപാർശ്വത്തിലെത്തി ൫൫

വന്ദിക്കേണ്ടവരാണമാമുനികളെന്നോർത്തായവൻതൻമുഖ–
ത്തന്നിൽക്കണ്ണുപതിച്ചുകണ്ഠലമൂലത്തെമ്മട്ടുകമ്പിട്ടുഞാൻ
അന്നിത്ഥംവഴിപോലെകൈതൊഴുതവാറായാളെയുംകാമനൊ
ടന്നിക്കണ്ടുവരാനിരിപ്പതുമറിച്ചാക്കാവതല്ലാക്രമേ ൫൬

മാരൻവന്നുപറഞ്ഞപോലെയവനുള്ളറ്റം
മാററമൊന്നുള്ളിനാൽ
സൈപരംകണ്ടഥതൽക്കലാദിയറിവാൻ
പ്രാഗല്ഭ്യമാറ്റിട്ടുഞാൻ
ചാരത്തായവനൊത്തപോലെവിലസും
സബ്രഹ്മചാരിതനു
ള്ളോരത്താപസപുത്രനോടുതനിയേ
ചോദിച്ചിതന്നിത്തരം ൫൭

ക്കെന്നാശ്ശൻഭഗവാൻപറഞ്ഞിട്ടുകി,താരെ,ന്താണപോരെ,ങ്ങറി
ഞ്ഞൊന്നാരാലിഹവന്നിതേ,തൊരുമരപ്പൂങ്കൊത്തിതീക്കാതിലും,'
എന്നാദ്ധ്യുട്ടവദനാതി,വാനിലസുരന്മാരുംസുരന്മാരുമൊ
ത്തൊന്നായ്ക്കപ്പൃഷ്ഠാന്ദ്രനുണ്ടെഴുകെഴുന്നാദ്ഭുതകേളീജൻ ൨൧

ആമാന്യൻമുനിപുണ്ഡരീകസരസിസ്സ്നാനത്തിന്നായ്പ്പോയനാൾ
പൂമാതായതിൽവാഴുവോളഴകെഴുന്നീദേവിയാശ്യനെക്കണ്ടതിൽ
സാമാന്യംതഴുകുമ്പൊഴന്നവിധമാസ്സന്ദർശനംകൊണ്ടുതാൻ
കാമാവേശഫലംലഭിച്ചിതവളുംതൻപുണ്ഡരീകസ്ഥലേ ൨൨

ഉണ്ടായീസുകുമാരനായൊരുകുമാരൻതാനുമന്നേരമേ
തണ്ടാർമാതുഭവാൻറപുത്രനിവനെന്നേല്പിച്ചുയോഗീന്ദ്രനേ
കണ്ടാൻമാമുനിദിവ്യദൃഷ്ടിയിലിതിൻതത്വാർത്ഥത്തെയെന്നിട്ടുക
ള്ളാണ്ടാനന്ദനനേകിനന്ദിയൊടുടൻതാൻപുണ്ഡരീകാഹ്വയം ൨൩

സംസ്കാരംമാമുനികളൊത്തൊരുവിധമഖിലം
ചെയ്തുബാല്യംകഴിഞ്ഞ
രക്കാലംപുത്രനേതൻജനകമുനിതപ-
സ്സിനുകല്പിച്ചയച്ചു
ഇക്കാണുംശ്രീമുനീന്ദ്രാത്മജനറിവെഴുമാ-
പ്പുണ്ഡരീകാഖ്യനല്ലോ
തൽക്കാലംകാതിലിപ്പൂങ്കുലയുടെകഥയും
ചൊല്ലിടാംകേട്ടുകൊൾക ൨൪

ഇന്നീനല്ലചതുർദ്ദശീതിഥിശിവനേക്കണ്ടുവന്ദിക്കുവാൻ
വന്നീടുംവഴിനന്ദനാമരവനശ്രീദേവികണ്ടാദരാൽ
തന്നീനിൻപരമാകൃതിക്കിതണിയാനെന്നിച്ഛയില്ലെങ്കിലും
തന്നീവിശ്രുതപാരിജാതതരുവിൻപൂങ്കൊത്തുചാർത്തിച്ചതാം ൨൫
ചൊല്ലുന്നീയ്യാളിതാളുമ്പൊഴുതയിചപലേ
നീവലിച്ചിത്രയൊക്കെ
ചൊല്ലുന്നെന്തിന്നുടൻകൊണ്ടണിയുവതിനിതെ
ന്നോതിയസ്സുന്ദരാംഗൻ
മെല്ലെന്നാദ്ദിവ്യ[illegible]കുലചെവിയുടെമേൽ
നിന്നെടുത്തെൻറകാതിൽ
ത്തെല്ലൊന്നഞ്ചുന്നിളംപുഞ്ചിരിയഴകിൽനന്നാ
യ്ച്ചാർത്തനന്നാക്കിവെച്ചാൻ ൨൬

അപ്പോഴെൻകവിൾതൊട്ടുപോയതിൽവിറ
　　ച്ചിട്ടുംകരംവിട്ടവൻ
പൊയ്പ്പോയീസ്ഫടികാക്ഷമാലയതുമ
　　ന്നായാളറിഞ്ഞില്ലപോൽ
ക്ഷിപ്രംശ്ലമിതൊട്ടുന്നാമമ്പുടപിടിച്ചെ
　　ന്നപ്പൊഴേക്കെന്തിയെൻ
ഗാത്രഗ്രാഹിണി!ദേവിതൻറകളിയായ്
　　വന്നീടുകെ?ന്നോതിനാൻ ൧൭

എൻപോക്കെയപ്പോളുമായാളൊട്ടുതരമറിയു
　　ന്നോഴേരാതീ!സഖേ!ചൊ
ല്ലൻപോടെനീമനസ്സിൻമറിവിവളിഹമേ!
　　ഴ്യക്ഷമാലാപഹാരം
അയ്യോ!താനിന്നറിഞ്ഞീലതുമൊഴിയുകിട
　　ക്കട്ടെയെന്നാൽഭവാൻതൻ
ഗൻപോലുംചിത്തമൊന്നങ്ങിവളിൽവരാത്ത
　　ണ്ടൊക്കെ?ന്നിവണ്ണം ൧൮

എന്നോകള്ളി!മമാക്ഷമാലയുമെട്ടു
　　ത്തെന്തുണ്ടോട്ടുപോകനാമരീ?
യ്യെന്നേവംകപടപ്പകോപമോടട്ടു
　　ത്തദ്ദേഹമോതീതദാ
തന്നോൻമാലയിതെന്നുപുഞ്ചിരിയൊടെൻ
　　ഹാരംകരേവെച്ചുതാ
നെന്നോരത്തതുമേൻമുഖത്തുമിഴിനാ
　　ട്ടായാളറിഞ്ഞില്ലഹോ ൧൯

ആയീതോഴികളെൻറചിത്തചലനം
　　കണ്ടന്നിളന്നാണമാ
ല്ലായീ,ഞാനഥപൊട്ടുപൂകതാലയാ
　　മട്ടിൽകളിച്ചിട്ടവൻ
പോയെന്നമ്മയൊടൊത്തുതൽഗൃ
　　ണഗണംചിന്തിച്ചുകാ
ലായവാംസംഗ്രഹത്തിലെക്കൊരുവിധം
　　മൊന്നൊതിവല്ലെങ്കിലും ൨൦

പിന്നെത്തോഴികളെപ്പിരിച്ചുതലനോ
    വെന്നുള്ളഭാവത്തിനാൽ
ഞാനെന്താണെയിരുന്നമോഹമറിവാ
    നൊന്നുംസ്വബോധംവിനാ
ഒന്നെങ്ങോട്ടുഗമിച്ചിതാ, യവനമാ
    യെന്തോതിതാനാരതാ
രി, ന്നെന്തെന്തൊരുമട്ടിതെ, ന്നൊരിടവു
    തോന്നാതെയായ്ത്തീർന്നുഞാൻ ൩൧

അപ്പാടെന്നുടെവെററിലച്ചുരുളെടു
    ത്തൊന്നിച്ചുപോന്നുള്ളൊരാ
മൽപ്രാണപ്രിയയായിടുംതരളിക
    പ്പെൺകുട്ടിവന്നോതിനാൾ
അപ്പോൾപ്പൂങ്കുലകാതിൽവെച്ചുമതിതാൻ
    നീകേവലംവിട്ടുപോ
ന്നപ്പോളെന്നോടുനിൻറതത്വമഖിലം
    ചോദിച്ചറിഞ്ഞീടിനാൻ ൩൨

തത്വംകേട്ടവനപ്പൊഴക്കവിരി
    കീറൊന്നെഴുതുകരി
ച്ചൂതനാളികകെട്ടുകണ്ടിട്ടുതനി
    ച്ചുള്ളപ്പോളെന്നോടിമേ?
ഇത്ഥംചൊല്ലിവരുന്നൊരാത്തരളിക
    കയ്ത്താരിൽനിന്നമ്പൊടാ
പ്പത്രംവാങ്ങിവിടുർത്തൊരാര്യയതിൽഞാൻ
    വായിച്ചിതൊന്നിത്തരം ൩൩

'സംരംഭബിസസിതമൃതാ
സരത്തിനാലാശകാട്ടിയതിദ്ദൂരം
അരമെൻമാനസയാനിയെ
യരയന്നമ്പോലെനീയുററീ' ൩൪

ഇഹാല്പാര്യയനാര്യപോലെതിമിരക്കാരന്നിരുട്ടുള്ളൊരാ
വൃന്ദംവിട്ടുളവാക്കിടുന്നപടിമഹാമോഹംജനിപ്പിച്ചുമേ
ഞാനെന്നിട്ടവനെന്തുരച്ചിതതിനാലെന്തോതിവിശ്വസ്യയായ്
ന്നീയിന്നുപുനരെന്തു, മെന്നകഥയാൾസ്സ്വായത്തമാക്കീടിനേൻ ൩൫

അക്കൻാ ഗ്രന്ഥങ്ങളറിഞ്ഞതാവാമവരോ-
ക്കാരത്തിവരന്നോതിമുൻ
തൃക്കൺപാർത്തമുനീന്ദ്രപുത്രരിലൊരാൾ
വാതില്ക്കലുണ്ടെന്നതാം
ശീല്യംകൊണ്ടവരാൻപറഞ്ഞിതവിടു
ന്നെന്നോർത്തു ഞാൻദാസികൾ
ക്കൊക്കെപ്പോളുത്തരസഹായിമുനിയാ
ണെന്നായറിഞ്ഞീടിനാൻ ൩൩

ഞാട്ടുഹത്തിനൊവേണ്ടപൂജകളൊടും
പഴ്ക്കമേററീട്ടുടൻ
പ്രത്യുത്ഥാനരവോടുകാലുകഴുകി
ത്തോർത്തിച്ചിരുത്തീടവേ
സ്വാസ്ഥ്യംവാണവനോതുവാൻതരളികാ
വക്ത്രത്തിൽനോക്കുമ്പൊഴാഞ്ഞാൻ
ചിത്തംതാനിവളെന്നുരച്ചുമുനിയും
ചൊന്നാൻകനിഞ്ഞിത്തരം ൩൪

നാഞ്ഞാർഷ്യ!ശ്രുണുഞാൻകവിഞ്ജലനതെ
ന്നാത്തപ്രസന്നോത്തമനാൽ
ച്ചെഞ്ഞാതിദചിജനീവഴികളൊരുനാട
പ്പില്ലെൻറവാക്കിന്നെടോ
എങ്ങാദ്യന്തമുനിക്രമംവിഷമമാ
മീരാഗരോഗാഗ്നിച്ചുഴി
പ്പെങ്ങാരാലിവനേറ്റുറൽപ്രണയമാ-
ണിങ്ങൊട്ടയപ്പിച്ചതും ൩൫

ചൊല്ലാംവൃസ്തരാജപുത്രി!യവിടംവിട്ടിങ്ങുനീപോന്നവാ
റല്ലാസാലൊരുമുത്തുമാലയുമെടുത്തായാളടുത്തെത്തിമേ
അല്ലാ!നിൻജപമാലനന്നിതുസഖേ!യെന്നായ്ചിരിച്ചോതിഞാ
നല്ലാതൊന്നുമുരച്ചതില്ലവനതിൽച്ചിന്താദയന്തേടുവാൻ ൩൬

ഞാൻചൊല്ലാമുപദേശമാതിരികളും
ദൃഷ്ടാന്തഭേദങ്ങളും
താൻചെയ്യേണ്ടുമുപായവുംമുറകളും
കാണിപ്പതന്ത്രങ്ങളും

എൻചൊല്ലാലഴലാണ്ടുനാണമൊടവൻ
തന്നാനനം ചാച്ചുടൻ
തൻചിത്താർത്തിയൊടൊത്തുമാറിമറവായ്നി
ന്നിണ്ടലുണ്ടാക്കിമേ ൪൧
കാടപ്പാടംമുഴുവൻതെരഞ്ഞൊട്ടുവിലാ
പ്പുണ്ടെത്തിവല്ലാതെക
ണ്ടോടൽപ്പാടൊട്ടുമട്ടുമാറിയൊരിട
ത്തായാളിരിക്കുന്നതും
പാടില്ലാപറവാനുമാനിലയിനി
സ്സാരോപദേശംഫലം
തേടില്ലാദ്ദുഃഖമെന്നുറച്ചവനെഴും
ജീവനുയതിച്ചുഞാൻ ൪൨

ഉപായ്ത്താരിന്നലകൊണ്ടുവന്നുശയ്യ
നംനിർമ്മിച്ചിളഞ്ചന്ദനം
കയ്ത്താർകൊണ്ടുകശക്കിവിഷ്ടിയുടലിൽ
കർപ്പൂരവുംതൂവിനേൻ
അസ്ഥാനത്തിലിരിക്കിലുംപുനരവൻ
കണ്ണീരൊട്ടുംനാണമാ
ന്നസ്ഥാനഭ്രമമിന്നമെന്നുടെമുഖ
ത്തെക്കൊന്നുനോക്കീടിനാൻ ൪൩

വേണംകൌശലമീയ്യവസ്ഥയിലിതാ
ണെന്നോർത്തുവേഗംസ്വരാൽ
പ്രാണൻദക്ഷിണവായുവാണിവിടെഞാൻ
വന്നെത്തിരാജാത്മജേ
കാണുംശേഷമശേഷവുംവിദുഷിയാളെ
ന്നെൻറകണ്ഠത്തിലേ
താണെങ്കൊണ്ടിനിയുള്ളവാക്കുമിവിടുന്നോ
ല്പാമറിഞ്ഞുദ്ദുഃഖം ൪൪

എന്നിത്രയ്ക്കുംപറഞ്ഞാരളവിലൊരുഹരി
ക്കൊന്നെത്തിപ്പറഞ്ഞാൻ
വന്നിട്ടുണ്ടിങ്ങൊരുസ്വസ്ഥതയറിയുകയാൽ
ദ്ദേവിതാനെന്നിവണ്ണം

മുന്നിൽക്കണ്ടൊരാതിരക്കിൽബ്ഭയമൊട്ടുമുനിയേയം
    പോയിതാൻചൊന്നവാക്കി–
ന്നൊന്നിസ്സ്വല്ലോളരസ്സുംമറുപടിയറിവാൻ
    പോലുമകാത്തതില്ല ൪൪

അന്നേവംകേട്ടറിഞ്ഞാജ്ഞനമമനിലയായ്
    നില്പൂതാൻതാതനറിഞ്ഞീ
ലന്നേരത്തമ്മയൻചാൻതളിനവരവും
    പോരമെന്നാനമഞ്ഞൻ
ഏന്നേവംരാഗമേരംകമലിനിയെവെടി
    ഞ്ഞക്കൊണ്ടൊനടന്നു
വന്നാഗീചാമനാകംവിധിവിധുരതചേ–
    ത്തിന്ദുവുംവന്നയന്നു ൪൫

കാമൻചോരടപറിച്ചുംവിരഹദഹനനി
    ട്ടാകവേചുട്ടെരിച്ചും
കാമംഞാൻകേണകൊണ്ടത്തരളികയൊട്ടടൻ
    ഗൽഗ്ഗദനുണ്ടെചൊന്നാൻ
ആമെന്നാലവരെല്ലാമിവളിലണയുമാ–
    വട്ടെയെന്നുലമായി
ട്ടാമെന്തോകഷ്ടമാ,രാമനിസ്വതനനുപാ–
    ത്തിട്ടപൊട്ടനാചിത്തം

അൎഞ്ചെബ്ഭാഗത്തുരാസ്സ്യം,കലമുറ,പെരുതാം
    ലജ്ജ,താതാദിയിൽബ്ഭീ
ഷ്ടി,ഞ്ചെബ്ഭാഗത്തുമാരൻമധു,മുഖവിരഹം,
    മൃത്യുവിൽപ്പെട്ടപേടി
മദ്ധ്യേഞാനെന്തുവേണ്ടുവിഷമമിഹവിമോ–
    ഹത്തിലായ്ബ്രഹ്മഹത്യ
ഷ്ടിഞ്ഞീസ്സുള്ളോർക്കതീരാത്തൊരുകട്ടനരകം
    പററിടാതായ്വരട്ടേ ൪൬

എന്നോരോന്നുവിഷാദമോട്ടുവിലപിക്കുമ്പോളുറക്കംകണ–
കെന്നൊരാത്തയണഞ്ഞുമൂച്ഛയകമേചൈതന്യവുംകെട്ടമേ
ചെന്നോമൽപ്പനിനീരുകാററിവകളാൽതന്നേററമുണർക്കിയി–
ട്ടെന്നോടാസ്സഖിചൊല്ലികാല്ലുലടിയെക്കണ്ണീരുവാൎത്തിത്തരം ൪൭

"ഏതന്താശാസ്ത്രം, വിശേഷാൽ ഗുരുജനമിനിയെ-
ന്തെ, ന്നുണ്ടോ, കുലത്തി-
ന്നെന്തോ ചട്ടം? നിനച്ചില്ലിവ മുനിയുടെയും
തന്റെയും പ്രാണനാശം
ഗന്ധർവ്വന്മാർക്കു തമ്മിൽ പ്രണയമൊടു മിണ-
ങ്ങുന്നതല്ലേ വിവാഹം
ചന്തത്തിൽ ധർമ്മശാസ്ത്രം പറയുവതു, തിനാൽ
പ്പോകെഴുന്നേല്ലു വേഗം?" ൪൯

ഇപ്പാരായവർ ചൊന്നു കേട്ട സമയ-
ത്തിന്നൊത്ത വേഷം ധരി-
ച്ചപ്പെണ്ണെന്നു ഗൃഹത്തിൽ നിന്നൊരുവരും
കാണാതിറങ്ങീട്ടു ഞാൻ
അപ്പോഴത്തന്നെ കുതൂഹലത്തൊടു നട-
ന്നിട്ടിക്കിലോകാന്തപോ-
നപ്പോളെന്റെ വലത്തു കണ്ണിളകിതേ
വല്ലാതുടൻ വീണ്ടുമേ ൫൦

അസ്പഷ്ടം വിപിനാന്തരത്തിലകലെ കേട്ടിട്ടൊരുത്തന്റെ കൊ-
ണ്ടല്പം പൊങ്ങിയ ഹാ ഹാ സഖേ! മുനിമകനേ! ഹാ പുണ്ഡരീകാ! ഇനി
യിപ്പാരിങ്ങനെ ശൂന്യമാക്കിയെവിടെപ്പോയച്ഛനെക്കണ്ടുടൻ
ഇപ്പാരം തൊഴുതെന്തുണർത്തുമിനിയെന്താഹന്ത ചെയ്യുന്നു ഞാൻ? ൫൧

അയ്യോ ദുഷ്ടപിശാചിയാകിന മഹാശ്വേത!
കവർന്നിതോ
കയ്യോടേ ജപമാല കൊണ്ടു മതലിയാളെന്നൻ
തോഴർ തൻ ജീവനും
നിൽക്കാതിട്ടു കൊടൊരാറവാക്കയി സഖേ! താൻ
പോകിലെൻ പ്രാണനി-
ല്ലയ്യോ! എന്നു കപിഞ്ജലൻ കരുണമാക്കെ-
ഴുന്നതാക്കേട്ടു ഞാൻ ൫൨

പിന്നെത്താൻ വിറപൂണ്ടു മെയ്യൊടിടറിക്കാൽ
വെച്ചു മൊന്നിച്ചൊരാ-
ളെന്നെത്തൽക്ഷണമൊന്നു പൊക്കിയവിടെ
ക്കൊണ്ടിട്ടു മെട്ടെത്തിനേൻ

ചെന്നാപ്പൊളുമപ്പെട്ടജീവനുടനേവെട്ടി–
യൊരുവൈകിച്ചവ–
ന്നൊരന്നപ്പൊഴുതു ചോദിച്ചതുമമ്മ–
ദ്രോഹത്തിനാകണ്ടുഞാൻ? ൬൩

ഇത്രത്തോളം പറഞ്ഞായവളുമസമയ
ത്തപ്പൊഴുണ്ടായമൂൎച്ഛാ
ചിത്രംകൊണിച്ചു, ശേഷംകഥപറവതിനാ
ത്തട്ടമോഹിച്ചുവീണാൾ
ചന്ദ്രാപീഡൻവിമോഹിച്ചെഴുമവളെയുടൻ
പത്ഥ്യമോദ്യത്തിനാൽനി–
സ്സന്ദ്രാധിപ്പാട്ടുപററിച്ചതിലതികഠിന–
ദ്രോഹിഞ്ഞമെന്നുറച്ചു ൬൪

തെററന്നായവട്ടന്നുചെന്നവനുടൻപൊട്ടിച്ചുപൊയ്ത്താരില–
ക്കററംതാൽപ്പനിനീരുമേരിയവളിൽത്തന്റെറടമുണ്ടാക്കിനാൻ
മുററംചേതനചേൎന്നവാറവളുമേഹാപണ്ടത്തെമാലപ്പെട്ടും
പററംമാതിരിക്കേണ്ടകണ്ണവിലപിച്ചാളേററവുംപിന്നയും ൬൫

അന്നാക്കൊട്ടുമരണ്ടാൻതൻകരളുമദ്ദുഃഖത്തിനാൽപ്പൊട്ടിപോ–
ലൊന്നായ്ത്തീക്ഷ്ണകളുംപെരുംപ്രതിരവാവ്യാജാൽക്കരഞ്ഞുതദാ
ചന്ദ്രാപീഡനുമൊന്നുകണ്ണുനിറയുംകണ്ണീരൊടോതീ 'മതീ–
യെന്നാലോപണിശേഷമോതുവതിനുംകേൾപ്പാനു'മെന്നിങ്ങനേ ൬൬

ദുഃഖപ്പാടൊരുമട്ടകിയവളുംചൊന്നാളിതിൽക്കഷ്ടമാ–
യൊക്കപ്പൊടെനിനക്കുലെന്തിനിയുരപ്പാനുംശ്രവിപ്പാനുമേ
കാൽനില്പാടവമററമാലിനിഹമേജീവിക്കവാനാശയു–
ണ്ടാക്കിപ്പാട്ടുപെട്ടതൊരഞ്ജുതമിതിച്ചൊല്ലാംഭവാനോട്ടുഞാൻ ൬൭

ഇതിബഹുവിഷമത്തിൽപ്പെട്ടദുഃഖത്തിനൊന്നും
പ്രതിവിധിമരണംവിട്ടോന്നുഞാൻകണ്ടതില്ല
അതിനുടനെയൊരുങ്ങീതാനുമപ്പോളൊരാള–
ങ്ങതിരുചിമതിബിംബോത്തികൽനിന്നിങ്ങിറങ്ങി ൬൮

മന്നിലായവനെണ്ണുകയ്ത്തലം
തന്നിലാക്കിമുനിമെയ്യനാവിലം
ഖിന്നയന്നുജനകൻകണക്കിനേ
യെന്നൊടോതിയവനന്നുപോക്കിനേ ൬൯

‘മതിമതിമരിയ്ക്കുണ്ടൊന്നിശ്ശീപ്രിയതൻറസമാഗമം
മതിമതി!മഹാദേശപാദേ!വദ്ദസനിനക്കിനിയയാക്കരമേ?
ഇതിമതിയിൽ നിന്നെന്നുന്നായാൽപറഞ്ഞതുകേട്ടണ—
ഞ്ഞതിമതികളത്രന്തെന്നായികപിഞ്ജലനോട്ടത്താൻ ൧൬൮

എന്തെന്തെന്നിഷ്ടനെക്കൊണ്ടേവിടെയെവിടെന്നീ
പാഞ്ഞുപോകുന്നുവെന്നാ—
യെന്തെന്നില്ലാതെപെട്ടന്നരിശമൊടു ശിരാ—
പ്പെട്ടുമേൽപ്പോട്ടുനോക്കി
എന്തെന്നെൻവാക്കിനൊന്നും മറുപടിപറയാ
താമഹാനന്ദ്രതന്താ—
നെന്തെന്താശ്ചര്യമപ്പോൾമരവിരിമറകെ
ക്കെട്ടിമേല്പോട്ടുപൊങ്ങി ൧൬൯

മുപ്പതമൊന്നുമതിബിംബത്തിലെത്തിയിതുതാൻ
നോക്കിനില്ലെയുടനേ
കേട്ടലമാശയോടുമുൻമോടിവിട്ടുവതവാ
ണെൻവ്രതത്തൊടിഹഞാൻ
ഉൾപ്പേറിട്ടുംപ്രിയമൊടക്ഷൻഗൃഹത്തിന്നായി
ക്കുന്നതിന്നചലമ—
ട്ടുപ്പേർപ്പെട്ടുംപണിയെടുത്തിട്ടുതാറാമ്പച്ചുനാൾ
പാഞ്ഞുപോയ്നിജപുരേ? 170 ൧൭൦

—:o:—

സർഗ്ഗം ൯

എന്നേവംവിസ്തരിച്ചാനിദ്ദകഥയെമഹാ
ശ്വേതയെചൊല്ലിക്കഴിച്ചി—
ട്ടന്നേരംചൊന്നവൃത്താന്തമിച്ചുട്ടനൊടുവീ—
ർപ്പിട്ടുമിടഃതിരുന്ന
ചന്ദ്രാപീഡൻമനസ്സാൽമനസിജമാലിമായ—
ത്തേടയാതിരുന്നതപ്പെ—
ട്ടന്നാശ്വാസംവരുവാനുസരമവളോടരുളിനാ—
നിങ്ങനസാന്ത്വവാക്യം ൧

ശ്രേഷ്ഠൻഞാൻദ്ദൎപ്പാടൊട്ടുവിലിതറിയാ
താരോരാൽച്ചാദ്ര്യമൂലം
കഷ്ടംകാലപ്പഴക്കത്തടവിനതവദുഃഖ—
ത്തിനൊപ്പത്തമാക്കീ
ധൃഷ്ടംകല്യാണി! കേഴൊല്ലിവ്വിധമിനി
യെന്തെങ്കിലുംകെല്പൊടപ്പോൾ
സ്പഷ്ടംവന്നാശ്വസിപ്പിച്ചുഭവതിയെയാ—
ദ്ദേവനാംചന്ദ്രനല്ലോ ൨

അല്ലാതസ്സമയത്തിലാവിഭവമോടാച്ചന്ദ്രബിംബത്തിൽനി—
ന്നുല്ലാസത്തോടിറങ്ങിവന്നതിലുടൻമറ്റാരുവാൻകേറുവാൻ
വല്ലാതത്ഭുതമായമട്ടുപലതുംകേൾക്കാപ്പൂണ്ടാശാപംവരം
ചൊല്ലാൻനീവകശക്തിയാൽവിവിധമാംദൈവപ്രയോഗങ്ങളും ൩

എന്നല്ലാശ്ശപ്തകേളുദ്വിജമുനിയവിട്ടു—
ത്തച്ഛന്നോദ്വ്യഹമട്ടാ—
ണൊന്നില്ലാമാന്യനാമാമുനിവരനതപ—
സ്ശക്തികൊണ്ടിട്ടസാദ്ധ്യം?
എന്നെല്ലാംയുക്തിചേരുംപലതരമിതിഹാ—
സങ്ങൾകൊണ്ടാശ്വസിപ്പി—
ച്ചീടാനല്ലാതസന്നാചോദിച്ചിതുനൃപതിമഹാ
ശ്വേതയോടിപ്രകാരം ൪

'എന്നാലെങ്ങോട്ടുപോയീതരളികയവളോ
നല്ലവിശ്വാസമുള്ളോ—
ളൊന്നാണല്ലോപിതാശേഷാൽഭവതിയെവിടുവാൻ
കാരണംകാണ്മതില്ലാ?
എന്നായ്ചോദിച്ചധാത്രീപതിയൊടഥമഹാ
ശ്വേതയുംചൊല്ലി,'യെങ്ങാ—
ട്ടെന്നാലസ്സാധുപാവംപറവതാവളെഞാൻ
വിട്ടതുംകേട്ടുകൊൾക

ഗന്ധർവ്വാധിപനായചിത്രരഥനെച്ചൊല്ലീലയോമുമ്പുഞാൻ
ചന്തത്തോടവനാണിതിസ്ഥാണുശിവക്ഷേത്രംപ്രതിഷ്ഠിച്ചതും
ഹന്തസ്വച്ഛജലംസരോവരമിതുകൂറ്റോടംകഴിപ്പിച്ചതും
സ്വാന്തംചൈത്രരഥാഖ്യമായിട്ടുമെച്ചരീപ്പൂങ്കാവനംവെച്ചതും ൫

ച്ചൊല്ലേറുള്ളമ്മദിരാഖ്യയായശ്ശതിൽനിന്നുണ്ടായിവന്നപ്സരോ
വർഗ്ഗത്തിങ്കലൊരംഗനാമണിയവന്നുണ്ടാത്മജാബാലിക
ക്കേവംകണ്ടെബ്ഭേഷ്യയിലാമഹാന്തരമയുംസൌന്ദര്യസാമ്പത്തിനാൽ
ത്താല്ലംകന്യകയൌവനക്രമമിയന്നൊന്നുണ്ടു കാദംബരി ൧

കുട്ടിക്കാലമുതൽക്കെസകലരുമിവരിൽ
ജ്ജീവനൊന്നെന്നുകാണാ-
മുട്ടിൽക്കാലുഷ്യമേലാതെത്രവിധമവളും
തോനുമായിഷ്ടമല്ലോ
ഇഷ്ടപ്പാടോടുമന്നാൾവിവരമറികയാ
ൽസ്സാധുചെയ്തുകാറീ-
ക്കഷ്ടപ്പാടെൻമഹാശ്വേതയിലെഴുതുകിലെൻ
വേളിയെന്നൊന്നിരുന്നം ൨

മെച്ചംചേർന്നീടുകന്നയൌവനമവൾക്കേവംവിധംചൊല്ലുമ-
ങ്ങച്ഛിൽചിത്രരഥനാമേറിയവരോസന്ദേശമൊന്നേകിമേ
'വത്സേ! നിന്നനുകൂലയായിട്ടുമിവൾക്കേതുമുള്ളൂഹ്യമൊ-
ന്നുത്സാഹിക്കുകചൊറനമാറവതിനായ്നീതന്നെയെന്നിങ്ങനേ ൩

എന്നാലായതിനേകുഞാൻതരുണികട്ടിക്കുട്ടിയെക്കാറ്റുമൊ-
ന്നൊന്നായ്ചൊല്ലിയയച്ചുനാളെവരുമക്കാലത്തുതാൻതോഴിമാ
എന്നായീകഥയാലെയപ്പൊകൽമഹാശ്വേതാശ്രമേപോകയാ-
ല്ലന്ദ്രാപീഡനൃപൻകഴിച്ചുവിധിയിൽസ്സന്ധ്യാച്ചെന്നാദിക്രമം ൪

ചാരത്തിന്ദ്രായുധത്തെയുരനിച്ചുള്ള
ത്തേഴ്ചിലാക്കുട്ടിവന്നാ
ശ്രീമത്താംചൊന്നദിക്കിൽശ്ശയനമിലകളാൽ
തീർത്തതിൽപ്പാർത്തുവീണോം
ക്ഷോടാഖ്യേശ്വമക്രികഥ, പാട, സചിവൻ,
പത്രലേഖ, തിതാൻതാ-
നോരോന്നോരത്താത്തുതീർത്തുനിശാദ്യപതനായൻ
മിക്കതുംനിദ്രയെന്ന്യേ ൫

അപ്പോഴോ, കണ്ടറിയുമ്പടിക്കനേരനേഷ്ടപ്പുലർച്ചെമിന്ദ്രായുധം
ചൊല്ലുകെണ്ടലിവാണ്ടമന്ത്രിമഹാശ്വേതാക്കുഖംനോക്കിപ്പാൻ
അപ്പോടനോമരയുംപുലർന്നുമയംകൃത്യംകഴിച്ചുന്നൃപൻ
കേട്ടംഗ്. മുസമാധിനിർത്തിയമഹാശ്വേതാന്തികംപൂകിനാൻ ൬

പിന്നെസ്സൂര്യനമൊട്ടയന്നസമയംഗന്ധർവ്വപുത്രൻപിതം
ചെന്നെത്തിതെത്താഴ്താനികേതരളികപ്പെണ്ണങ്ങളിൽന്നൊടുതാ
ളൂന്നെന്തായിതുകാര്യമെന്നതാകയാൽചൊല്ലിപ്പുകേയൂരകൻ
വന്നിട്ടില്ലവനോളുമുത്തരവചസ്സാകേയ്യോ?'മെന്നാളവൾ ൧൩

ചൊല്ലീകേയൂരകൻ, 'ദേവിമമഹൃദയമറി
ഞ്ഞിട്ടുകില്ലാതെയുള്ളൊ-
ളുള്ളീസന്ദേശമെന്നസ്സാത്മമനമിതിനെ-
ന്നിപ്പരീക്ഷിച്ചിട്ടുന്നു
ചൊല്ലിടാമെന്നൊടേവംപരിഭവമഥവാ
നീവനംവാഴ്കിലുള്ളോ-
നല്ലീഗേഹത്തിൽവാഴുന്നതുമതിനിവളോ
ടേവമോതേണ്ടതത്രേ? ൧൪

സന്ദേശംനീണ്ടയച്ചുള്ളതരളികതാൻ
വന്നണഞ്ഞിച്ചുകേട്ടി-
ട്ടന്നേരംചൊല്ലിയിട്ടാൾതവസഖിമദസ
ന്ദേശമൊന്നിന്നിവണ്ണം?
എന്നേവംകേട്ടവാറേട്ടിടമിഴികളില
ക്കാതെയെന്തോവിചാരി-
ച്ചോന്നേരത്താണ്ടുചൊന്നാൾനൃപതിയൊടുമഹാ
ശ്വേതതാനിപ്രകാരം ൧൫

'അല്ലേരാജകുമാര!നിന്നുടെയനല്പാകാരമാചാരമെ-
ന്നല്ലേസർവ്വവുമെത്രനിസ്പൃഹജനത്തിനുംസ്പൃഹാഹേതുവാം,
ചൊല്ലേറുന്നവനെന്റെസഖിയാംകാദംബരിവാർത്തകേ-
ട്ടില്ലേ?നമ്മുടെയാത്രയെനിക്കയയ്ക്കിതിനെന്നുണ്ടിനിക്കൗശലം?

ഗന്ധർവ്വാധിപരാജധാനിയകലത്തല്ലെന്റെകൂടെബ്ഭവാൻ
ചന്തത്തോടവിടുന്നുപോരികനയംനാളെസ്സ്വസൈന്യത്തിലും
ഹന്തപ്രൗഢമനോഹരാകൃതിയെയുംനിൻമേനികാണിക്കിൽഞാൻ
ഗന്ധർവ്വപ്പരിഷയ്ക്കുപാരമുപകാരംചെയ്യുവെന്നുംവരും? ൧൬

ചന്ദ്രാപീഡനവർച്ചിതിത്രവചരെച്ചൊ
ല്ലുന്നതെന്തിന്നതോ-
ന്നെന്നാൽത്തെററിയുന്നതുമേഷമറിഞ്ഞതും
കല്പിപ്പതെന്നിങ്ങനെ ൧൭

പിന്നെക്കാൽനടയായ്ത്തുടൎന്നിതുമഹാ
ശ്വേതാനുയാനംഛയ-
ന്നന്നെക്കൊണ്ടുവരാൻശരംമിഴികളാൽ
കേയൂരകന്നേകമേ ൪൮

മുൻപിൽകേയൂരകൻചെന്നലിവിനൊടറിവും
നൽകികാദംബരിക്കി-
ങ്ങൻപിൽബ്ഭൂപാലപുത്രൻവരവുമഴകം
തൽഗ്ഗുണാശ്ചൎയ്യമട്ടും
വൻപിൽതെല്ലൊന്നുചെന്നിട്ടരപതിപുര
ന്തന്നെവേറിട്ടിരുന്നീ
മുൻപിൽകാണുന്നതെന്നോൎത്തിട്ടുമരചനുമ-
ങ്ങെത്തിഗന്ധൎവ്വനാട്ടിൽ ൪൯

വെള്ളിക്കൊക്കുന്നതുംഗസ്ഫടികമയമതിൽ-
ക്കെട്ടിനുരാജധാനി-
ക്കുള്ളിൽപ്പുക്കേഴുകാവൽപ്പടികയറിയവൻ
ചെന്നുകന്യാഗൃഹത്തിൽ
മെല്ലെക്കേയൂരകൻചെന്നഴകൊടുവഴികാ-
ണിക്കയ്യുറ്റപ്പുകടൻക-
ണ്ടല്ലോശ്രീമണ്ഡപാഢ്യംവിമലമണിയണി-
ഞ്ഞുണാകാണംപ്രദേശം ൫൦

പിന്നെക്കണ്ടവിടത്തുമത്ഭുതമൊട്ടും
പര്യങ്കമദ്ധ്യത്തിലായ്
മിന്നുംരത്നവിശേഷഭൂഷണമണിസ്ത്രീ-
മണ്ഡലാഭ്യന്തരേ
ചിന്നിപ്പൊങ്ങിനരത്നരശ്മിമയംരേഖാ
പ്രകാരത്തിനാൽ
പ്പൊന്നിൻകാന്തിവിലാസവീചിമറിവിൽ
ദ്ദിക്കൊക്കെമുക്കുംവിധം ൫൧

നന്നായിട്ടുതടസ്ഥൎപോലുമലിയുമാറായ്സ്സദാചാരമ-
ട്ടൊന്നായ്ഭേദമണച്ചിടാത്തഴകൊഴുകംപ്പൊപ്പെട്ടുംഭാഷയിൽ
നന്യന്നല്ലുപമേയമട്ടിനുപമാനപ്പെട്ടകാദംബരീ —
കന്യാരത്നമതൊന്നുകണ്ടുവെളിവിൽക്ഷോണീമണാളാത്മജൻ ൫൨

അത്യന്താൽഭുതകോടിതേടിവിലസും
സൌന്ദൎയ്യസമ്പത്തെഴു-
ന്നത്തന്വീമണിയാളെയങ്ങവനിവൻ
കണ്ടോൎത്തിതൊന്നിത്തരം
സത്യംബ്രഹ്മനതിൎത്തിയില്ലപരമാ-
ശ്ചൎയ്യപ്പണിപ്രൌഢികൾ-
ക്കിത്ഥംരത്നവിശേഷസൃഷ്ടിയുമവൻ
പറ്റിച്ചിടുന്നില്ലയോ ൨൩

ശ്രീഭകരിപ്പുത്രമാർകനത്തകടലോൾ
കണ്ണുന്നകാലംവൃഥാ
പോകുന്നൂചതിപറ്റിമേനിയുമയായ്
പകിട്ടുമുകണ്ണുന്നാം
ആകുമ്പോലെയഭേദ്യശ്രീതരുണിയെ-
ക്കാണാതെകണ്ണുംമിഴി-
ച്ചാകെപ്പാടെയൊരായിരംമിഴികളു-
ണ്ടെന്തിന്നാദേവേന്ദ്രനാം? ൨൪

ഇത്ഥംമന്നവനുള്ളിലോൎക്കുമളവിൽ
ത്താനേമഹാശ്വേതയ
പ്രത്യുത്ഥാനപരിഭ്രമത്തൊടെതിരേ-
റ്റാളുന്നകാദംബരി
പ്രത്യക്ഷംപ്രണയക്കൊഴുപ്പൊടുപുണ-
ൎന്നിട്ടാമഹാശ്വേതയും
പൃത്ഥീശാത്മജനെക്കുറിച്ചവളോടാ-
യോതീടിനാളിത്തരം ൨൫

ആരാൽബ്ഭാരതഖണ്ഡഭൂമിയിലെഴു-
ന്നാച്ചക്രവൎത്തീന്ദ്രനാം
താരാപീഡനുപുത്രനായ്ത്തിമിച-
ന്ദ്രാപീഡനെന്നാഹ്വയം
നേരായിട്ടിവിടുള്ളവന്നൊരിവനെ
ക്കണ്ടിട്ടുഗാന്ധൎവ്വരാ-
യോരാസ്സൎവ്വകുടുംബവുംസരസമായ്
ത്തേടട്ടെയത്യുത്സവം? ൨൬

ഈമട്ടായവർചൊന്നവാറിമവിട്ട-
  ന്നീടുംപ്രകാരത്തിലാ-
ശ്രീമൽഭൂപകുമാരനിൽത്തിരുമിഴി-
  ക്കോലിട്ടുകാദംബരി
ഓമൽക്കൌശലമോടുമാവഴിമഹാ
  മായാപ്രയോഗത്തിനാൽ
കാമസ്വാമികടന്നുചൊന്നവർമന-
  ക്കാമ്പിൽപ്പുക്കേനേടിനാൻ ൮൭

ചന്ദ്രാപീഡനെരത്നപീഠമതിലായ്
  വാഴിച്ചൊരേകോച്ചിലൊ-
ത്തൊന്നായ്ചിത്രരഥൻറയുംമകളിരു-
  ന്നാളങ്ങുഹംസൻറയും
നന്നായ്നാണമണഞ്ഞടങ്ങിയമരും
  കാദംബരീദേവിയാ-
ളന്നായാളിൽനടത്തിയുത്തമഗൃഹാ-
  ചാരംമഹാശ്വേതയും ൮൮

പ്രായേണസ്വശരീരതുല്യനിലയാം
  കാദംബരിത്തോഴിയാ-
ളായീടുംമദലേഖകാല്യകഴുകി-
  ത്തോർത്തിച്ചപൃഥ്വീശനേ
മഞ്ഞാദ്ദുവിയർപ്പോടുംവിറയോടും
  കാദംബരീദേവിതൻ
കയ്യാൽനൽകിമുറുക്കുവാനിതിവെറും
  വ്യാജത്തിലാത്മാവിനേ ൮൯

അന്നേരത്തിലവൻറകൈതൊട്ടുകയാൽ
  സ്സൌഖ്യത്തിനാൽക്കയ്യിൽനി-
ന്നൊന്നേറുംവിറകൊണ്ടുരത്നവലയ-
  ങ്ങൂർന്നറിഞ്ഞീലവൾ
ചന്ദ്രാപീഡനുമാവധൂകരതലം
  തൊട്ടപ്പൊഴുണ്ടായൊരാ-
നന്ദാൽത്താൻഭുവനത്രയാധിപതിയായ്
  വന്നെന്നതുംതോന്നിതേ ൯൦

പിന്നെക്കന്യകളൊക്കെമൌനമൊടെഴുന്നേരംവിനോദത്തിനായ്
വന്നെത്തീകലഹിച്ചുപെണ്കിളിയുമങ്ങാൺതത്തയുംതൽക്ഷണം
ചന്ദ്രാപീഡനവർക്കിടച്ചിലധികംകൂട്ടാൻപ്രസംഗിച്ചതെ-
ല്ലൊന്നാവാക്കിൽമയങ്ങിമഞ്ജുമുഖിമാർമന്ദസ്മിതംതേടിനാർ ൩൪

കെല്പിൽക്കാട്ടിനദന്തകാന്തിചിതറിക്കൊണ്ടേറെനല്ലൊച്ചയിൽ
കല്പിക്കുംനൃപവാക്യമേകട്ടധികമായ്കാദംബരീമാനസം
വാച്ചിൽത്തെല്ലിടവാണവാറൊരുഹരികാരൻപ്രവേശിച്ചുടൻ
കേൾപ്പിച്ചു "ചിരമമ്മനിങ്ങൾവരുവാൻകാക്കുന്നു"വെന്നിങ്ങനേ ൩൫

ക്രീഡാശൈലത്തിലുൾക്കൺമണിമയഭവനം-
തത്രകല്പിച്ചുചന്ദ്രാ-
പീഡാവാസത്തിനെന്നിട്ടവനിവസുതമാർ-
മാതൃപാർശ്വംഗമിച്ചു
കൂടെക്കേയൂരകൻപോയവിടെയബലമാർ-
ചേർന്നുനാനാവിനോദ-
ത്തോടെപ്പാർപ്പിച്ചുദിവ്യക്രമമൊടുകളിയു-
ണ്ണാനിതെല്ലാംനടത്തി ൩൬

മന്നിൽബ്ഭോഗകരങ്ങൾമങ്ങുമളവിൽത്താൻതുംഗമേടപ്പുറ-
ത്തന്നിൽത്താൻമദലേഖമാത്രതുണയായേറീട്ടുകാദംബരി
നന്ദ്യാമോഹനകേളിശൈലഭവനംപാർശ്വംമനോജ്ഞാംഗനാ
ചന്ദ്രാപീഡനെനോക്കിനിന്നസരസംനീട്ടുംകടക്കണ്ണിനാൽ ൩൭

അന്നാവീരനിൽമൂർച്ചകൂട്ടിനകടക്കണ്ണിട്ടുചാട്ടുമ്പോഴേ
വന്നാരാൽസ്മരവീരനായവനിലുംവർഷിച്ചുബാണങ്ങളെ
ചെന്നാക്കൺമുനകൊണ്ടുവന്നനൃപസൌന്ദര്യംനുകർന്നിങ്ങനെ
ചൊന്നാളാമദലേഖയോടൊളിവിലാത്തതാപംശിയാളിത്തരം ൩൮

"മുമ്പിൽക്കാമനെയാളി!ഞാൻകഥയിലും-
കേൾപ്പീലയിന്നീവിധം
മുമ്പിൽക്കണ്ടുകിടച്ചുചന്തമൊടുച-
ന്ദ്രാപീഡരൂപത്തിനാൽ
മുമ്പിൽച്ചൊല്ലിയതില്ലിതെന്നൊടുമഹാ-
ശേഷാളിമിണ്ടാതെയും
മുമ്പിൽച്ചൊല്ലിയതൊക്കെയീരസികനെ-
ക്കൊണ്ടിങ്ങുവന്നപ്പൊഴേ ൩൯

കണ്ടിട്ടുണ്ടാകമോയെൻമതിമറിവു-
മഹാശ്വേതാമാരൻെറമായം
കണ്ടിട്ടുള്ളാളിതിങ്ങനെയതുസ-
മയംകണ്ടുവൈകാതിരിക്കും
വീണ്ടുംമുൻതീച്ചതെററിച്ചിട്ടുമതിവ-
ലുതായൊത്തചിത്തഭ്രമത്ത
വേണ്ടുംവണ്ണംപണിപ്പെട്ടൊരുവിധമകമേ-
പിൻവലിപ്പിക്കതന്നേ ൩൭

എന്നാലീയൊരുശേഷാഹാരമഴക-
ള്ളായാൾക്കുനൽച്ചേർച്ചയു-
ള്ളൊന്നാണായതുകൊണ്ടുചെന്നിതണിയി-
പ്പിച്ചേക്കവേണ്ടെങ്കിലും?
എന്നായാമദലേഖകേട്ടുടനേ-
വാങ്ങിച്ചുടപ്പായ്മംഗിയിൽ
ച്ചൊന്നാൾമന്നവനോടെത്തവനതി-
ന്നൊന്നെന്നോതിടാത്തവിധം ൩൮

ചാലേചാർത്തിച്ചുകണ്ഠേനൃപതിയെയവളീ-
ദ്ദിവ്യഹാരത്തെവണ്ടു-
മ്പോലേതുവെണ്ണിലാവിൻകുളിർവെളുതെളുവൻ-
കാന്തിവീശുംവിധത്തിൽ
മേലേനക്ഷത്രമാലാകലിതസിതശരൽ-
പൂർണ്ണചന്ദ്രൻകണക്കെ
ന്നാലേറെബ്ഭംഗിതിങ്ങുംനൃപസുതനുവിശേ-
ഷിച്ചുതാമാലയാലേ ൩൯

അന്തികാലെത്തുകാദംബരിചിരമവനെ-
പ്പിന്നെയുംനോക്കിനിന്നാൾ
ച്ചിന്തിക്കാളുംവിചാരത്തൊടുമൊട്ടുവലസം-
മേടമേൽനിന്നിറങ്ങീ
അന്തിക്കാബ്ളപനേററത്തുചിതമുടലിനാൽ
മെത്തയേറിക്കിടന്നാൾ
ചിന്തിക്കാനുള്ളമാർഗ്ഗത്തിനുചെറുതുമനാം
വിട്ടിതൊന്നിപ്രകാരം ൪൦

ഉണ്ടോഗന്ധൎവ്വകന്യാസ്ത്രീഹജനനവശാ-
ലീവിലാസങ്ങൾ,തക്ക-
ക്കുണ്ടോരാകാമമെന്നാകിലതിയിവളെയി-
ട്ടൊന്നുമുള്ളിപ്പൂണ്ടോ
കണ്ടാലുംകൺമുനത്തെല്ലതിവിരുതിയലും
ദ്ദൂതിയായ്പ്പോലെയെത്ത-
നുണ്ടോകേളാകലിലെന്നുള്ളതിലിവനിതിലാ-
ലോചനാസ്സൂണ്ടുമാൎഗ്ഗം ൪൧

പൂൎണ്ണനിശ്ചയമെൻറകിന്നരജന-
പ്പിൻപാൎശ്വിലെന്നാലിനി-
പ്പേൎത്തുംഞാനറിയുന്നതില്ലിതുപരം
കാലാൽഫലിച്ചീടുമോ
സത്യംനമ്മുടെയൌവനപ്പുതുമൃദു-
കൈവിഭ്രമത്തെന്നയാ-
ണിത്ഥംചേൎച്ചവരുന്നതോകനുജനം
ഗന്ധൎവ്വരന്തങ്ങളിൽ ൪൨

തന്നെക്കെട്ടെകമനാകുന്നിനവിളുചെറുതേ,
വേണ്ട,ചൊവ്വല്ല,പോരട്ടെ,
പിന്നെക്കാലേണതീൎച്ചപ്പെടുമഖിലവു,മി
ന്നെൻറസൈന്യങ്ങളെങ്ങോ?
എന്നെല്ലാമുള്ളിലോൎക്കുന്നരചനെയരികിൽ
കാണുന്നില്ലന്നറകം
ചെന്നെത്തിക്കണ്ണടപ്പിച്ചിതുനിശമുടിയാ-
നായിരിക്കുംവരെക്കും ൪൩

പിറെറന്നാളേറെകാലത്തവനിവനുടനേ
നിത്യകൎമ്മംകഴിച്ചും
മൂറാംകാദംബരീസന്നിധിയണയെമഹാ
ശ്വേതയേയുംവണങ്ങി
ചെററല്ലാംപാൎത്തുതൽസ്സന്തതിയൊടവരയ-
ച്ചുള്ളഗന്ധൎവ്വർകൂടെ
ത്തെററന്നിന്ദ്രായുധത്താൽപ്പരിചൊടുപടനി-
ല്ലുന്നിടത്തേക്കുപോന്നു ൪൪

കെല്പോടൊത്തത്തുകണ്ടോനൃപതിവഴിപിടി-
ച്ചെത്തിയച്ഛോദവക്ക-
ത്തപ്പോഴ്സ്സുപോരക്കെപ്പെട്ടകടിലുമടി-
ച്ചിട്ടിരിക്കുന്നകണ്ടു
ഉൾപ്പൂവിൽപ്രീതിയോടാബ്‌ടേനൃപനിരയും
കണ്ടുതൻമന്ത്രിയായ്ച്ചേ-
ന്നബ്ഭൂപൻവിസ്മരിച്ചുനിശിനിജകഥയാ-
പ്പത്രലേഖാഖ്യയോടും ൪൪

ആരാവങ്ങനെതീർന്നസ്സൂഴ്ന്നയരേ
താൻഹേമകൂടത്തിൽനി-
ന്നാരാലെത്തിയുണർത്തിരാജസുതനോ-
ടമ്പോടുകേയൂരകൻ
“നേരായ്നിൻമുഖദർശനാശയഴലു-
ന്നൊരാഗനാകാദംബരി
സ്സോരാതാഴ്ത്തയനത്തിലിട്ടിളകവാ-
നീഹാരാ”മെന്നിങ്ങനേ ൪൫

ഹ്യവകേയൂരകൻചൊന്നളവലിവൊടുടൻ
ഹേമകൂടസ്ഥലത്തെ
ക്കാവുംവേഗേനചെന്നാനവനിപതിസുതൻ
പത്രലേഖാസമേതം
പോയ്വന്ദിച്ചുമഹാശ്വേതയെയവളിതിയാ-
യാദരിച്ചാഗമത്തോ-
ടാവൻപിൻപത്രലേഖയ്ക്കനുപദമഥകാ-
ദംബരീപാർശ്വമെത്തി ൪൬

ഉദ്യാനപ്പൊയ്കവക്കത്തൊരുഹിമഭവനാ-
ത്തിന്നകംനല്ലവാഴ-
പ്പത്രത്താൽതീർത്തമെത്തപ്പുറമതുളിയലം
വാടിടുംമേനിയോടും
ആർത്ത്യാചാർത്തൊരുകാദംബരിയെയവനിപൻ
കണ്ടിതായാധിവരുന്നോ-
ളത്താശപാസംപിടഞ്ഞേറിട്ടുമവളുവന്നോ-
തീട്ടതിൽതാൻകിടന്നാൾ ൪൭

പിന്നീടായവർ തമ്മിലതിലോല
    പ്രശ്നംകഴിഞ്ഞതററവും
പിന്നീടുന്നവിലാസമേദമൊടുമൊ-
    ത്തുണ്ടായിസംഭാഷണം
അന്നീമാതിരിതൈകവശത്തിലമരും
    കാദംബരീദേവിയെ
തന്നീഹാവഴികാട്ടികൌശലമൊടും
    വക്രോക്തിയാൽപ്പാർത്ഥിവൻ ൯

പോകമ്പോൾപ്പത്രലേഖാസഖിയിവിടെവസി-
    ക്കട്ടെയെന്നിഷ്ടമേററം
ഉൾക്കാംകാദംബരിച്ചൊൽപ്പടിയവളെയിരു-
    ത്തീട്ടുസൈന്യസ്ഥലത്തിൽ
സാകമ്പോരന്നൊരുകേയൂരകനൊടുമണകേ-
    നാട്ടിൽനിന്നന്തലേന്നാൾ
വൈകമ്പോൾക്കത്തുമായ്വന്നവനൊടരചൻ
    വാങ്ങിവായിച്ചുനോക്കീ ൧൦

അച്ഛൻവേഗംവരാനായെഴുതിയകറിയാ-
    ണെന്നറിഞ്ഞായതപ്പോൾ
വെച്ചാൻകേയൂരകൻതൻകരതളിരിൽമിഴി-
    ത്തുമ്പുകുമ്പിച്ചുകൊണ്ടു
പ്രച്ഛന്നംമന്ത്രിയോത്തീവിഷയമഥവിചാ-
    രിച്ചിതീമട്ടിലായെ-
ന്നിച്ഛാഭംഗത്തൊടൊത്തങ്ങനൃപതനയൻ
    യാത്രയുംതീർച്ചയാക്കീ ൧൧

ഒന്നാതാംസത്യമായ്മേതവകനിവുനിന-
    ക്കുണ്ടെപ്പോൾനാട്ടിൽഗ്ഗമിപ്പാൻ
തോന്നുന്നില്ലിങ്ങുപക്ഷേഗുരുജനമതമാംചെ-
    യ്യാഞ്ഞതേററിച്ചുകൂടാ
മന്യുക്ഷോഭംപൊറുത്തീടണമുടനെവരാ-
    മെന്നുകാദംബരിക്കായ്
സ്സന്ദേശംബാഷ്പമോടൊത്തരുളിനൃപതികേ-
    യൂരകൻതന്നെവിട്ടു ൧൨

വൈശമ്പായനുമൊട്ടരച്ചിത്തുംഭവാൻ–
സൈന്യത്തോടൊപ്പംവഴി
ക്ലേശംവിട്ടുവരുകറേശതിയായ്
മുമ്പിട്ടുപോകട്ടെഞാൻ?
ഇത്ഥംതീർച്ചകഴിച്ചുയാനപടഹം–
കൊട്ടിച്ചെഴുന്നള്ളിയ
ന്നെത്തിപ്പാൎത്തിതുഭദ്രകാളിയതുള്ളം
കാവിങ്കലന്തിക്കവൻ ൨൩

അതിൽത്തട്ടിപ്പുറംതമിഴ്ജനകാരനുടെമ–
ട്ടതിന്നേകംവേഷംമൊഴികൾജനപ്പിട്ടിവകളാൽ–
മതിക്കൊട്ടാനന്ദത്തോട്ടരജനിവാണുജ്ജയിനിയിൽ
ക്ഷിതീശേന്ദ്രൻസ്വല്പംദിവസമതുകൊണ്ടെത്തിവഴിയെ 224 ൨൪

സൎഗ്ഗം ൬

എന്നിട്ടപ്പുരിപൂകതാതജനനീ
പാദങ്ങൾസേവിച്ചുതാൻ
നിന്നിട്ടാശുകനാസനെത്തൊഴുതുപോ–
യന്നത്തീകമാലയെ
മന്ദിച്ചുള്ളമനോരഥത്തോടനിശം
കാദംബരീധ്യാനമായ്
മുന്നിട്ടുള്ളചരാചരങ്ങളിൽമന–
സ്സെത്താതെപാൎത്താനവൻ ൧

ഇഷ്ടംപോലുണ്ടതില്ലാമധുരരസമറി–
ഞ്ഞീലവസ്ത്രങ്ങളിൽത്താ–
നിഷ്ടപ്പെട്ടീലവീണ്ണുമണെമുടയകറി–
ക്കൂട്ടമേൽപ്പുരിയില്ലാ
കുട്ടില്ലാതായപാനപ്പടിയുമവനഹോ
കൂട്ടവിട്ടാനമട്ടും
കൂട്ടിച്ചുററിപ്പിണങ്ങുംവലയിൽവലയുമാൺ
മാൻകണക്കേകുഴങ്ങി ൨

രാവെന്നാവതിനാഗ്രഹംപകലഹോ–
രാവിൽപ്പകൽക്കാശയാ
യേവംബാഷ്പമണിഞ്ഞകണ്മണിയൊടും
ശോകംവെടക്കൊട്ടുതാൻ
ഈവണ്ണംബതപോന്നൊരെൻവിവരമാ–
ക്കേയൂരകൻചൊല്ലയെ–
ന്നാവുംതന്മൊഴി,പത്രലേഖയൊടതെ–
ന്തെ,ന്തൊളമാസ്സാദ്ധ്യവും, ൨

എന്നായ്രാപ്പകലൊത്തുകൊണ്ടൊരുസമാ–
ധാനംകിടയ്ക്കാതെയാ
ചന്ദ്രാപീഡനുഴന്നമാനസവുമാ–
യ്യേവീടിനാനൊട്ടുനാൾ
എന്നാലിക്കഥയച്ഛനമ്മകളറി–
ഞ്ഞീടാതമട്ടേറവും
നന്നായിട്ടുമറച്ചിരുന്നുനിജമാ–
മാകാരമന്നായവൻ ൩

തന്നെക്കാത്തവലാഹകാത്മജഹയ–
ക്കാരാൽവഴിപ്പെട്ടുമു–
ട്ടെന്ന്യേവന്നിതുപത്രലേഖയവിടെ
ഷ്ഷങ്ങല്പനാൾക്കപ്പുറം
ചന്ദ്രാപീഡനുമാശ്വസിച്ചിതവളെ
ക്കണ്ടിട്ടുകാദംബരീ–
നാദ്ധ്യാതൻകുതിപ്പുറത്തുതടവി–
ക്കൊണ്ടാൻവണങ്ങുമ്പൊഴേ ൪

ശ്രദ്ധംകാദംബരീവാൎത്തകളവനവളോ–
ടന്നുചോദിച്ചിതെ,ന്നോ
ബോധംചിന്തിപ്പതുണ്ടോപറകവളിഹഞാൻ
പോന്നതിൽക്കോപമുണ്ടോ–
പ്രൌഢൻഭൂപാലനേവംമൊഴിയുമിടയിലാ–
ത്തന്വിയാളൊന്നസൂയാ–
ക്രുദ്ധംനോക്കിപ്പറഞ്ഞാൾനൃപഗുരുതനയം
ചൊല്ലിതെന്താപ്തിപ്പോൾ ൫

ആരോമൽത്തയ്യലാളാമവളലർവിശിഖ–
സ്വാമിയാംദൈവമേറെ–
ഉള്ളുരോടങ്ങുഴിഞ്ഞിട്ടവിധംമധുമഥന–
ന്നാഴിമാതെന്നപോലെ
വേരോടുള്ളൂന്നമാകുട്ടിയെയൊരുലതയെ
പ്പോലെതാൻവിപ്രയോഗ–
ക്രൂരോഗ്രത്തീയിലങ്ങെന്തിനവതവെവതേ–
കഷ്ടമിട്ടേച്ചുപോന്നു ൭

അന്നാരക്കശ്മരകൻതാൻപാകെയവാംവിഭോ!
നീഗമിച്ചെന്നറിഞ്ഞി–
ട്ടൊന്നാകപ്പാടെമിന്നൽക്കൊടിയടിയിലിള–
ന്നൊൽക്കൊടിപ്പാടുലഞ്ഞു
പിന്നെദ്ധൈര്യംപിടിച്ചെന്നൊടിതരുളിയെടോ–
പത്രലേഖകഥിക്കു–
ന്നെന്നോമന്നവൻതൻതൊഴിലതിതര–
ക്രൂരമേ?യെന്നിവണ്ണം ൮

വേനൽക്കാലത്തരാത്രിപ്പടിചുടുനെടുനി–
ശ്വാസമോടുംപകല്ലു–
ള്ളൂനംവിട്ടാക്രമത്താലവളുമുതൽനാലാം
തോരമേറെച്ചുടച്ചു
താമ്രാച്ചുണ്ടത്തമട്ടോർത്തണാകിലുമണിപ–
ണ്ടായവാംകള്ളക്കൂന്തൽ
സ്ഥാനേപൂച്ചൂടലില്ലാത്തതിൽമലർമണ–
മെല്ലാതൊഴിക്കേണ്ടിവന്നു ൯

നിത്യംഹന്തകരഞ്ഞുവീർത്തരുണമാ–
യീടുന്നപാംഗത്തൊടൊ–
ത്ത്യന്തംമഷിയേമറന്നലസമാ–
ക്ഷണ്ണംകലങ്ങീട്ടവാം
പത്തികീറെഴുതാതെയായകവിളിൽ
കണ്ണീരിനാൽപ്പുത്തനാ–
യെത്തിട്ടല്ലൊരുമുത്തുമാലയണിയു–
ന്നങ്ങനത്തൊട്ടെപ്പൊഴും ൪൦

ജാത്യന്തരന്നാഴുമനുമാത്രവമിയ–
നല്ലായവർകളെഴു–
ണ്ടാത്ത്യാഴുട്ടപെരുത്തിടുന്നെണ്ടുവി
ട്ടേററെവാടുന്നകേൾ–
പെറ്റുന്നിൻവിരഹത്തിലുംമുലകളിൽ
ചൂടിന്നൊരാശപാസമായ്
ച്ചാറ്റുന്നണ്ടവർചന്ദനത്തൊടുസമം
കർപ്പൂരവുംഹാരവും ൪൭

എന്നാലിങ്ങഴകിന്നാഴ്കളിൽവിരഹ–
ത്തീക്ഷ്ണംകെടൽകളിൽനി–
ന്നൊന്നാളുംബഡബാഗ്നിയുംകെട്ടവത–
ല്ലെന്നുണ്ടൊരണ്ടത്ഭുതം
അന്നപ്പെണ്ണുകണക്കപൊയ്കകളിലുംമാൻ
മട്ടുപൂങ്കാവിലും
പിന്നക്കേറാകിമുരസ്സുരേറാക്കരയിലും
ചുറ്റുന്നുമാൽകൊണ്ടവർ ൪൮

സ്സങ്കല്പംകൊണ്ടുനിർമ്മിച്ചൊരുതവതിരുമെയ്
പുൽകുവാനായിനീട്ടു–
ന്നൻകയ്യിൽകിട്ടിടാഞ്ഞിട്ടവളുഴലൊട്ടുനാ
ണിച്ചുമോഹിച്ചുവീഴും
സങ്കല്പത്തിങ്കൽനിന്നുംമൃഷിയുകിലകല–
ങ്ങളെപോലെയക്കൈന്നാ–
ഗ്ഗങ്കപ്പാടാൽബെ"ഭവാനിൽപ്പരിഭവമവർചൊ–
ല്ലില്ലതന്നുള്ളിന്നാട്ടം ൪൯

ചിന്തിക്കതൊടൽസ്വരൂപംസതതമവർഭവൽ
പ്പേരുവീണ്ടുംവിളിക്കും
ചന്തത്തെയൊരുന്നവിൻമേനിയിൽമിഴികളുറ–
പ്പിക്കുമിമട്ടിലായി
എന്തിങ്ങോരുന്നുമറവുള്ളവർക്കുവിരഹമഹാ
സങ്കടപ്പാടശേഷം
സ്വാന്തത്തെയിന്നുകൊണ്ടിട്ടറിയണമവിട–
ന്നായവർക്കുള്ളദുഃഖം ൫൦

എന്തൊചൊല്ലാൻവിചാരിച്ചവൾപലകുറിയും
ചുണ്ടനക്കുമ്പൊഴെന്നി–
ച്ചുന്ധാവേഗംഗുരുച്ഛായയിൽമനസിവസി–
ച്ചീടുമാരോതട്ടക്കം
എന്തോഴിത്തയ്യലേവംതലമമമടിമേൽ
വെച്ചുമെയ്യാൽനിലത്താ–
ഹന്തോഗ്രൻപാമ്പിനെപ്പോലുരുളുമിടയിലാ–
ന്നോതിനാളിപ്രകാരം ൧൬

‘എന്നാലെൻതോഴി!പോയെൻദയിതനെയിവി–
ടെക്കൊണ്ടുവന്നീടണംനീ
യ്യെന്നേജീവിച്ചുകാണുന്നതിനുമനസിതേ
മോഹമുണ്ടെന്നുവെച്ചാൽ
ഇന്നല്ലിത്രദൂരെക്കതിപരവശഞാൻ
പോയ്വരാൻ,നീയ്യുടനു–
ണ്ടെന്നാൽഞാനൊട്ടുജീവിക്കുവനുമിനിയി–
ല്ലെങ്കിലെൻപ്രാണനില്ലേ’ ൧൭

എന്നായ്ചൊല്ലുന്നകേട്ടുംപരവശനിലഞാൻ
കണ്ടുമിണ്ടാതെ,യെല്ലാ–
ട്ടെന്നാൽകല്പിപ്പതെന്നുംകരയുമവൾപറ–
ഞ്ഞിട്ടുമിണ്ടാതിരുന്നു
ചന്ദ്രാപീഡൻമനംവെച്ചിളമുഴുവനുമേ
കേട്ടുമോഹിച്ചുമട്ടം–
യൊന്നാദ്യംബോധമുണ്ടായളവുമുതൽവിചാ–
രിച്ചുയത്നസ്സുപായം ൧൮

ഒന്നായോടിത്തളർന്നീടിനകുതിരയുമായ്
അത്രകേയൂരകൻതാൻ
വന്നാൻകാദംബരീദൂത്യശപാവതിന്നാ–
യൊട്ടവൾചെന്നശേഷം
നന്നായായാളുമനുജയിനിയിൽവിഭവം
സാൽകൃതംകണ്ടുറച്ചാ–
നെന്നാലെൻതമ്പുരാട്ടിക്കുചിതപദവിയിൽ
ച്ചെന്നിരുളെന്നിവണ്ണം ൧൯

കേറിച്ചെന്നിട്ടകത്തായവനിണപിരിയും
    ചക്രവാകംകണക്കാ—
ന്മാറിൽക്ലേശാൽച്ചുടച്ചോരുടലൊടുമരികിൽ
    കേവലംപത്രലേഖാ
സ്വൈരംവീശുന്നവെഞ്ചാമരമൊടുപചരി—
    ച്ചംവിധംമെത്തയിന്മേൽ
സ്സ്വൈരംക്ഷീണിച്ചിരിക്കുംനരവരസുതനെ
    സ്സാദരംസാധുകണ്ടു ൧൯

ചന്ദ്രാപീഡനടുത്തുകൈതൊഴുതിരു—
    ന്നായാളൊടത്യാദരി—
ച്ചൊന്നാദ്യംതലതൊട്ടുകൊണ്ടുകുശല—
    പ്രശ്നംകഴിച്ചങ്ങനെ
'ചൊന്നാലുംകനിവോടുകൂടിയവളും
    കാദംബരീവാർത്തയ?—
ഞെന്നാൻതോഴിയെയൊന്നുനോക്കിയവനും
    ചൊന്നാൻചുരുക്കത്തൊടും ൨൦

'ചൊല്ലീട്ടില്ലവളൊന്നുമിങ്ങുമതുമോ
    തെല്ലൊന്നുചൊല്ലീൽഭവാൻ
ചൊല്ലീട്ടിങ്ങുവരുന്നതാകിൽവെറുതേ
    ഞാൻവന്നതെന്നിത്രയും
അല്ലേചൊല്ലുകവല്ലതുംസുമുഖിതൻ
    സന്ദേശമെന്നായവൻ
തെല്ലുറെപ്പറയുമ്പൊഴോതിയവനും
    മോച്ചല്ലുണർത്തുന്നതും ൨൧

'ജീവിച്ചിങ്ങനെനിങ്ങൾനില്ക്കിലുമിനി—
    സ്ത്രീയാധിയെന്നാശയേ
ഭാവിച്ചിട്ടവിടന്നുനോക്കിയതിൽഞാ—
    നിങ്ങോട്ടുപാഞ്ഞീടിനേൻ
ഈവിസ്താരമതെന്തിനാണുവെറുതേ
    കാദംബരീദേവിയാൽ
ജീവിച്ചിപ്പൊളിരിപ്പതേറെപ്പറവാൻ
    സന്ദേഹമാകുന്നമേ

അന്നാവാർത്തകൾകൊണ്ടുതന്നെപകൽപോ–
ക്കിട്ടുടകേയൂരക–
നൊന്നാംകൂടസ്സുനിവാസമേകിനിശയിൽ
പ്പാർപ്പിച്ചുരാജാത്മജൻ
'എന്നാൽശ്രുദ്ധമരങ്ങളുംമലയനും
കാട്ടാളനുംമറവമ–
ല്ലെന്നാൽസ്ത്രീല്ലമണഞ്ഞതായ്കരുതിടാ–
മച്ഛൂരവേകത്തുഞാൻ? ൨൩

എന്നിസ്സന്ദേശമേകിപ്പുരിചൊടുപുലർകാ–
ലത്തുകേയൂരകൻത–
ന്നൊന്നിച്ചാപ്പത്രലേഖാംഗനയൊടവനുസ–
മ്മാനവുംനൽകിവിട്ടു
അന്നിത്ഥംകൂട്ടരുംപോയധികവിവശനായ്
തന്റെയാത്രയ്ക്കുതാനെ–
ന്നൊന്നിപ്പോൾകാരണംകാട്ടിടുമിതികരുതി
പ്പാർത്തുഭൂപാലപുത്രൻ ൨൪

കേട്ടുതൻപടരണ്ടുമേയാജനായക–
ന്നിട്ടുള്ളദിക്കിങ്കലാ–
യിട്ടങ്ങനന്തരമ്പടിച്ചുമരുവു–
ന്നൊന്നാമതദ്ദൂതോക്തിയാൽ
'ഞങ്ങളുടെതോഴരാകിയൊരുവൈ–
ശമ്പായനൻതങ്കൽനി–
ന്നൊട്ടുണ്ടാംവഴി'യെന്നുരച്ചുമതിരേൽ–
പ്പാൻപോയിതാതാജ്ഞയാൽ ൨൫

ചാരത്തെചെന്നുവലാഹകൻവിവരമായ്
ക്കാട്ടുന്നരാജാംഗളെ
നേരേകണ്ടഥമന്ത്രിപുത്രനെവിടെ
പ്പോയെന്നുചോദിച്ചതിൽ
ചേരെനിന്നറിയിച്ചതൊണ്ടവിറപൂ–
ണ്ടാസ്സൈന്യപാലൻപ്രഭോ!
നേരേവംബെതവന്നതില്ലിവിടെയി–
ന്നദ്ദേഹ'മെന്നിങ്ങനെ ൨൬

താഴത്തേശപത്തിൽനിന്നാശ്വപതനായനിറ-
ങ്ങീട്ടുകാണമ്മരത്തിൽ
താഴത്തായ്‌വാണഹാഹാ സചിവസുത! സഖേ!
യെന്നുകേണന്നുടങ്ങി
കേഴുന്നാസ്വാമിയോടാപ്പടകളുടയവൻ
കാക്കൽവീണെന്തിവണ്ണം
കേഴുന്നു ദേവ! ജീവിച്ചവനവിടെയിരി-
ക്കുന്നുണ്ടെന്നുണർത്തി ൫൭

ചന്ദ്രാപീഡനരച്ചതെല്ലമിതുമേ
വിശ്വാസമാവുന്നതി-
ല്ലെന്നാൽ ജീവനിരിക്കയെന്നൊടുപിരി-
ഞ്ഞായാൾക്ഷണംനില്ലുമോ?
എന്നായ്ച്ചൊന്നനരേന്ദ്രനോടവനുടൻ
വീണ്ടുംപറഞ്ഞാൻ ദേവാ-
നെന്നാൽ കേൾക്കുകവൻവരാത്തവിവരം
നേരിട്ടുണർത്തിച്ചിടാം ൫൮

ആമട്ടാജ്ഞകൊടുത്തു ദേവനെഴുന്ന-
ള്ളുമ്പോൾക്കരേറ്റിന്നുട-
ന്നാമന്ത്രീന്ദ്രസുതൻ തിരിച്ചുവിടെവ-
ന്നന്നാൾ കഴിച്ചങ്ങനേ
ധീമൻ നിത്യവിധിക്രമപ്പതിവുടൻ
പിറേറ്റിനം ചെയ്തുവെ-
ച്ചാമന്നിൽപ്പലകാട്ടുകണ്ടലവനോ-
ടിപ്പാനിറങ്ങീടിനാൻ ൫൯

ഏറെക്കണ്ടറിവുള്ളമട്ടവിടെയു-
ള്ളോരോന്നു നോക്കിക്രമാൽ
വേറിട്ടോന്നുപകച്ചുകണ്ണോടുതിര-
ഞ്ഞീടാൻ തുടങ്ങീടിനാൻ
നേരക്കേവലമന്തിയായ സമയം
ചൊല്ലീകടന്നിജ്ജനം
'പോരും പോരികനാളെയാമിനിവനം
കാണെ'ന്നോർത്തിന്നിങ്ങനേ ൬൦

ഉൾക്കൊള്ളുന്നോരസൂയയോടുമഥ താൻ
ചൊന്നാനപ്പോഴ ചൊല്ലിനാൻ
‘പൊല്ലാപ്പാവിൻ മരണം വരെക്കുമിവിടം
വിട്ടില്ല ഞാനെ’ന്നവൻ
അക്കാട്ടിൽപ്പലനാളുഴന്നിതു പോ-
ലെന്താകിലുമാകിട്ടുമി-
ങ്കാഴ്ചത്തിലവന്നിളക്കമുളവാ-
ക്കീടാൻ കഴിഞ്ഞീലഹോ ൩൧

ഇക്കണ്ണന്റെ പർക്കാക്കൽ വീണു പലനാൾ
പ്രായോപവേശത്തോടും
നിൽക്കാതേറ്റമലട്ടിയെങ്കിലുമതിൽ
ദുരാശ വിട്ടില്ലവൻ
അക്കാട്ടിൽപ്പുനരേറെനാളുമൊരുവിധം
സാദ്ധ്യം കിടന്നാല്ലയാൽ
തൽക്കാലന്റെ പഞ്ഞങ്ങൾ പോന്നിതിനിമേ-
ലെല്ലാം പ്രമാണം ഭവാൻ ൩൨

എന്നാലുള്ളുഴലുന്നതങ്ങൾ കൊണ്ടുവിൽ
ച്ചോടിക്കുഴഞ്ഞിട്ടുടൻ
ചന്ദ്രാപീഡനിരുന്നിതാപ്പെരുമര-
ച്ചോട്ടിൽ കലങ്ങുന്നനേ
അന്നാവാർത്തയറിഞ്ഞു താതനൃപനും
മന്ത്രീശപരൻ ഭാര്യമാ-
രെന്നാലല്പജനത്തൊടൊത്തു ചിലവ-
ന്നെത്തീ പെരുത്തുൾഭ്രമാൽ ൩൩

അപ്പോം വാണാടനോവലാഹകനൊടായ്
നേരിട്ടു ചോദിച്ചറി-
ഞ്ഞാവൃത്തമീപതിയെന്നു പുത്രനെയധി-
ക്ഷേപിച്ചു മറ്റോതിനാൻ
‘ഇപ്പോഴിന്നിജവനങ്ങളിൽ മന്ത്രിപെട്ടുമാ-
റെന്താപ്രവർത്തിച്ചുതാ-
നൽപ്പം വികലതേറുമവൻ ബതവനം
വാഴുന്നതാം നിശ്ചയം ൩൪

മൂന്നുപാന്ഥിങ്ങാംപിരിഞ്ഞൊരക്ഷണനാവുമൊ-
ന്നൊററയ്ക്കുഞാൻകണ്ടതി-
ല്ലന്നുപാസമ്പ്രതിയീഗ്രഹത്തിലവനോ
വൻകാട്ടിലെന്നായിതേ
വൻപോലുമെന്നതുകാരണംകണിശമാ-
യില്ലാതുപേക്ഷിപ്പത-
ല്ലൻപോടൊത്തെഴുമച്ഛനമ്മസഖിസൽ
ബന്ധുസ്വഗേഹാദിയേ? ൨൨

എന്നേവംമന്നവൻചൊന്നളവഥശുകനാ-
സദ്വിജൻചൊല്ലിവല്ലാ-
തൊന്നേറെശ്ശോകമുണ്ടെങ്കിലുമതിനെയട-
ക്കിപ്പിടിച്ചിപ്രകാരം
'എന്നാകഷ്ടംസ്വഭാവംമുഴുവനുമറിയാ-
തൂഹമാത്രത്തിനാലെ
ന്തിന്നേവംകുററമീയുണ്ണിയിലറിവിയലും
സ്വാമികല്പിച്ചിടുന്നു ൨൩

ചന്ദ്രാന്തർവ്വഴികൊള്ളുമീൻമഴ,നവ-
മ്പാലിന്നകംകണ്ടകം,
ചന്ദ്രാപീഡനിൽനിന്നവന്നരിശ,മെ-
ന്നാശ്ചര്യമാശ്ചര്യമോ
എന്നാൽപ്പാതകിയായ്ഗ്രഹപ്പിഴപിടി-
ച്ചായസ്സാംകിളിപ്രായമാ-
യൊന്നായ്നേടിയവിദ്യയെന്തിനതുമും
കാകോളമായ്മൂർദ്ധനിൽ ൨൪

ഒന്നോതാമിനിയുണ്ണി!കാണമവനി-
ക്കൊട്ടൊരാനാഥനാ-
കുന്നോരങ്ങതിദുഷ്ടനാകുമവനേ-
പ്പററീട്ടുദുഃഖിക്കൊലാ?
എന്നായ്മന്ത്രിയുരച്ചവാറുജനകൻ
താൻകാല്ക്കൽവീണിട്ടുടൻ
ചന്ദ്രാപീഡനുണർത്തികൈതൊഴുതുനി-
ന്നൽവ്യാകുലനായിത്തരം ൨൫

ഹേയെൻതാത!ഭവാനനുജ്ഞതരികകൊ-
ന്നീക്കറാശക്യമേ-
പ്രായശ്ചിത്തമിതാണുപോയവനെഞാൻ
കൊണ്ടിങ്ങുടൻവന്നിടാം
ന്യായമേവാലവനോടുകണ്ടുശപഥം
ചെയ്യിച്ചു,ചോതിച്ചറി-
ഞ്ഞീയെന്നിൽക്രമമായ്പിധിക്കുണ്ടെന്നുമാ
കാണാംവിധംതോഷമാ ൩൯

ഇപ്പോഴായവിടത്തിൽവാഴുമവനെ-
ക്കൊണ്ടിങ്ങുവന്നന്നിടയ
കല്ല്യാടെൻഗൃഹത്തിലേക്കൊരുപദം
വെക്കില്ലഞാൻനിശ്ചയം?
അബ്ഭൂപൻസുതപുത്രനിങ്ങനെയുര-
ച്ചോതുമ്പോഴാമന്ത്രിന്നോ
ദ്ദ്യോഷ്യന്നുണ്ടുതിരിഞ്ഞുനോക്കി,വളരെ
ച്ചൊല്ലീതദാമന്ത്രിയും ൪൦

അപ്പോളച്ഛനുമന്ത്രിമണിയും
നാനാപ്രകാരത്തിലായ്
ച്ചൊല്ലിട്ടുതടുക്കിലുംമകനില-
ച്ചിലേതുമേനിശ്ചയം
ഉറ്റപ്പുവാടീയുടൻമനോരമയവൻ
തന്മൗലികണ്ണീരുകൊ-
ണ്ടപ്പോളുറെനനച്ചുകണവാശയായ്
ചൊല്ലീടിനാളിത്തരം ൪൧

ഉണ്ണീ!നീയുരികത്തിരിക്കിൽമകനെ
ന്നാകത്തിലുണ്ടെന്നഞാൻ
നണ്ണീടുന്നുപിരിഞ്ഞുപോകിലിതല്ലാ-
ണ്ണെല്ലാടമെന്നിങ്ങനെ
കണ്ണീർവാർത്തവളുംവിലാസവതിയും
ചൊല്ലീട്ടലിപ്പിക്കിലും
ഖണ്ഡിച്ചോതിയനിശ്ചയത്തിനവനൊ
ത്താലോചലിപ്പില്ലവും ൪൨

വല്ലാതങ്ങിടനെഞ്ഞു പൊട്ടി വളരെ
ക്ഷീണിച്ചു വാക്കാലെയി-
'ന്നെല്ലാമുണ്ണിയുറച്ചപോലെയിനി'യെ-
ന്നച്ഛൻ പറഞ്ഞീടിനാൻ
നില്ലാതച്ഛനനുജ്ഞ തന്നളവവൻ
കമ്പിട്ടു കൂപ്പിക്രമാ-
ലെല്ലാത്തൻ ഗുരുവൃദ്ധരോടുമപബാ-
ഷ്പാനുഗ്രഹം വാങ്ങിനാൻ ൪൦

ദീർഘാധ്വക്രാന്തിയേന്തും നിജനൃപനിരയേ-
ത്താൻ നിവർത്തിക്കരഞ്ഞാ-
ന്നാടകാരാശപ്പടകാർ തുണയണയുമൊര-
മ്മട്ടടൻ യാത്രയായി
'ഇക്കാലത്തെത്തുവാൻ ഞാനഹമഹമികയോ-
ടോതീടിനോ'രെന്നുമാലോ-
ട്ടാങ്കൊമ്പിൽച്ചിന്തചിത്തം നൃപതി നിജപുരം
പൂകിനാൻ കൂട്ടരോടും ൪൧

എന്നാലന്ന വലാഹകൻ, നരവരൻ
വീണ്ടും വിലക്കീടിലും
ചന്ദ്രാപീഡനപിന്തുണച്ചഭവനാ-
ത്തികത്തൽക്കടക്കാതെയും
അന്നാരാജസുതൻ വഴിക്കദയിതാ-
സന്ദർശനാശാവശാ-
ലൊന്നാശ്ശിന്ധ്യശിഖണ്ഡിതമ്മിലകലം
പുല്ലെന്നാച്ചാടിനാൻ ൪൨

പാരം വാച്ച മരങ്ങൾ കുന്നു പുഴകാ-
ടെല്ലാം കടന്നു സദാ-
ന്നേരം രാപ്പകൽ മോഹമറ്റൊരുനട-
ത്തിന്ദ്രായുധത്താലവൻ
ഭാരം തിങ്ങിയെഴും പയോധരമുല-
ച്ചാക്കാന്തയേപ്പോലെ വ-
ന്നാരംഭത്തിലെത്തുത്തുതാൻ നവരസ-
ത്തോടൊത്തിടും വർഷവും ൪൩

കൂട്ടാക്കീലതുകൊണ്ടുമല്ലദിവസ-
മൊരൊണ്ടത്തിയൊപ്പംപെട്ടും
കൂട്ടാളിപ്പടയാശ്ശുലഞ്ഞിമറിയു-
ന്നാരോമാദേവകത്താവൻ
പെട്ടന്നപ്പൊഴുടപ്പിച്ചുശുചിയാം
വസ്ത്രംധരിച്ചിട്ടാളു-
ങ്ങീട്ടന്നൻപൊട്ടുകാണ്മതിന്നാഥമഹാ-
ശ്വേതാശ്രമംപൂകിനാൻ ൪൭

തന്നെക്കണ്ടപ്പൊഴാനാണിച്ചതികരുണമഹി-
ത്തെന്മമദൗരാത്മ്യമുപ്പ-
ങ്ങന്നെറെചൊല്ലിമഴ്കമ്പടിയവിടെമ-
ഹാശ്വേതവാഴ്ന്നകണ്ടു
താന്നേരത്തായതിൻകാരണമറിവതിനു-
ത്സാഹസംഭ്രാന്തനായെ-
ന്തന്നേവംചോദ്യമേകുന്നവനൊടുമവളാക-
ണ്ടോതിനാളിപ്രകാരം ൪൮

ഞാനാക്കേയൂരകൻചൊല്ലുവെയറിയഭവാൻ
താതവാക്കാൽപ്പുരംപു-
ക്കെന്നായിക്കേട്ടുകാദംബരിയുടെപുരിയിൽ
പ്പാർപ്പുവിട്ടിങ്ങുപോന്നേൻ
വന്നാപ്പണ്ടത്തെമട്ടിൽത്തപമൊടിവിടെഞാൻ
കൂടിടുമ്പോഴുമാവാ-
യൊന്നായിക്കൊടുനോക്കിച്ചുഴലവെയുഴലും
വിപ്രനെക്കണ്ടുമുമ്പിൽ ൪൯

എന്നെക്കണ്ടെറിയുന്നമട്ടിരിയവൻ
കാമത്തിലപ്പാടടു-
ത്തെന്നേറീമമതാൻവെറുപ്പിഹവ-
ളച്ചോരോന്നുരച്ചങ്ങനെ
എന്നോ!നിന്ദനചെയ്കിലുംതടകിലും
പോകാതനേകംദിനം
നിന്നേവംബഹുബുദ്ധിമുട്ടിനിടയാ-
ക്കിത്തീർത്തഹാഹാഹതേ ൫൦

ക്ഷീണനായ്ക്കൊണ്ടു കിടക്കുമെന്നോടൊരുരാവാ-
യാളനംഗാർത്തനായ്
നാണംവിട്ടുകരങ്ങൾകൂപ്പിരതിദാ-
നത്തിന്നിരന്നീടിനാൻ
ഞാനാചീത്തയിതെന്നുകോപമൊടുര-
ച്ചീക്കിണ്ടിവെള്ളംകരേ
താൻസ്വർഗ്ഗംകലരെദ്ദൈവചിന്തയൊടെടു-
ത്തേവം ശപിച്ചീടിനേൻ ൧൫

മുഖരാഗമൊടൊത്തുചൊല്ലുമാത്രം
ശുകമട്ടങ്ങുപഠിച്ചധൃഷ്ടനാം നീ
അകലേക്കുകടന്നുപോകശുദ്ധം
ശുകമായ്ത്തന്നെജനിക്കുമിപ്പവാദം ൧൬

ശാപത്തോടുണ്ടാമമമഹിതമാം മന്മഥത്തിഷ്ഠ കൊണ്ടോ
പാപം ജന്മാന്തരസഞ്ചിതമായ് വന്നടുത്താകകൊണ്ടോ
ആപത്തേകം വിധിഖേദമായയാം ചിത്ര കൊണ്ടോ
ഭൂപ! ക്ഷീണത്തൊടുമവനുടൻ ചത്തു താഴത്തു വീണു ൧൭

ആയാളാം സാക്ഷാൽ സ്വപിതൃശുകനാസാത്മജൻ തേ സഖാവെ-
ന്നായാക്രന്ദിപ്പൊരുപരിജനാൽ കേട്ടുപിന്നോട്ടിനാം ഞാൻ
രംയാമൃത്യുപ്രിയസഖവിയോഗാന്തരം ലോലപാപ-
പ്രായാകാരന്തടവിനമഹാദുഃഖ്യയാമെന്നെനോക്കൂ ൧൮

എന്നോതിക്കേട്ടുളവുകരളിൽ ശൂലമേററന്നമട്ടാ-
'യെന്നോ കാദംബരി! സുമുഖി! നിൻകാഴ്ച'യെന്നിത്ര ചൊല്ലി
ഒന്നായേന്തും വ്യസനദശയിൽ പ്രാണനും കൂടിവിട്ടാ-
ച്ചന്ദ്രാപീഡൻ ക്ഷണമൊരുമരംപോലെ താഴത്തു വീണു ൧൯

അപ്പോൾക്കണ്ണും കുഴഞ്ഞും മിഴിമുനകളുട-
ഞ്ഞും പരക്കെച്ചൊരിഞ്ഞും-
ലെല്ലാരും കാന്തിമാഞ്ഞും മഹിയിലഥമറി-
ഞ്ഞുള്ളവൻ തന്റെ ദേഹം
ഉൾപ്പോക്കും സങ്കടപ്പാടൊടുമവിടെയതാ-
ണ്ടുവല്ലാതെയായ്ക്ക-

ണ്ടപ്പോടന്തുറായ്നരങ്ങിലൂടെ നാഹാഹമഹാ
ശ്വേതകല്പിച്ചതിനാ ൩൬

ചേലാന്നവൻപിരികയാലാത്തിപൂണ്ടവനിമേ
ലാശ്രുനോടുവതിനും
മേലാങ്ങുകോകഖഗജാലാത്തനാദമയകോ-
ലാഹല്ലത്തോടുമിന്നിൻ
മേലായുയൻ കരമാലാകുലംസകരുണം
ലാപമോടുമുഴലു-
മ്പോലായിമാഞ്ഞെശുചിയാലാഴിപൂകരനിലയ
ലാഞ്ഞുമുങ്ങിയുടനേ 281. ൩൭

സർഗ്ഗം ൧

നാനാമായാവിചിത്രപ്പണികളുടയൊരാ
ദൈവമങ്ങപ്പൊഴുള്ള-
ന്താനാക്കാദംബരിക്കുട്ടിയെയുടനെയണ
പ്പിച്ചിതന്നപ്രദേശ
ത്തുനാമുൻപത്രലേഖാമൊഴിയിലുമവക-
ളുരകൻ ചൊല്ലിലും താൻ
സാനന്ദം രാജപുത്രൻവരുവതുമുറി-
ഞ്ഞിട്ടുറപ്പിച്ചിരുന്നു ൧

നന്നാശ്ശിശ്വാസമേകുന്നവനെയവർമഹാ-
ശ്വേതതന്നാശ്രമത്തിൽ
ച്ചെന്നാശ്ശ്രമസ്വേച്ഛരപോലാദരവൊടുമെതിരേ
റ്റീടുവാനാഗ്രഹിച്ചു
എന്നാലന്നാമഹാശ്വേതയുമതികടുവാ-
മ്മന്ത്രിപുത്രക്ഷയത്തിൽ
ച്ചന്ദ്രാപീഡന്റെമേലാരവ്യസനമതിനൊരാ-
ശ്വാസനം കൊണ്ടുവെച്ചു ൨

വേഗംവന്നാലുമെന്നിങ്ങനെതരളികയെ
ത്തത്രകാദംബരീക്കാ-
യേകംസന്ദേശമൊപ്പിട്ടിതുപരമവൾപോയ്
ച്ചൊല്ലിനാളിപ്രകാരം

ശോകംവന്നുമഹോത്സാഹമൊട്ടടക്കിനാൾമഹാ-
ശ്വേതതൻചൊല്പടിക്കാ-
യ്ലോകംകാണ്മതിലുണ്ടായതികൊതികരളിൽ
സ്സാധുകാദംബരിക്കും ൩

താംബൂലംപടവാസമെന്നമുതലാം
വട്ടത്തൊട്ടംതോഴിമാർ
തന്നലാറ്റംമദലേഖയെന്നപറയും
സഹീർഗ്ഗദന്തത്തൊട്ടും
അൻപിൽക്കൊത്തനപത്രലേഖപരിച
ശ്ചാകാരികേയൂരകൻ
മുൻപിട്ടിശ്ചിവരൊടത്തിയവിട-
ന്നുണ്ണൊത്തികാദംബരി ൪

പോരുമ്പോറ്റംഗന്ധിമിത്തംപലഉമവാറ്റംമനു
കനവമൊത്തുംവിധത്തിൽ
പ്പാരകണ്ഠന്തിയിൽച്ചെന്നിതുഝടിതിമഹാ-
ശ്വേതതന്നാശ്രമത്തിൽ
സ്വൈരകാന്ത്യാവിളങ്ങീകള്ളർമതി,വിപിനാ-
ന്തപ്രതിബിംബാനമോട-
ന്നേരക്കേറ്റംകലായിതാരംനിലവിളിവിജന
പ്രായമാമാവനത്തിൽ ൫

എത്തുന്നതെന്നതൊന്നുന്നിതുവഴിയിൽമഹാ-
ശ്വേതതാനെന്നവല്ലാ-
ത്തുംശോകയോട്ടംഝടിതികയറിനാ-
ളാശ്രമത്തിങ്കലപ്പോൾ
പ്രത്യക്ഷംപ്രാണനാഥസ്ഥിതിയുമതുവിധം
കണ്ടുദ്വേഗംപൊറാഞ്ഞി-
ട്ടത്യന്തംകേണറക്കെക്കരയുമൊരുമഹാ-
ശ്വേതയേയുംനിലാവിൽ ൬

ക്കുട്ടംശോകംപൊറാതെകരയുമൊരുമഹാ
ശ്വേതയേക്കണ്ടവാറേ
ഗാഢംമാറത്തടിച്ചായവളഴലൊട്ടമോ-
ഹിച്ചുതാഴത്തുവീണു

കൂടെത്താൻപത്രലേഖാംഗനയുമതുവിധം
വീണിരിക്കുന്നചന്ദ്രാ-
പീഡൻതൻമൃതികണ്ടാസ്സമയമഹഹബോ
ധക്ഷയാൽവീണുപോയി ൧

തന്നെത്താൻദേവികാദംബരിതരളികയോ-
ടുള്ളുറപ്പിച്ചുധീരം
പിന്നെച്ചോദിച്ചുതാപം,വിവരമൊടവളും
ചൊല്ലിവൃത്താന്തമെല്ലാം
എന്നിട്ടുംബോധമുണ്ടായമതുമൊരുമഹാ-
ശ്വേതയോടുംവിശേഷാ-
ലൊന്നിത്ഥംവിപ്രലബ്ധതാപംവെടിയവെമദലേ
ഖാഖ്യയോടുംപറഞ്ഞാൾ ൨

എപ്പോഴുംകണ്ണുനീരിങ്ങനെയിടമുറിയാ-
തിട്ടൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടി-
ട്ടിപ്പോഴേറെക്കരഞ്ഞിങ്ങതുനിലകിടയാ-
ഞ്ഞിട്ടുതാനാകഴിഞ്ഞു
ഇപ്പാടെന്നാൽപ്രയാസം,സഖി!ദ്രുതമിനിയാ
മുഖ്യമാർഗ്ഗംഗമിപ്പാൻ
മൽപ്രാണേശൻമഹാത്മാവൊരുവഴിയിതിലേ
ക്കിന്നുകാണിച്ചുതാനും ൩

നാണംവിട്ടുകരഞ്ഞതില്ലവിലപി-
ച്ചീലില്ലുഷ്ണനാശത്തിനാ-
പ്രാണൻകൂടിവെടിഞ്ഞുവല്ലഭനെനി-
ക്കാമാർഗ്ഗമില്ലെന്നതോ
നൂനംദൈവതവാക്കിനാൽസ്സഖി!മഹാ-
ശ്വേതേ!നിനക്കാപ്രിയൻ
താനൊന്നിച്ചുമരമെന്നൊരാശയതിനാൽ
ജ്ജീവിപ്പതുംയുക്തമാം ൪

ഞാനേവംദുഷ്ടദൈവംപലവിപുലമനോ
രാജ്യമെല്ലാംമുടിക്കെ
സ്ഥാനേകല്യാണമില്ലാത്തവൾകടുവിഷമ
പ്രാണനാണെന്നതുകഷ്ടം

നീതനാരിട്ടെൻറമാതാവിനുമളവിധമ-
ച്ഛനുമെൻനാശദുഃഖാൽ
താതനേകുന്നധൈര്യക്ഷയവയിമതല-
ഖേദശമിപ്പിച്ചിടേണം ൫൫

എൻഗേഹത്തിങ്കൽനീതാൻവിമലമണിഗവാ-
ക്ഷങ്ങളാംമാറാലചുററാ-
തങ്ങെറിപ്പാർഞാൻതാനെഴുതിയൊരുകമാ-
രൻറചിത്രസ്വരൂപം
ശംഗ്ഗ്യാന്നൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിടണമഴകെഴുമ-
ദ്ദേഹമാകാറതിപൂരം
മങ്ങാതെചിത്രമായെങ്കിലുമവനിയിൽനി-
ല്ക്കട്ടെയാചന്ദ്രതാരം ൫൬

എന്നെത്തുല്യതലെച്ചുൽവെച്ചുവെവരതെ
പൂജിച്ചുപോന്നല്ലൊരാ-
നന്മട്ടന്തിനകാമദേവപടമെ
കീറിക്കളഞ്ഞേക്കണം
ചെമ്മേനമ്മുടെകേളിശൈലമരചൻ
വാണാസ്ഥലംശാന്തനാം
ബ്രഹ്മർഷിക്കുകൊടുക്കണെടററാശുവതും
പാർത്താൽകണക്കുള്ളതിൽ ൫൭

പൂങ്കാവിൻനടുവേപരംപവിത്രം
പൊയ്കയാരെഴുനേരുട്ടിലായ്
ഞാൻകാമപ്പടിപാർത്തിടുന്നയരയ-
നങ്ങളുമൊട്ടുകമേ
എൻകേളിക്കുളമുണ്ടനേകജനസൂ-
ത്രത്താൽജലംപൂർണ്ണമാ-
യെൻകൈകൊണ്ടുനനച്ചുതായതിനടു-
ത്തുണ്ടെൻറലീലാവനം ൫൮

ഇല്ലേപിച്ചകവള്ളിയങ്ങുബകുള-
ത്തയ്യിനുകെട്ടിക്കൊടു-
ത്തല്ലേപോന്നുകാപ്പുഴിക്കകൾകഴി-
ഞ്ഞിലാശ്രുനീചെയ്യണം

൫൯

ചൊല്ലേറുമക്കനാസ്സുള്ളതിൽവെച്ചു മരോ–
കത്തോഴിന്നാം നീയ്യയ–
സ്സല്ലേതാഴി! കൊടുത്തു പോററുക കുച
പ്രായകാടകമൊണ്ടോ ൫൪

എന്നേ കാണാഞ്ഞു വീണ്ടും ചപലമിഴിയയ–
ച്ചെൻറ ഗേഹത്തിൽ മാഴ്കം
പൊന്നോണപ്പൈതലാളേ സഖി! സപദി വനം
കേററിവിട്ടീടവേണം
പിന്നക്കാളിന്ദിയെൻ പൈങ്കിളി മമ പരിഹാ–
സാഖ്യനാം തത്തയോടാ–
യന്നോന്യമിൽപ്പിണങ്ങും പതിവുടനുടനി–
ല്ലാതെയാക്കേണമേ നീ ൫൫

മൂന്നാം ഞാൻ മടി കേററിവെച്ചു സരസം
ലാളിച്ച കീരികിടാ–
വെന്നാൽ നിൻമടി കേറിടട്ടെയകലെ
പ്പോകാനയച്ചീടൊലാ
ഇന്നത്തിങ്ങനെ വിസ്മരിപ്പതുമഹാ–
ചാരങ്ങളേതെങ്കിലും
തന്നേത്താനെരി തീ പടർന്ന ചിതയോ–
ടൊന്നാലിടേണം ക്ഷണം ൫൬

ആയീ ഞാൻ കരയുന്നതെത്രയിനിയും
കാണേണമങ്ങുന്നുടൻ
പോയിട്ടെൻ പൊടുകൊള്ളിക്കുട്ടിയെരി തീ
വെക്കെൻറ കേയൂരക!
തീയീ രാജകുമാരനുള്ളഴകെഴും
മെയ്യിൽക്കൊളുത്താവത–
ല്ലായീദ്ദേഹമെടുത്തുകൊണ്ടു സലിലേ
ചാടുന്നതാണുത്തമം ൫൭

മിത്രസ്നേഹത്തിനാലിങ്ങുടലുടനെ വെടി–
ഞ്ഞീകുമാരൻ ഗമിച്ചി–
ട്ടിത്രയ്ക്കും ജീവനേന്തിപ്പതസമയമിള–
ച്ചെന്നലഞ്ജിച്ചിടുന്നോൻ

പാർത്തീടുന്നിന്നൊയെന്നറിവളൊടരുളിയാ-
ണാമഹാൻ പോയതെന്നാൽ
പാർത്തീടുന്നിന്നുമാർത്തിച്ചവളിതികരുതും
നിശ്ചയം ജീവനാഥൻ ൧൯

പെട്ടന്നിങ്ങനെ ജീവനാശനമുറ-
പ്പിച്ചോരു കാദംബരി
വട്ടക്കണ്ണിളകിച്ചു മഞ്ജുശശിര-
ജ്യോതിസ്സു വല്ലാതതിൽ
ചട്ടറ്റീടിന പാൽക്കടൽത്തിരയിലായ്
മുങ്ങിക്കുളിച്ചുള്ളൊരാ
മട്ടപ്പോളവിരപ്പൂണ്ടു വെള്ളനിറമാ-
യാകന്യാമാരൊരാക്കെയും ൨൦

അപ്പോളംബരസീമ്നി ദിവ്യതനുവാ-
യിട്ടന്നൊരാളൊന്നിനടൻ
കെല്പോടൊത്തിടിവെട്ടുപോലെ ഘനമായ്
ച്ചൊല്ലീടിനാനിത്തരം
ഹേ! ഇപ്പോഴും കനിവുള്ള താനായി മഹാ-
ശ്വേതേ! പുരാ പണ്ടനാമ-
ട്ടിപ്പോഴുമങ്കങ്ങൾ വാണിടുവതു-
ണ്ടാപ്പുണ്ഡരീകൻ പ്രിയൻ ൨൧

ചന്ദ്രാപീഡനിതിക്കറച്ചു ദിവസം
വല്ലാതുറങ്ങും വിധം
നന്നായിങ്ങു കിടന്നിടട്ടെ യഴകിൽ
കാദംബരീവല്ലഭൻ
എന്നാൽപ്പിന്നെ നശിച്ചിടാതൊരുടല-
മായുസ്സോടൊത്തീവരൻ
വന്നാക്കണ്ണോമണച്ചു പുൽകിന സുഖം
കാദംബരിക്കാം വരും ൨൨

പ്രത്യേകം പഞ്ചഭൂതപ്രകൃതികളിലുമാം-
തീശ്ശരീരത്തിലെന്നും
കൃത്യേ നിന്നീടുമെന്നുള്ളതു മിതിലിനിയി-
ങ്ങൊക്കവേ വിശ്വാസമേകാ

ഇത്ഥ്യേവംചൊല്ലിയന്നാഗ്ഗഗനമണിയുമാ-
ദ്ദിവ്യരൂപംമറഞ്ഞു
സത്യപ്പൂർവ്വഹർഷമോടാത്തരുണികളതിൽവെ-
ച്ചോരെയുംവിസ്മയിച്ചു ൨൩

അപ്പോഴാപ്പത്രലേഖാംഗനപുനരവിടെ-
ദ്ദിവ്യതേജോവപുസ്സാ-
ലുൽബ്ബോധംവീണെഴുന്നേററവടനരികിലണ-
ഞ്ഞെൻപൊടിന്ദ്രായുധത്തെ
കെല്പോടുംകണ്ഠരോമങ്ങളിലൂടനെവലി-
ച്ചിട്ടിഴച്ചിട്ടിവണ്ണം
നില്പോന്നെന്തെന്നുചൊല്ലീട്ടവനൊടുസമമ-
ച്ഛോദവെള്ളത്തിൽമുങ്ങി ൨൪

മുമ്പേപറഞ്ഞവൾപ്രായത്തിൽത്തരളിക-
പ്പെൺകുട്ടിയുള്ളകയാൽ
പ്പിന്നെച്ചെന്നാകപിഞ്ജലൻമുനിജലാൽ
ഒപ്പൊങ്ങുന്നതാക്കണ്ടുടൻ
ഞാൻപെലുമ്പടിപറഞ്ഞുപോന്നിവിടെവ-
ന്നീയ്യത്ഭുതംചൊല്ലിനാൾ
വൻപേറുംബഹുവിസ്മയത്തിനിടയായ്
കന്യാജനത്തിന്നതിൽ ൨൫

ചാരത്തങ്ങുകപിഞ്ജലൻജലകണം
ഉകുംജടാവല്ലിയെ-
ത്തീറൻവല്ക്കലവുംധരിച്ചുണവളും
കാണായിതന്നേരമെ
നേരിട്ടായവനാദരത്തൊടുമഹാ
ശ്വേതാസമീപത്തുചെ-
ന്നോരിച്ചൊല്ലിയിതിജ്ജനത്തെയറിയു-
ന്നുണ്ടോമഹീശാത്മജ ൨൬

ഞാനോസാധുകപിഞ്ജലാഖ്യനയിനിൻ
കാന്തന്റെതോഴൻതദാ
താനോതീലതിയവാർത്തയിവനൊ-
ന്നൻപേരിൽവേണംപ്രിയം

താരേനാ ചന്ദ്രനരച്ചതായ്‌ഭവതിയും
കാദംബരീദേവിയും
സ്ഥാനേ സമ്പ്രതി കേട്ടുതാനുമിനിയോ-
ന്നെൻ വാർത്തയും കേൾക്കവിൻ ൨൭

അദ്ദേഹം തോഴരെക്കൊണ്ടുസമയമതി-
നട്ടയന്നപ്പോൾ വല്ലാ
ത്തുദ്വേഗത്തോടുമീഞാനവനുടെ പുറകേ
പൊങ്ങിമേല്പോട്ടു പോയേൻ
ഉത്പ്ലവംഗ്ഗരെട്ടുമെത്തളിരൊട്ടുവിലസും
ചന്ദ്രബിംബത്തിലെത്തി
പ്രത്യേകം പിന്നുടനൊന്നൊട്ടു പുനരവിട-
ന്നോതിയൊന്നിപ്രകാരം ൨൮

അല്ലേ കേൾക്കുകൊട്ടോ കപിഞ്ജലമുനേ!
ഞാൻ ചന്ദ്രനെന്നോർശ്ശപി-
ച്ചല്ലോ നീ ബത മോഹകൂടഗിരിപു-
ക്കപ്പോൾ ഭവൽസ്നേഹിതൻ
മെല്ലേ കേവലലോകയാത്രയതിനായ്
ലോകേശനാം ഞാനുദി-
ച്ചുല്ലാസത്തോടു തൂകിയെൻപതിവിലീ-
ത്തൂവെണ്ണിലാവുഴിയിൽ ൨൯

എന്നുശപ്തപ്ലവിതട്ടിരുത്തമദനോ-
ന്മാദാൽമരിപ്പാൻമതി-
ന്നിങ്ങുശാപൻമുനിയെന്നൊത്തുക്ഷതരമായ്
നോക്കിശ്ശപിച്ചീടിനാൻ
'ഇമ്മട്ടീവിരഹാർത്തിപൂണ്ടമുനിയേ-
ക്കൊന്നീട്ടുമിന്നോ! ഭവാൻ
ജന്മം ജന്മമനേകമിങ്ങനിതുവിധം
ചത്തീടു?മെന്നിങ്ങനെ ൩൦

ഇങ്ങോട്ടീയുഗ്രശാപം വെറുതെയിവനയ-
ച്ചെന്നപെട്ടെന്നു കോപി-
ച്ചങ്ങോട്ടും ഞാൻ ശപിച്ചൂ 'മമകൃതിനിലയ-
ങ്ങെക്കമാ?മെന്നിവണ്ണം

ഇത്ഥമാലപ്യകോപമൊട്ടൊന്നമന്ദമലറുന്നൊ-
നൊന്നു പശ്ചാത്തപിച്ചേ-
നിങ്ങാരിന്നെൻമഹാശ്വേതയിലണകിൽമററൊ-
ട്ടില്ലയെന്നോൎക്കയാലേ ൩൧

ചെയ്യുകാംശ്വേതകേതുദ്വിജനിഹമമരൈക-
വൻതപസ്സാലെയെന്നാ-
ലേതൽക്കയെന്തരക്ഷിക്കവഹ്നിതാഴ്ക-
ന്നെൻകരംകൊണ്ടിദാനീം
ചേതസ്സാലേവമോൎത്തിട്ടിവനെയിവിടെഞാൻ
കൊണ്ടുപോരുന്നെൻഭവാൻപോ-
യോതേണംശ്വേതകേതുദ്വിജമുനിവൃഷഭൻ
തന്നോടീവൎത്തമാനം ൩൨

എന്നേവംചന്ദ്രദേവൻതിരുവടിയരുൾചെ-
യ്യപ്പോഴിഞ്ഞാൻവാനിലേക്കാ-
യൊന്നേറിപ്പാഞ്ഞുവൈമാനികന്മാർവഴിയിൽവെ-
ച്ചൊന്നുചാടിക്കടന്നേൻ
അന്നേരംകോപമോടായവ,നൊരുകതിഃ-
പ്രായനായുള്ളൻതപസ്സാ-
ലെന്നേയുംനീകവച്ചിട്ടതിനുകതിരയാ-
കെന്നുമെന്നേശ്ശപിച്ചു ൩൩

കമ്പിട്ടായവനോടുരച്ചിതുസുഹൃൽ
ദുഃഖത്തിനാലെൻമനം
വെമ്പിട്ടാണിതുഗൎവ്വമല്ലടിയനിൽ
കോപിച്ചിടൊല്ലെന്നുഞാൻ
അൻപിൽച്ചൊല്ലിയവൻശപിച്ചതുമറി-
ച്ചാകാതെജിക്കുന്നിതും-
ക്കൊമ്പിൽസ്സന്തതിയോടുവന്തിപതിതാ-
രാപീഡഭൂമീശ്വരൻ ൩൪

ചന്ദ്രൻഭൂസ്ഥാനമൊത്തായവനുടെമകനായ്
ത്തീരമാപ്പുണ്ഡരീകൻ
പിന്നെത്തന്മന്ത്രിയാകുംശുകനതിശുകനാ-
സന്റെയുംപുത്രനാകും

സർഗ്ഗം ൭

ചന്ദ്രാപീഡാഖ്യനാമന്നൃപതിസുതളൂഗാ-
കന്മനീവാഹമാരെല്ലാം
കൈന്നാലയാലംമരിച്ചാലൊരുകളിയതില
ങ്ങെല്ലിനിശ്ശാപമോക്ഷം? ൧

എന്നേവംകേട്ടുകൊണ്ടേറെനെടുകടലിലുടൻ
വീണുഞാൻശാപമോഹാ
ലന്നവൻപുറഗർഭപ്രസവദശപ്പെടാ-
ത്താശ്വമായ്ത്താനയന്നോൻ
എന്നാൽലോകംവലമ്മേകതിരനിലയിലും
ബോധമില്ലാഞ്ഞയില്ലി-
ങ്ങൊന്നായികിന്നരന്മാർപുറകിലിവനെയി-
ങ്ങോട്ടുകൊണ്ടാക്കിയീഞാൻ ൨

ജന്മംജന്മത്തെന്നാശാപമൊഴിതൻ
വീപ്സയുണ്ടാമതാം
ജന്മംരണ്ടാമിവർക്കുന്നുമതുകൊ
ണ്ടാശ്ചര്യതകേതപന്തിമക-
ചെമ്മേപാസ്സിവൻകഥിക്കവതിനും
രണ്ടാമതുണ്ടായിട്ടും
ജന്മത്തിൻനിലകേൾക്കവേണമിനിയൊ-
ന്നാങ്ങോട്ടുപോകട്ടെഞാൻ ൩

ഇമ്മട്ടന്നകപിഞ്ജലൻപറകവൈ
ശമ്പായനാകാരനായ്
ച്ചെമ്മേവന്നഉപുണ്ഡരീകനിതിക
ണ്ടപ്പോൾമഹാശ്വേതയാം
ജന്മംമാറിയുമിഷ്ടമേലുമവിട-
ത്തീഞാൻമഹാളൂത്സ്യവാ-
യുൾമോഹത്തൊട്ടുശാപമകിടാറിയെ
ന്നോറെക്കണ്ടെത്തീടിനാൾ ൪

എവംകേണുളവേകപിഞ്ജലനലി-
ഞ്ഞാശ്വാസനംചൊല്ലിനാ-
നീവണ്ണംകരയുന്നതെന്തുകരകാ-
ണൊറ്റായിമാലിന്നടോ

ഭാവംചേൎന്നകുറച്ചുനാൾക്കകമണ
ഞ്ഞാപ്പുണ്ഡരീകനുമീ
സൈവൎണ്ണന്തിയൊരക്ഷമാലികകര
ത്താരിങ്കലായ്വെക്കുമെ ൩൯

ചന്ദ്രാപീഡന്റെസൌഖ്യാലമൃതൊലിമധുര-
സ്പുഞ്ചിരിച്ചൊല്ലിനാലെ
നന്നായ്കാദംബരിക്കുംകരളിലുരുതരോ-
ന്മേഷസന്തോഷമുണ്ടാം?
എന്നായിക്കേട്ടുവാറാമുനിയൊടു'ഭഗവൻ!
പത്രലേഖാളിയാളെ
ഞൊന്നായീദേവികാദംബരി'വിവരമെനി-
ക്കില്ല'യെന്നാൻമുനീന്ദ്രൻ ൪൦

ഇച്ചൊൽപ്പാടുകപിഞ്ജലൻജലകണം
രോമക്കുഴിപ്പാട്ടിൽനി-
ന്നൎച്ചുദ്ദാംബുകണങ്ങളാൽചിതറി
ക്കൊണ്ടങ്ങുപൊങ്ങീടിനാൻ
മെച്ചത്തോടവനാശ്രുപോയമുതലാ-
രായാമഹാശ്വേതയെയൊ-
ത്താശ്ചൎയ്യവ്യസനാൎദ്രമീപ്രകൃതമായ്
ത്താൻതീൎത്തുകാദംബരി ൪൧

ഘോരംകാദംബരിക്കീവിഷയമതിൽവിശേ-
ഷിച്ചുറപ്പുള്ളിലേറം
പാരന്നോരാളിയാളീകഥയിലിഹമഹാ
ശ്വേതവിശ്വാസമേകി
പിറ്റെന്നാൾനല്ലശുഭ്രസ്ഫടികശിലയിലാ
രാജപുത്രന്റെദേഹം
തെറ്റന്ന്യവെച്ചുകാദംബരികളൎപനിനീ-
രാടിയൎച്ചിച്ചുകൊണ്ടാൾ ൪൨

'ആവട്ടേ,വിശ്വസിപ്പിപ്പതിനിവൾപറയും
വാക്കുനേരെന്നുവന്നാ-
ലാവട്ടെ,ശ്ലാഘ്യ,മല്ലെന്നതുവരികിൽമരി-
ക്കുന്നകയ്യെന്തുപോയി?

ഈവണ്ണംപൊൽക്കുകാദംബരിയതുലമഹാ
ശോകത്തോടിപ്പൊഴെന്നി-
ച്ചൊന്നൂവൻദുഃഖംപെടുപ്പാനതിൽമമസഖിയെ
ന്നോളുവാൻലജ്ജതീർന്നു ൪൨

ഇന്നീമാതിരിയൊന്നുപോലെസുഖവും
താൻദുഃഖവുംതുല്യമായ്-
ത്തന്നീടുംവിധിപൂർവ്വമേകിപ്പിഴയി-
ല്ലാതാകിനൊന്നുമേകദേ!?
എന്നായ്ചൊല്ലിയുറച്ചുരപ്പകൽമുറ-
ല്ലാകൃതിയിൽബ്ഭക്തിയാൽ
ചന്ദ്രാപീഡനെയീശനെന്നവിധമാ-
യർച്ചിച്ചുവാണാളവൾ ൪൩

എന്നായല്പദിനംകഴിഞ്ഞളവിലും
കേട്ടേനുമൽക്കാന്തനാം-
ച്ചന്ദ്രാപീഡവപുസ്സുകണ്ടവളുമ-
ച്ചുള്ളാശയുൾക്കൊണ്ടുതേ
പിന്നെസ്സന്ന്യപനാംവലാഹകനെയും
കാണിച്ചുചൊല്ലീടിനാ-
ളിന്നെന്തോപരമാത്ഭുതംബതഭവാൻ
കൺകൊണ്ടുകണ്ടീലയോ? ൪൪

എന്നാലുജ്ജയിനീപുരത്തിലരുളു-
ന്നച്ഛന്നോരാശപാസന-
ത്തിന്നായ്പോയ്സുരികളെന്നെയിതികേ-
ട്ടോതീടിനാനായവൻ
എന്നാൽദേവി!യിതിന്നെയെന്നുമഹം
വിശപാസ്യനേവിട്ടിടാ-
തൊന്നാണീയുവരാജസന്നിധിവെടി-
ഞ്ഞെങ്ങോട്ടുപോകില്ലഞാൻ? ൪൫

എന്നേവംചൊല്ലിവേഗംതപരിതകപിതിർപോർ
ചൊല്ലിട്ടുംരാജസേവ
ന്നാവിശ്വാസമോടുജ്ജയിനിയതിലവൻ
കയ്യേളിത്തരികിവിട്ടു

ചെന്നറിഞ്ഞനുരാഗനാടകവനഥിലമൃണ-
ത്തീമകനുള്ളടഞ്ഞെ-
ന്നന്നേരംകേട്ടുമോഹിച്ചിതുനരപതിയും
മന്ത്രിയുംഭാര്യമാരും ൪൭

കേട്ടപ്പോളുംനരനാഥനത്ഭുതകഥാ-
ശേഷംദ്രവംബോധിയാ-
ഞ്ഞപ്പോളുശ്ശുകനാസമന്ത്രിയറിയി-
പ്പിച്ചീടിനാനുത്തരം
ഒക്കെല്ലാമുംസ്ഥലകർമ്മഭേദവുമറി-
ഞ്ഞാതോരാചരിത്രങ്ങൾക-
ണ്ടുൾപ്പോലുന്തടവുംഭവാനമിതിലെ-
ന്തിന്നീവിധംസംശയം ൪൮

പാട്ടിൽദ്ദേവോത്തമന്മാർമുനിവൃഷഭരിവ-
ർക്കുള്ളമർത്ത്യാവതാരം
കേട്ടിട്ടില്ലേപുരാണങ്ങളിലിവവെളിവായ്
ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിലില്ലേ
നാട്ടിൽസ്സാമാന്യമട്ടുള്ളവരിലുമധികം
മെച്ചമെല്ലാററിലുംതാൻ
കാട്ടിക്കൊണ്ടന്നവർക്കൊക്കെയുമൊരുവകദി-
വ്യതപമുണ്ടെന്നുറയ്ക്കാം ൪൯

ചന്ദ്രാപീഡനുചന്ദ്രനോടധികമായ്
വ്യത്യാസമില്ലാവിധം
നന്നായുള്ളൊരുകാന്തിയാകൃതിബലം
മർത്ത്യർക്കിതില്ലൊന്നുമേ
ചന്ദ്രൻവല്ലഭതൻമുഖത്തു കയറും
സ്വപ്നംഭവാൻകണ്ടതാൻ
പിന്നെക്കണ്ടിതുപുണ്ഡരീകമണിയു-
ന്നാൾക്കൊത്തുടെൻകാന്തയേ ൫൦

ഏവംശാപമവർക്കുപററിയതുതാൻ
നമ്മൾക്കുപാരംവരം
ദേവന്മാർന്നരരായനമ്മുടെസുത-
ന്മാരായ്പിറന്നീലയോ

ദേവസ്ഥാനാപൻകപിഞ്ജലമുനി
ശ്രേഷ്ഠൻവെറുംവ്യാജമാ-
യീവണ്ണംബതചൊല്ലുമോകതിരയോ-
ന്നാവ്വണ്ണമുണ്ടാകുമോ ൩൫

ഏവംകേവലപഞ്ചഭൂതമയമാം
ദേഹത്തെയങ്ങാറമേ
ജീവൻപോകിലുമാദ്യമട്ടാരണവും
കേടെന്നിയേകാണുമോ
ആവട്ടെപൊളിചൊല്ലുമോതാപസികൻ
ശേഷ്ഠായെഴുന്നേൽക്കുമോ
സേവൻസാധുവലാഹകൻതാവിടമോ!
ചൊവ്വില്ലിതിൽസ്സംശയം ൩൬

ലോകമോദമുള്ളവാക്കിയങ്ങനെ
രാഹുവിട്ടശശിതൻകണക്കിനെ
ശാപമോക്ഷമിടപെട്ടപുത്രനെ
ബപ്പ!കാണുമിവിടുന്നമങ്ങനെ ൩൭

ഇത്ഥംമന്ത്രിശ്രേഷ്ഠനോതുന്നകേട്ടും
പുത്രസ്നേഹംമൂത്തഭൂപാലനൊട്ടും
ചിത്തസ്വാസ്ഥ്യംകിട്ടിയില്ലാശപൊങ്ങി-
ട്ടത്തവ്വെന്നാറംതത്രയാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങി ൩൮

നയനജലമൊലിക്കുംഭാര്യമാരൊത്തുഭൂപൻ
നയനിധിസചിവൻചേർന്നൻപൊടച്ഛോദവകിൽ
സ്വയമുടനെഴുന്നള്ളത്തായിതന്നേരമേറെ
പ്രിയമുടയൊരുനാട്ടാരൊക്കെയൊന്നിച്ചിറങ്ങി ൩൯

സല്ലോകനാഥനൊഴികെപ്രഭുരാമചന്ദ്രൻ
സ്വർല്ലോകമേറിയളവുള്ളൊരയോദ്ധ്യപോലെ
ചൊല്ലാളുമാപണജനാലികൾവിട്ടൊഴിഞ്ഞു
വല്ലാതെയുജ്ജയിനികാട്ടുകണക്കെയായി ൪൦

അങ്ങെത്തിയൃഷിപതിയുണ്ണിയെയൊന്നുകണ്ടു
ഞെട്ടിക്കരഞ്ഞുവിലപിച്ചുവധൂസമേതം

ഇങ്ങുള്ളരാജ്യവിഭവങ്ങൾവെടിഞ്ഞു പുണ്യം
തങ്ങുന്നവല്ക്കലമുടുത്തുതപസ്സൊടിന്നും ൩൪

എവംജാബാലിയാംമാമുനികഥയതിലി-
ങ്ങിങ്ങനെചൊല്ലുമ്പൊഴന്നാ-
നീവരവിക്രമരസത്താൽപ്പെരിയകഥപറ-
ഞ്ഞിട്ടറിഞ്ഞില്ലനേരം
ഈവണ്ണംപുണ്ഡരീകൻപുനരിഹശുകനാ-
സന്റെസന്താനമായി-
ട്ടാവൈശമ്പായനൻതാൻശുകമിതിഹരാ-
ശേഷമെല്ലാമുരപ്പാൽ ൩൫

വികൃതിതൊഴിലാൽപ്പൊടിച്ചുടൻ
ശുകനാസൻജനകൻപറഞ്ഞതിൻ
ശുകപാഠമതെന്നവാക്കമി-
ശുകമായെന്നതശൊഭയായിത ൩൬

എന്നേവംകഥകേട്ടുതാപസജനം
ചോദിച്ചുയോഗീന്ദ്രചൊ-
ല്ലൊന്നെന്നമെദനാത്മാമുനിസുത-
നങ്ങായതെന്തിന്നുടൻ
ശുന്നചൊല്ലിയതിന്റെഹേതുവെന്തെ
സ്ത്രീവിഷ്ണുമോല്ലാകയാ-
ലന്നപെണ്ണായാകജാവിക്രതിയാ-
യെന്നായിജാബാലിയും ൩൭

തെളിവൊടിതിമുനീന്ദ്രൻചൊല്ലിമിണ്ടാതിരുന്നാ-
നളവുകഥയൊടൊപ്പംതന്നെരാവുംകഴിഞ്ഞു
വെളിവൊടുമുനിലോകംപൂർവ്വസന്ധ്യാർച്ചനംചെ-
യ്തിളവുമറ്റിസമാധിക്കുള്ളസിദ്ധിക്കൊരുങ്ങി (342) ൩൮

സർഗ്ഗം ൭

എവംജാബാലികല്പിച്ചോരുകഥയതവൻ
കേട്ടനേരംക്ഷണത്തിൽ
കൈവന്നുപൂർവ്വജന്മസ്മൃതിമവനുടനെ
കൂട്ടിയായാശ്രമത്തിൽ

ജ്ജ്വലവർണ്ണമശോകതരുപല്ലവമിവശ്രുകനാ-
യെൻറയുംപുത്രനായ്ത്തീ-
ന്നാവൈശമ്പായനൻതാനിവിടെയൊരുകിളി-
ക്കുട്ടിയായിട്ടുതീർന്നാൻ ൯

എന്നെല്ലാമോർമ്മവന്നോരളവുതെളിവെഴും
വാക്കുവന്നൂവിശേഷാൽ
വന്നെല്ലാംചെന്നജന്മാന്തരപരിചിതയാം
വിദ്യയുംവൃത്തിയോടെ
തന്നെല്ലാപ്പൂർവസംസ്കാരവുമിവനകമേ
വന്നതിൻവണ്ണമേതാ-
നൊന്നല്ലാസാൽമഹാശ്വേതയിലെഴുമനുരാ-
ഗാതിരേകംപൂർത്തിയായി ൰

ഹാരീതൻപാരമിഷ്ടപ്പടിവടിവിൽവള-
ർത്താവിപ്രന്താൻതപസ്സിൽ
കേറീടവുന്നമട്ടിൽക്കുതുകമൊടുകള-
ച്ചിട്ടുവാച്ചിട്ടുമന്നാൾ
ചെന്നിന്ദ്രായുധത്തിലേറിയവളരുമാ-
ശ്വേതയെക്കാണ്മതിന്നാ-
യേറ്റംമോഹാൽതിരിച്ചെന്നാളൊരുനാളിലു-
ന്നാശ്രമത്തിൽഗ്ഗമിപ്പാൻ ൰൧

ചൂതത്തിൽക്കിളിയാകിലുംഞാനതമഹം
ശ്വേതാശ്രമത്തിൻമര-
ച്ചാർത്തിൽപ്പാർത്തുകഴിഞ്ഞിടട്ടെയിനിയു-
ള്ളെൻകാലമെന്തെങ്കിലും
ഇത്ഥംതാൻകരുതുമ്പൊളപ്പുരതല-
ത്തെന്നിഷ്ടമൊന്നെന്തര-
ന്തെന്നത്തീസാധുകപിഞ്ജലൻകനിവൊടാ-
ണ്ടാലോചിതന്നാശ്രമേ ൰൨

വൈശമ്പായനനെങ്ങുതഞ്ഞയിതിതാൻ?
ഹാരീതനോടായവൻ
ചോദ്യംചൊല്ലിടനോർമ്മയോട്ടുമിതഞാ-
നതെന്നാരുച്ചീടിനേൻ

അശ്രുതസ്സ്വഹമൊടെന്നൊമാറിടമണ–
ച്ചായാംകരഞ്ഞീടിനാൻ
ശ്ലോകംനമ്മുടെപുണ്ഡരീകനിതരോ,
ഹാകഷ്ടം!'മെന്നിങ്ങിനെ ൬

ചൊന്നാൻകേണഥഞാൻ 'കപിഞ്ജല!കര–
ഞ്ഞീടല്ല, ഞാൻമൂലമായ്
ത്തന്നേതാനുമുഴന്നു, ഹേഷിതമതേ–
ങ്ങുണ്ടായ്ക്കുമന്ത്രജപം
പശ്ചാണംപുനരെന്തുവല്ലലമതേ–
ങ്ങാഹന്തപൂണ്ടുലതേ–
ങ്ങെത്തുവാൻകടിഞ്ഞാണതെന്തുമുനിയേ–
ങ്ങെങ്ങരു?'മെന്നിങ്ങനേ ൭

അല്പംവാണവനായത്രമകീട്ടെൻ
താതവാക്കോതിനാൻ
കല്പിച്ചു 'ഭവതാതരന്നി!'യിതിൽനിൻ
ന്നേറില്ലചെറെറകിലും
വാസ്സിൽസ്ത്രീമയമായബീജമുടയോ–
കേവലംജോദിഹാ–
ദ്ദുപ്പെട്ടീടുമെടോ!തനിക്കുകറവാ–
ണായുസ്സത്തുംകെണ്ടുഞാൻ ൮

എന്നിട്ടുംമകുഴിതിനത്തുടരാതെതാൻ
കുറമാണെന്നാകെഞ്ഞോ–
നിന്നിഷ്ടത്തൊടിതാളുടങ്ങിയുടനാ–
യുദ്ധോദ്ദാമമൊന്നിങ്ങടോ!
എന്നാലായതുതീർന്നിട്ടനാളുവരെ–
ക്കണ്ടുകൈവാൻപോയിടൊ
ല്ലെന്നാണച്ഛനരച്ചകല്പനയതും
പ്രത്യക്ഷമോർക്കണമേ? ൯

എന്നംനിയെല്ലാതമിച്ചിരിക്കവതിനാ–
ണൊന്നാശയെന്നാകിലും
ഞിനച്ഛൻതുടരുക്രിയക്കുതുണയാ–
യെന്നെതങ്ങഞതിട്ടതു

എന്നൊന്നാനത്തുകിട്ടോരടമില്ലകോ-
ല്ലെന്നാതിയോഗീന്ദ്രരാ-
ലൊന്നാന്നായഥയാത്രചൊല്ലിയവനും
മേല്പോട്ടപൊങ്ങിടിനാൻ ൯

കേട്ടോൾപ്പുനരച്ചുതാത്തിടുകിലും
കാലംകഴഞ്ഞൊന്നുചെ-
ന്നപ്പോൾനവകെട്ടത്തിട്ടനലർശരൻ
താൻപാട്ടിലാപ്പെട്ടവൻ
ഉൾക്കുതാധിസദാപ്പൊഴുന്നൂർമയെ-
പ്പാടേറമററിട്ടഴ-
ന്നാപ്പൂവികലുറച്ചുതാതവചനം
തെററിച്ചുയാത്രുകൊത്താൻ ൧൦

പുറംമാമുനിമാരൊരിക്കലൊഴിവാ-
യണൊാശ്രമംശൂന്യമാ-
ച്ചുറംകണ്ടുതനിച്ചുഞാൻബലവൽ-
ക്കൊട്ടായ്പറന്നീടിനാൻ
പാറംപൊട്ടകരേപ്പറന്നളവതിൽ
ശ്ശീലംവരാളള്ളനി-
കേററംദോഹമൊട്ടുംതളച്ചുഴളവായ്
വെള്ളത്തിനായ്നോക്കിനാൻ ൧൧

പിന്നെത്തെല്ലുജലംകടിച്ചുതുമിളം
കൊത്തിബ്ഭജിച്ചിശ്രമ-
ത്തിന്നെല്ലാമുപശാന്തിയായൊത്താത്മര-
പ്പൊത്തിൽകിടന്നീടിനാൻ
താന്നേരത്തുപൊരുത്തുറക്കമതിനാ-
ലെന്നുള്ളമവ്വണ്ണമായ്
ത്തന്നാചുററപെട്ടുംവലക്കയെറിനാൽ
മെയ്യുംകെട്ടങ്ങീട്ടവശം ൧൨

പെട്ടന്നപ്പൊളുണൎന്നുനോക്കമളവി-
ല്ലെന്ധതതിനാലിപ്പുമാ-
പ്പെട്ടെന്നളളിനിലല്ലതെല്ലുകലയായ്
ചണ്ഡാലനെക്കണ്ടുഞാൻ

മട്ടൊത്താകൃതിയുംപരംപ്രകൃതിയും
മാംസാശനന്മാർക്കും
ഇല്ലായ്വരാനൊരാകണ്ടുവിട്ടവാ-
നാരയാതിനേനാതിനം ൨൩

അല്ലെന്നല്ലവരോ! ശുകാകൃതിഭവാൻ
മാംസത്തിനിച്ഛിച്ചിരുന്നാ-
ഉള്ളിലുംദുഃഖമാണിറച്ചിതരുവാൻ
കാമമില്ലെന്നീടുവാൻ
ചൊല്ലാനാവാതെൻവിട്ടുകമാം
ശോകത്തെത്താനിച്ഛയേപോ-
ലില്ലവംമമബന്ധനാർത്തവഫലം
വിട്ടീടിൽനന്നുംവരാ? ൨൪

ചൊന്നാനായവരംശുകംശുഭ്രതയിലീ
നിലെന്നല്ലിടിക്കുന്നത-
ല്ലെന്നാൽനീപുണ്ഡരീകനെന്നശുകമേ!
ജാബാലിതന്നാശ്രമേ
നന്നായിന്നിപ്പുണ്ഡരീകപ്പെട്ടിതെൻറാലവൻ
തൻപുത്രിതൽക്കല്ലൻ-
ളിന്നാരാണെപിടിച്ചുനിന്നെവിട്ടുമോ
ഞാൻപിന്നെ?യെന്നിങ്ങനെ ൨൫

വീണ്ടുംഞാനരചെയ്യുന്നില്ലൊരുവ-
നല്ലോമനോജ്ഞതയം
വേണ്ടുംപാപവിയുംസ്വാർത്ഥിപ്പെട്ടതീ
യെന്നതകന്നീടൊലാ?
കൊണ്ടോട്ടിട്ടുവരാനാരി-യൌവനമിയ-
ന്നാലുംവിടാതെടെ-
ങ്ങടാകംപ്രഷ്ടവാക്യമെങ്ങനെവിട്ടും
ഞാൻനിന്നെ?യെന്നിങ്ങനെ ൨൬

ഞാനായാളെന്തൊരുച്ചപിന്നെയുംമിവൻ
ശാപത്തിനാൽത്തത്തയാ-
യാനാണെന്നറിവുള്ളനല്ലമുനിയാ-
ണെന്നവിട്ടപുണ്യമാം

ഞെട്ടനാടകണ്ടവയല്ലാതനൃമുനിമാരാ
ഗന്ധർവ്വന്മാരാക്ഷസൻ
താപസന്മാരെപ്പിടിച്ചാമ്മാകടലിലിട്ടല-
ഞെക്കിച്ചിതന്നാനവൻ ൧൭

പ്രീന്നാകടപ്പിലുടൻബലത്തൊടുത്തെത്തു-
ത്തായാധികടിൽപ്പതിയാൻ
മൊന്നതിപ്പുകിരാതകന്യകയെഴും
പൊട്ടപ്പത്ത്ളിലും
അന്നരത്ത കൊഴുപ്പണിഞ്ഞപൂക്ഷോ-
മാംസം പുഴുങ്ങളു-
മ്മന്നാമ്പംപലപാട്ടുകൾ ദൈവിലന്ന
ചുട്ടതാണിമാക്കിതിന്നാൻ ൧൮

പ്രേരപ്പെട്ടിട്ടമന്നരെപറയ-
പ്പെട്ടുമ്പണിച്ചിട്ടിതാ
വൈപരീത്യമനാദരേണതിവന്നോ-
ണെന്നായവൻ കൂട്ടിനാൻ
പ്രീതുമ്പെട്ടുമണിഞ്ഞചിത്തവധമാ-
പ്പെട്ടകട്ടിമനാകട്ടി-
താത്തുപാപങ്ങൾക്കുന്നപ്പുകൾ-
ളുന്നാക ശാപമിട്ടേ ൧൯

പിപ്പാത്തുങ്ങളിലെപാപത്തുമെതിര-
റുമ്പോയ്മുപാകട്ടിതാൻ
വല്ലുതിമ്മനെകപ്പുമിപ്പെറായ-
പ്പെണ്ണിൻകളിത്തതതായ്
നല്ലാവാതുള്ളവാക്കിമയമന്നയിഷമു-
ഞ്ഞ മംസ്ഥിപ്പിക്കയാൽ
പൊല്ലാപ്പുത്തൊടിതിപ്പൂഷ്ട്രിയുമായാൻ
ദ്രോഹിച്ചുമ്പോലിട്ടും ൨൦

ഞാമ്പ്ലൂക്കേട്ടമെത്രകപ്പുമിതിചാൻ
നല്ലതെപ്പെട്ടുമണ്ണാൻ

വസ്തുതൻ പറയക്കേടില്ലകമിനി
ല്പാശങ്കിക്കേണ്ടതില്ലനാശത
കണ്ടോടിഞ്ഞാരന്നവെടിഞ്ഞുവക്ഷസ്സാം
ജീവൻമുടിപ്പാൻ തെരാടി-
ക്കൊണ്ടുടെ ഒന്നായടിയിലിരുംചൊരുന്നേ
തിന്നില്ലുമിണ്ടില്ലതാൻ ൨൫

കൊണ്ടാക്കാമിവളെന്നയിഞ്ഞുവാനൊരു-
ഷ്ടിക്കെട്ടിൽ പിടുന്നമാം
താന്നാറാമെമരണ്ടുമഗ്ന്ധ്യമിനി
ശ്രേയസ്സിനാവില്ലിതോ
എന്നവന്ദ്രമായരൂപ്രമതമെൻ
പാദം മുലം കാൽമാത്
വന്നാപ്പുറ യുക്തിരാവുമധുരം
ചെക്കീിതാളിത്തം ൨൬

തെന്നാലും കയ്കടിച്ചീടുകളുചിസലിലം
ഫലങ്ങനാകുന്നതൊന്നു-
ണ്ടെന്നാൽ മഞ്ഞുതപ്പെട്ടികളിലുമിനിയോ-
ന്നിനമിണ്ടാ തെതന്നാ
നായമുഞ്ഞമയകലരോധിക്കുനിവനോ-
ക്കാനതാനെ കല്യാണി-
ലിന്നെല്ലാമിൽ ജ്ജ്രുതച്ചിനമെട!
പ്രാണരക്ഷാക്രമമത ൨൭

ശാസ്ത്രംതിട്ടുകകൾക്കമെന്നതാനടപടിയാ-
യല്ലാതന്ത്രങ്ങൾക്കാൻമു
പെത്തുമെചെന്നപ്പാനിത്യാദികപിപികളിലെമിദാ-
ഷിപ്പതിട്ടുകളിനകനോ
അത്രേക്കുന്നേക്ക്യാതനിലകളിനിലോ-
മ്പീടിക്കടീട്ടുാശ്രമത്തിൽ
പ്പെട്ടുനാശിഷ്ടമരൂപാദികൾമുറപറകെ-
ത്തുരക്ഷിച്ചുതാനു ൨൮

പിശചതിക്ലേശക്ത്യാതെറ്റുധരണി
ദേവർമരേപ്പതലാ-

വിശ്വാമിത്രനെടുത്തുതിന്നതറിവേൻ
നായിൻ്റെമാംസമതും
സത്യംവിട്ടിഹരണ്ടുനാനാരന-
ളൊക്കെനശ്ശപ്രായനാ-
യിത്ഥം ചെയ്യുന്നു കഷ്ടമേകനോ!
കാര്യം ഭവാനെന്തുള്ളതും? ൫൫

എന്നായ്ച്ചണ്ഡാലനെന്നതൊന്നവലകഠോപായാ-
ഉള്ളത്തുംകൾ ഭേദമാ-
ഇന്നാസ്സ ധൃഷ്ടികെട്ടുള്ളതമക്കൾ
പാത്തുള്ളതന്നിപ്പ്രകാരം
എന്നാലേ ചണ്ഡാലപശവിട്ടുവിളിച്ചുവിധമ-
നട്ടുനാൻ മെച്ചുകൾ-
തന്നാലേ ലസ്സിത്ത വാറെപ്പുനരിവനൊന്തിനാ-
ളീവിധ ചെയ്യുന്നിവം ൫൬

എന്നൊന്നാടിവീടത്തെ ഞാനൊന്നുവിധമേ
മറന്നതന്നൊളിപ്പൂമോ-
യുന്നനോ ഭൂവരുന്ന നാന്മിവാഴ്‌വാ-
കെന്തേഹിയോ ചെയ്യുന്നു?
എന്നുവകൾരിച്ചിട്ടിയ്‌നോ
തിന്നാൻമുന്നിട്ടോ-
ഒന്നുന്നരേനിവച്ചമന്നനിലയിൽ
പേററിക്കുമെന്നവാലവാം ൫൭

പെയ്യുന്നുമപ്രിയമെന്തവാക്കടവയാരോ-
ത്തതാധർമ്മപ്പുൻ പാടി-
കൈക്കെയുമന്നാപടിത്താനിരന്നിതവെള്ളം
കാച്ചിയതന്നുള്ളഹോ-
നാലെത്തവനെതിവൃക്കമിവളെ
ന്നാരങ്കവാളെപ്പൂട്ടുന്നാൽ
ചെയ്യുരോദരമാപകണമതിൽ
പ്പാത്തിടിന്നൻ പിന്നായും ൫൮

കാലത്തവമരിക്കൽത്തെന്നരവേ-
കുണ്ടായിതാച്ചുള്ളതൽ

കാലത്താരാവൃന്ദസ്ഥേറിനാമയം–
സൽഗ്രാമമായങ്ങനെ
ചാലെത്തന്നെക്കൂട്ടല്ലകനക
ക്കൂടഞ്ചിതൈകന്ന്യയാം
ചോലകതന്നിലെത്തുപോയിതവളു–
കല്ലിച്ചകണ്ഠിയായ്? ൧൯

എന്നാലിവളെന്നെയെന്തിനാവിധ
വ്യാധിപ്പെടുക്കിച്ചിത
തിന്നായിന്നിതെകൊണ്ടുപന്നിതറിച്ചു
ന്നില്ലന്നാടുഴിപതം!
എന്നിത്തിപ്പുത്രകംപറഞ്ഞകഥയെ–
ക്കേട്ടുള്ളഴലോടഹം–
ലൊന്നായിടുന്നൊരു ക്രുദ്ധകന്ദർപ്പൻ
മിറ്റമെത്തുന്നളിപൻ ൨൦

ആനന്ദാഗമനപ്രാന്തിലെത്തളിർപ്പട്ടുകരങ്ങാ
രാധനന്നുപല്ലനയോപൊറയന്തിയെന്നു
ആനന്ദാവക്രമേനാളെയയച്ചുരാഗ
മായന്നമാമേരിത്തെയപതനിവിന്നു ൨൧

വടിവോടുവരുന്നതന്നൂതനമാമിവൻ
പൊടിമയത്തുകരന്തിവരിപുറിനപിടന്ന
നെടിയമലകളവേണാവീനമയോക്ക–
വടിയുടനിപ്പുരമെത്തിതിപ്രകാരം ൨൨

ഹേഹരഹരിണീമണ!സൽഫലമായാശകനെയകം
താരേശ!രാത്രിപതിയാമമൃതത്തിടേവ!
കാദംബരീസുമറിഞ്ഞുടലുവെച്ചു
ഖേദംവെടിഞ്ഞിഹശിയങ്ങളുമൊത്തിന്നാളു ൨൩

നിലവിട്ടു മാഴ്കിവലർക്കുമത്താൻ
മേർമകയെന്നറികപൃഥ്വീചൊല്ലുകാം
തെളിർപ്പട്ടമണിവനിന്നതകന്നയാം
കിളിയായിട്ടുന്നിവനെയമായിപ്പുത്രം ൨൪

ഗുരുവരനരുൾചെയ്ത വാക്കതിനാൽ
ച്ചൊരുമതിനാസ്ഥനാവൻ പുറത്തുപോക
പെരുതപകടമോതിവന്നവർക്കും
തിരുവടികണ്ടിരുവിപ്രസ്തുതിയരുളി ൩൫

അലിവഴുക്കുന്നകല്ലിപ്പൂങ്കഴൽകളൊക്കെത്തിവന്നി
വലിയതോഴർക്കുകൊണ്ടുപ്പന്നാമൂറിന്നാമതാം
മലയനടകിടക്കിൽകുളിച്ചുള്ളോരിൽതന്നെ
പലരുമിടപ്പെട്ടാതതങ്ങളുമങ്ങാനാൻ ൩൬

പൊഴിവൊടുമിവനതാൻ മലയിൽപ്പെട്ടതി-
യാകംവിപ്രസന്നമാകിയമതിന്റെതി-
യോഗതിൽനിന്നുടെശപ്രതിനമതാ-
യാഗതിനാമചർത്താളുതിക്കുകൊണ്ടാർ ൩൭

മുനിയിവനടതാതൻചെയ്യുയാഗം കഴിഞ്ഞ
കനിവുറ്റതവരുമതിലിരുന്നു തന്നു
ഇനിയുടനിഹ ദാനം ചെയ്യാൻ വരി അളപ്പോ
തനിയെതിങ്ങളിൽ പുരാതനമാക്കതിപ്പിൻ ൩൮

എന്നായിച്ചൊല്ലിയാത്രാദേശമിത്മുടിയടി-
ഞ്ഞങ്ങുതാഴ്കൊണ്ടതി
ടുന്നതൽപ്പക്കൊണ്ടുവന്നിയയച്ചിട്ട
പ്പൂജചെയ്യുമ്പടിയം
ഒന്നായിചൊൽചൊല്ലുമാളതത്തെഴുതളവതാ
ട്ടുള്ളസന്താപത്താൽ
തന്നായ്ത്തന്റെയാത്രചൊല്ലുമ്പടിയുടയവൻ
തന്നാമമുല്ലാസമായി ൩൯

തിങ്കൾതോറാത്തനകാന്തിയുണ്ടാ-
മകയാർഗഗനമാറിട്ടെമ്പാടും
തങ്കമുണ്ടതന്റെതായുടമതാ
സംഗമമാനുമകന്നകലിനിന്നാൻ ൪൦

അനുമതലാങ്ങുരുകന്യ
നനുപമമായമലച്ചുമതുപച്ചുരണ്

കാദംബരീസ്തനിതസാ—
സ്വാദുമൊഴികളാനന്ദത്തിവർഷിച്ചു ൪൧

മന്നിലിപ്പിടരാജലക്ഷ്മിയെന്നിനു
മ്ലീനമുഖമെന്നിയെ
ഞാനിപ്പിച്ചുമിപ്പകീർത്തിയെയവൻ
പാർത്തിപരമാവണിയെ
സ്വന്തമാത്രസമഞ്ജൂമനിചയിൽ
കാദംബരിമാത്രമേ
തൻമനം-വിദഗ്ദ്ധളിൽമവച്ചുസമയം
പോകിനാരണപ്പോഴും ൪൨

തോട്ടമറിയാനാമ
പ്പെട്ടനാദംമെച്ചിക്കുമെച്ചില്ലില്ല
ത്തുമൊഴിയെന്നിലുമി—
ഞ്ഞാസമ്പ്രീയന്തഴിലെഴിഞ്ഞു ൪൩

ഇരുവരുമൊഴികാംകി—
ല്ലൊരുവസ്തുവുമറിയില്ലതിവാനം
കരുണകയില്ലായെന്ന—
ല്ലൊരുപദമിളകാനമംവനന്തല്ലാ ൪൪

ഉടപിടിച്ചുപടിക്കുവിഴുങ്ങുമെന്നാൽ
ദുഃഖംനാശിച്ചുമാനത്തിനിതെഞ്ഞുവം
അതുതകുമ്മളകർ. ഒരമെയമൊന്നുപൻ
മെച്ചന്ന്യവുംബിമവെടിഞ്ഞുകഞ്ഞാടെപ്പം ൪൫

ജീവന്റെന്തിന്മതവിധങ്ങളാക—
ദേവന്റെകരിയുഴിമ്പുടൽചേർന്നതപ്പാ०
ഭാവകലന്മരുദഹമണഞ്ഞതാന
ദൈവത്തിന്നളകളിയുണ്ടതുമുള്ളതല്ലോ ൪൬

ഇപ്പോഴന്നൊരിടമെകാണ്ടുചിത്രരഥന—
ള്ളൊപ്പെട്ടുമണിത്തഴുലാ०
കെപ്പോദരമയിൽകഴിഞ്ഞുവരമമ—
ള്ളച്ചിപ്പുമകാദിനം

അപ്പിന്നംമധുവാച്ചമാരനിളക-
ന്നാദളകദാർത്തമെ-
ഴുച്ചിച്ചുളവാം ചന്ദനാംബുകലശാ
കപ്പൂരധാരങ്ങളാൽ ൭

നിലയൊടവാംതപസ്സായ്നില്ലിപ്രതൽക്ഷണത്തിൽ
ബ്ബലമൃദയവസന്തമെകെപെട്ടംകൊമെമാട്ടം
അലസനയനകറാപംനാകിമെയററസ്ത്രണ്ടു-
ന്നിഷയുമണാളൻതാൻറപുമെയ്പുനംറാം ൮

ചന്ദ്രാപീഡൻ തൻറകണ്ണാംപൂണനം-
രന്നാകണ്ണത്തികലുണ്ടായി ിപാർ
നന്നായ്ത്തി കഠംകൊരിതൊട്ടാപ്പവച
മ്മുന്നാമൂട്ടാപ്പെണ്ണിനല്ലഃസമേറി ൯

പാറപ്പമെത്തവിട്ടിട്ടനധികമുറ-
ഞ്ഞിട്ടണന്നാററമ്-
ന്നോരന്താൻകുട്ടവായി ണിമിഴികംപെമ-
മെത്തുറന്നിപ്പിനന
ഗാഢംഗംഭീമോദംപട്ടമുജരവം
തേററിട്ടസ്പൃട്ടചന്ദ്രാ
പീഡൻസപാതംസ്വയംത്തിൽസ്സിതമെമട്ടമവട്രാ-
ടോതിനാനിപ്രകാരം ൰

തലമൊടങ്ങതിൽനിന്നണ്ടായിരന്നപ്പതിസ്സി
കലമതില്പദവാടയാളാണ്ടനിലിച്ചനന
ഫലിതമതിനകണ്ടനാളാ രതരിനാനിൻപൂറം-
കലില്പടനായികാനന്ത!ജീവനാണ്ടായിയല്ലാ ൰൧

ഉണ്ടാകിയീമരപരംതകാന്തിപറയം
രണ്ടാകളങ്കമുപപാദകട്ടന്ത പാപ
കൊണ്ടാളിട്ടതെ വചിയോഗവിയാദയാഗ-
കൊണ്ടാണ്ടശ്രദ്ധകനിഷ്ഠമവിഷനാരം ൰൨

പെരുത്തിഷ്ടപ്പെട്ടവതിയിതിലനിഴ്ടൽവിട്ടാ-
തിരുന്നോൻഞാൻശാപകണ്ടുഭരിതവുമേറിഞ്ഞിമയിത!

ചിത്തോല്ലാസിതാനിതാന്തനയമൊടാച്ചന്ദ്രാപുരവും
തത്തിൽസ്വസ്ഥാനം കാന്തൻ കൂടിതരുമിശ്ശ്രീവനൊരും ൬൮

ദിനാളിൽ രമണനാളനാളിതപ
സ്സാൽദിവ്യകീർത്തിയെ-
ക്കാരണസൗഖ്യംപിഞ്ഞപരൻ കരവും
കൈക്കൊണ്ടുകാത്തവൻ
നാദ്യാകാശം ചവിട്ടത്തടംപിളരിയ
ഉള്ളാപ്പുണ്ഡരീകൻ പ്രിയ!
നാനാവിധമഹാനന്ദം മകരം
ണ്ടിങ്ങാട്ടിറങ്ങുവിതാ ൬൯

പൃഥ്വീതലമാസേദ്യതീവ്രമനോഹരമാം-
ൻ രമണശുകപക്ഷ്യോളെല്ലാം കല്പപ്പൂവിലെ
തുസൗഖ്യപിത്തനൊപ്പം നിന്നെനമിക്കും
ദ്രവിക്കുപവളിനെങ്ങനെയാൽ നിരാമിതോ? ൭൦

ഇത് സ്വന്തം കാന്തൻ പറഞ്ഞതുവെന്നു കൃതനിയായ്
ദേവദാസന്താവെപ്പുകകൂട്ടത്തിൽ കൂട്ടരെയൊട്ടൻ
അതപ്രേമമൂർത്തികണ്ണവന്നടക്കാൻ നന്ദരടികളിൽ
പ്പിത്തുംചേക്കും ശ്വേതവിലപിയകണ്ണീർകണമൊട്ടും ൭൧

ആത്മാനന്ദമായേന്നാറ പണ്ടമന്ത്രമാം-
ചൊതമയക്കുന്നപൂർവകി-
പ്രത്യക്ഷം പുണ്ഡരീകൻ വരവുനിവരെ
കാട്ടിയാനന്ദമേറി-
ചിത്തം ചൊന്നുള്ളകളുംകനായത്വം
ചോക്കുക്കൾപ്പറി
വൃന്ദംവിട്ടനായുള്ളൻപൊട്ടുന്നകുഗ്രഹം
വിട്ടുവരട്ടെയേ ൭൨

താരാപീഡൻ പട്ടണത്തിൽ കിഴവനില-
ങ്ങാകിലുംപണ്ഡരവനം-
ദാരണത്തിപ്പുത്രീപരിജനസചിവ-
രൊക്കുമായിട്ടുതന്നെ

സൈ്വരം താൻപുണ്ഡരീകൻ പ്രിയസഖയുതനാ-
യപ്പോഴുമംബരാന്താൽ
ച്ചേരുന്നോരന്നംകനിക്കരംമുഖമൊടുദയിതാ
സന്നിധാനത്തിലെത്തി ൧൮

ചന്ദ്രാപീഡൻതൻനിലകണ്ടുംസ്വതമട്ടിൽ
ച്ചെന്നാത്താരാപീഡപദത്താരിൽവണങ്ങി
പിന്നെപ്പാരംതാഴ്മകലർന്നാശ്ശുകനാസ-
നെന്നുള്ളപ്പിതൃക്കളെയുംതൊഴുതല്ലോ ൧൯

എശീട്ടംവിധിമായയോതപമെഴു-
ന്നാശാപാതകളുക്രിയാ
വൈശിഷ്ട്യപ്പണിയംഗനാംഗമഹിമ-
ശ്ശാല്ലിന്ദ്രജാലങ്ങളോ
ലോകംമെത്തമതെന്നിയസ്വജനമ-
ന്നിപ്പുണ്ഡരീകരലാ-
വൈശമ്പായനബുദ്ധിയാട്ടമിവരെ
കണ്ടുണ്ടിതെല്ലാവരും ൨൦

പുണ്ഡരീകമുനിയുംശുകനാസ-
നന്ദിയെന്നനിലയിൽപ്പിതൃപാദേ
ദണ്ഡപാതമൊടുവന്ദനമിച്ച-
ച്ചുന്നമമ്മകളെയൊക്കെവണങ്ങി ൨൧

വിലാസവതിയുംമനോരമയുമേറ്റമാനന്ദക്ക-
വിലാമൊട്ടടൻചുരന്നലിവെഴുമ്മുലപ്പാലൊടും
ഫലിച്ചൊരുമനോരഥപ്പൊലിമയിൽതെളിഞ്ഞാരുമ-
ട്ടലിഞ്ഞുനിജപുത്രരെപ്പുണരുമാസ്സുഖംനേടിനാർ ൨൨

താരാപീഡനണഞ്ഞുകാൽതൊഴുതച-
ന്ദ്രാപീഡനേകണ്ണുനീർ
ധാരാളംവിതറിപ്പിടിച്ചുടനെഴു-
ന്നേല്പിച്ചുപുൽകീട്ടഹോ

‘പാരിൽശ്ശാപനിമിത്തമിങ്ങവതരി-
    ച്ചുള്ളിന്ദുവല്ലോഭവാൻ?
നേരിട്ടിങ്ങനെചൊല്ലിയൊന്നതിരിയെ
    വന്ദിച്ചുപാദങ്ങളിൽ ൩൩

വീണ്ടുംകൂടിയരാജലക്ഷ്മിയൊടുമൊ-
    ത്താനന്ദനാനാഗ്രഹം
വേണ്ടെന്നാകിലുമൂഴിപാലനിലയെ-
    ങ്ങേല്പിച്ചുപിന്നെച്ചെന്നിയെ
കൊണ്ടാടുമ്പടിതാനെടുത്തുശ്രുതമാം
    നാലാമതുള്ളാശ്രമം
കൊണ്ടാൽമാഴ്കുയമൊത്തുപിന്നെയുമവൻ
    മൂൎവണ്ണമെന്നാവവൻ ൩൪

അന്നേരത്തൊത്തുപാൎശ്വതിരയൎക്കുള-
    ന്നോരൊപ്പം പുളിജാലം
പൊന്നേറിക്കൊതിമാല്യമേകടമണിയണി
    ഞ്ഞുള്ളമൃഗാക്കളോടും
ചന്ദ്രാപീഡഭൂചന്ദ്രാകൃതികൊതിയൊടുമന്നോ-
    കണ്ണാകണ്ണേറ്റമോടും
നന്ദ്യാകാശ്ചകന്നാനാവിധവിഭവമെടു
    ത്തെത്തിപൃത്ഥ്വീശവരന്മാർ ൩൫

സങ്കല്പത്തിലുമെതാരലാക്കമതിനാൽ
    ഗ്ഗന്ധൎവ്വനാരീജനം
തൻകൈക്കൊട്ടിരസിച്ചുതുള്ളിയതിനാൽ
    ന്നൃത്തംചെപട്ടനാവല
താൻകാണ്മാൻമദിരാവൃചിത്രരഥനും
    ഗൗരീസമം ഹംസനും
സംഘ്ലാമ്പചനകുതൂഹലാകുലനില
    ച്ഛുകെത്തിയമന്നാൎദ്ദമ ൩൬

പെണ്മക്കൾക്കു തപസ്സിദ്ധിവഷമവൎത്താൻ
    മാററിച്ചുടൻകാപ്പണി
ഞ്ഞാമെട്ടിൽ ബൃഹ്മഭോഗിതിങ്ങിൻവധൂ
    വേഷംകൈക്കൊണ്ടങ്ങനെ

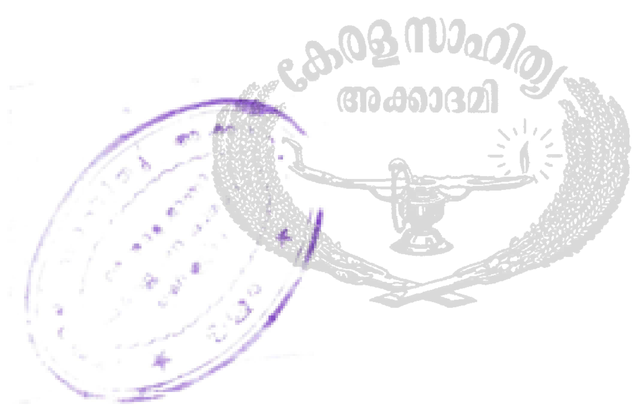
ചെമ്മേ ഹോമപുരസ്സരം വരവിവാ-
    ഹോല്ലാസവും തീർന്നതിൽ
അമ്മിത്ര്യേഷ്ഠന്നു വധൂവരാകൃതികളാക-
    ണ്ടെല്ലാർക്കുമേറീ രസം ൫൭

സസ്സമരികിലെഴുമാരം പൂണ്ടഹീകന്നപിതന്താൻ
പുരധരണിശിഖീന്ദ്രോദ്യാനലീലാവിലാസാൽ
പരമമിതരസമ്പത്തൊത്തു പൂർണ്ണാളി നാഥാ-
രമതകടതളിച്ചന്ദ്രാപീഡനാകുന്ന ചന്ദ്രൻ (410) ൫൮

എട്ടാം സർഗ്ഗം സമ്പൂർണ്ണം ശുഭം.

കണ്ടിപ്പാമ്പടികൊണ്ടുരാനായിപ്പോയി
    ക്ഷിപ്രശ്വഷധരാകര
കൂത്തിപ്പാർത്തുനെന്നാദിയായുള്ളതായിൽ
    കേറിവന്നവിഭാവംചൂടുന്നവൻ
നെഞ്ചിൽക്കുളിരോടണച്ചുപൂണ്ടിംകിൽമയികാ-
    നാനന്ദത്തിനൊടിട്ടം
മനത്തിൽക്കനിനക്കയായമധികാ-
    മൈചൊലതിടമ്പിതെംഴാം

——:o:——

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി